

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

1398 1755

H. Bouwmeester
van de Schryver.

W. H. L. van der
Linden
Linden

3179 B 19

GESCHIEDKUNDIGE HERDENKING

AAN HET

VIJF-EN-TWINTIG JARIG BESTAAN

DER

BATAILLONS GRENADIERS EN JAGERS.

615175

GESCHIEDKUNDIGE HERDENKING

AAN HET

VIJF-EN-TWINTIG JARIG BESTAAN

DER BATAILLONS

GRENADIERS EN JAGERS

DOOR

H. M. F. LANDOLT.

1e Luitenant der Grenadiers.

TE LEIDEN, BIJ
D. NOOTHOVEN VAN GOOR.
1854.

Aan

ZIJNE MAJESTEIT WILLEM III,

KONING DER NEDERLANDEN, enz., enz., enz.

H. M. F. LANDOLT.

VOORWOORD.

Vijf-en-twintig jaren zijn er verloopē, sedert de oprigting van de bataillons grenadiers en jagers, vijf-en-twintig jaren, waarvan de meesten in rust en vrede, in het eentoonige garnizoens leven gesleten zijn en dus weinig belangrijks hebben opgeleverd, en toch bevat de vijf-en-twintig jarige geschiedenis, van die thans vereenigd zijnde bataillons, schoone bladzijden, toch hebben zij nut gesticht voor het vaderland en zich hunnen naam van keurotroepen steeds waardig getoond. Bij gelegenheid nu van dit vijf-en-twintig jarig bestaan willen wij onze zwakke pogingen aanwenden, om hoe gering dan ook, iets bij te dragen, om de schoone daden van onze voorgangers bij die bataillons, nu tot één korps zamengevoegd, aan de vergetelheid te ontrukken. Wel vonden wij in verschillende historische werken den algemeenen loop der gebeurtenissen in het jaar 1830 vermeld, doch het meer omstandig verhaal

daarvan, hebben wij te danken aan de wehwillende inlichtingen van officieren, die daarbij tegenwoordig waren en aan de medewerking van vele andere personen, die wij daarvoor hierbij onzen welgemeenden dank betuigen.

Door het getrouw raadplegen dezer verschillende opgaven, zijn wij tot de zamenstelling van het volgende verhaal gekomen, hetgeen hoe weinig uitgebreid ook, tot bewijs kan strekken, dat het korps waarvan wij de eer hebben een deel uit te maken, zieh ten allen tijde roemvol heeft gedragen en dat ieder die bij dat korps dient of gediend heeft, zulks als eene onderscheiding op prijs kan stellen.

Voorzeker is de herdenking aan die vroegere krijgsdaden, van hen, die ons korps tot sieraad hebben gestrekt, voor allen een prikkel zich die onderscheiding waardig te maken, door het getrouw vervullen onzer pligten.

Mogt eenmaal de gelegenheid zich voordoen, hopen wij door het bewijzen van denzelfden moed, hetzelfde beleid en dezelfde trouw, die hen kenstetste, eene nieuwe en niet minder luisterrijke bladzijde aan de geschiedenis van ons korps te hechten.

's GRAVENHAGE, 7 Julij 1854.

INHOUD.

EERSTE HOOFDSTUK.

DE BATAILLONS GRENADIERS VAN HUNNE OPRIGTING TOT AAN HUNNE VEREENIGING MET DE BATAILLONS JAGERS.

	Bladz.
Oprichting en zamenstelling der afdeeling grenadiers.	3.
Uitreiking van het vaandel. 22 September 1829..	7.
Zamenstelling van het instructie-bataillon. 15 Mei 1830.....	9.
Oproer te Brussel. 25 Augustus 1830.....	11.
Komst van den prins van Oranje binnen Brussel. 4 September 1830.....	18.
Het garnizoen verlaat de stad. 3 September 1830.	19.
Vertrek der afdeeling grenadiers en van het in- structie-bataillon uit 's Hage.....	20.
Terugtocht der nederlandsche krijgsmagt. 7 Sep- tember 1830.....	22.

	Bladz.
Opmarsch naar Brussel. 19 September 1830	24.
Proclamatie van 21 September 1830	24.
Bevelen voor den intogt in Brussel	25.
Zamenstelling der midden hoofdkolonne	27.
Krijgsverrigtingen der afdeeling grenadiers binnen Brussel. 23—26 September 1830	27.
Verliezen door de afdeeling binnen Brussel geleden .	39.
Terugtogt naar Antwerpen	42.
Scheiding der noord- en zuid-nederlandsche mili- tairèn	45.
Ontbinding van het instructie-bataillon	47.
Uitreiking der belooningen , aan de afdeeling gre- nadiers toegekend	48.
Zamenstelling der afdeeling grenadiers. 12 Decem- ber 1830	50.
Dagorder van Z. K. H. prins Frederik. 26 Julij 1831 .	51.
De prins van Oranje aanvaardt het opperbevel. 1 Augustus 1831	53.
Zamenstelling der afdeeling grenadiers. 1 Augustus 1831	55.
Tiendaagschen veldtogt. 2—12 Augustus 1831	57.
Legerorder van den prins van Oranje. 13 Augustus 1831	63.
Belooningen aan de afdeeling grenadiers toegekend .	65.
Kampen bij Reijen	66.
Terugkomst in de residentie	67.
Nieuwe indeeling van het leger	68.
Zamenstelling van het regiment grenadiers. 6 Maart 1841	70.

TWEEDE HOOFDSTUK.

GESCHIEDENIS DER BATAILLONS JAGERS, VAN HUNNE
 OPRICHTING TOT AAN HUNNE VEREENIGING
 MET DE BATAILLONS GRENADIERS.

	Bladz.
Oprichting en zamenstelling der bataillons jagers.	73.
Het 2 ^e bataillon jagers te Brussel.....	76.
Opmarsch naar Brussel.....	80.
Zamenstelling der linker hoofdkolonne.....	80.
Krijgsverrigtingen van het 2 ^e bataillon jagers en van het instructie-bataillon binnen Brussel.	
23—26 September 1830.....	84.
Verliezen door deze bataillons geleden.....	84.
Terugtogt naar Antwerpen.....	86.
De 1 ^e kompagnie van het 1 ^e bataillon jagers mo- biel verklaard.....	88.
Belooningen aan het 2 ^e bataillon jagers toegekend.	88.
Togt naar Esschen. 20 November 1830.....	89.
Togt naar Maastricht. 20 November 1830.....	91.
Zamenstelling der bataillons jagers. 12 December 1830.....	91.
Het 1 ^e bataillon jagers komt bij het leger te velde.	92.
Zamenstelling der bataillons jagers. 4 Augustus 1834.....	93.
De bataillons jagers in den tiendaagschen veldtogt.	94.
Verliezen door de bataillons jagers geleden.....	98.
Belooningen aan de bataillons jagers toegekend.	99.
Zamenstelling der afdeeling jagers. 8 September 1840.....	101.
Zamenstelling van het regiment jagers. 6 Maart 1844.....	103.

DERDE HOOFDSTUK.**HET REGIMENT GRENADIERS EN JAGERS.**

	Bladz.
Zamenstelling van het regiment grenadiers en jagers.	106.
Wapenschouwing voor den keizer van Rusland. .	108.
H. M. de koningin-weduwe, versiert het regimentsvaandel met eene lauwerkrans.	111.
Z. M. koning Willem III geeft aan het regiment vier bataillons vlaggen ten geschenke.	111.
Zamenstelling van het regiment grenadiers en jagers. 21 November 1850.	112.
Voorstelling van Z. K. H. den prins van Oranje aan de troepen in het kamp bij Zeijst. 4 September 1853.	114.
Bijlagen.	

EERSTE HOOFDSTUK.

DE BATAILLONS GRENADIERS VAN HUNNE OPRICHTING TOT AAN
HUNNE VEREENIGING MET DE BATAILLONS JAGERS.

Reeds in het jaar 1828 hadden de hoofden der Belgische partijën, eene poging tot omverwerping van het Bewind van Koning Willem I in het oog en begonnen zij aan te dringen, op het afdanken der vier zwitsersche regimenten, die sedert 1814 in dienst van den Staat geweest waren, daar het hun niet onbekend was, de Zwitsers ten alle tijde eene onwankelbare trouw en gehechtheid betoond hebben, aan den Vorst in wiens dienst zij zich bevinden. In het volgende jaar gaf de Koning aan dat verlangen toe en werden de zwitsersche regimenten, op voor hen zeer voordeelige voorwaarden ontbonden. Hierdoor werd het echter noodzakelijk

het leger te vermeerderen, en dit geschiedde bij Koninklijk Besluit van den 7^{en} Julij 1829, hetwelk de oprigting van eene afdeeling grenadiers, van twee bataillons jagers en van eene achttiende afdeeling infanterie behelsde.

Met betrekking tot de afdeeling grenadiers, was de hoofdzakelijke inhoud van dit besluit: »dat die afdeeling bestemd was, om in beide residentiën Brussel en 's Gravenhage en mitsdien onder de oogfen des Konings dienst te verrigten, en wel zoodanig, dat steeds twee bataillons in de verblijfplaats van Zijne Majesteit moesten aanwezig zijn. Het korps moest bestaan uit eene keur van officieren en manschappen, de plaatsing daarbij als eene onderscheiding worden aangemerkt, tot eer verstreken en als eene belooning voor goede diensten, worden beschouwd.»

De afdeeling zoude bestaan uit drie bataillons, ieder van vier kompagniën en daarvan het derde den naam van flank-bataillon dragen. De staf der afdeeling telde 28, die van elk der bataillons 9 hoofden, terwijl elke kompagnie eene sterkte van 244 hoofden had, hetgeen voor de totale sterkte 2983 hoofden geeft.

Het bevel was opgedragen aan den kolonel R. A. Klerck, die zich naar Brussel moest begeven, ten einde aldaar de verschillende officieren door Zijne Majesteit bij het korps benoemd, en de onderofficieren en manschappen uit de zeventien afdeelingen infanterie getrokken en door het

Departement van Oorlog aangewezen *) in te deelen. Den 14^{en} Augustus waren al die detachementen te Brussel aangekomen, en werden zij door den kolonel en een agent van het Departement van Oorlog, den Heer Schokker in bataillons en kompagniën ingedeeld en alzoo de afdeeling georganiseerd.

Bij de monstering te dier gelegenheid gehouden, was de sterkte van de afdeeling, als volgt :

De staf der afdeeling en de bataillonsstaven 14 officieren en 14 onderofficieren en manschappen
Het 1^e bataillon 14 offic. en 350 onderoffic. en mans.

» 2 ^e	»	14	»	»	338	»	»	»
» 3 ^e	»	13	»	»	346	»	»	»

in het geheel 55 officieren en 1048 onder-officieren en manschappen.

Den 22^{en} daaraanvolgende werd deze sterkte vermeerderd met 347 lotelingen per bataillon of

*) Door het Departement van Oorlog was bepaald, dat van de 1^e afdeeling 90, van de 2^e: 64, van de 3^e: 30, van de 4^e: 42, van de 5^e: 60, van de 6^e: 38, van de 7^e: 34, van de 8^e: 34, van de 9^e: 44, van de 10^e: 46, van de 11^e: 40, van de 12^e: 45, van de 13^e: 26, van de 14^e: 64, van de 15^e: 60, van de 16^e: 48, en van de 17^e afdeeling 75 soldaten van de staande armee bij de afdeeling grenadiers zouden overgaan, alsmede van de veertien eerste afdeelingen 24 en van de drie laatste 23 lotelingen van elk der ligtingen van 1826, 1827 en 1828.

Daarenboven waren er per afdeeling 1 adjudant-onderofficier, 1 sergeant-majoor, 6 sergeanten, 1 fourier, 6 korporaa's, 2 tamboers en 2 hoornblazers voorgedragen, waaruit door het Departement van Oorlog eene keuze was gedaan. De kleine staf was door den afdeelings-kommandant gekozen.

1041 man voor de geheele afdeeling, welke daardoor op 2144 hoofden gebragt werd.

De luitenant-kolonel Mathon kreeg het bevel over het 1e, de majoor Anthing dat over het 2e, en de luitenant-kolonel Serraris, dat over het 3e bataillon, terwijl de majoor van Bronkhorst à la suite gevoerd werd en bestemd was, om het bevel te voeren over het instructie-bataillon, dat nog moest opgericht worden, en waarover wij later zullen gewagen.

De overige officieren, waren op de volgende wijze ingedeeld: de kapitein George afdeulings-adjutant, De 1e luitenants Verschoor, van Citters en von Quadt, adjudanten bij het 1^e, 2^e en 3^e bataillon.

De heer Engeringh kapitein-kwartiermeester. De 1e luitenant-kwartiermeester Prager en de 2e luitenants-kwartiermeesters Hardenberg en van Welij bij het 2e, 3e en 1e bataillon.

De gepensioneerde kapitein Loos, administrateur van kleeding en wapening.

Bij het 1e bataillon: de kapiteins : Menso, Pérot, Deijs en van Hoeij Schilthouwer van Oostée.

De 1e luitenants: Beeckmans, van Eechout, Wittert, Evenepoel, Tuckerman en Neumann.

De 2e luitenants: Raikem, Causiau, Staring en Janssens.

Bij het 2e bataillon: De kapiteins: Akersloot van Houten, Sandberg, Demanij en Heijermans.

De 1e luitenants: C. M. H. de Jacobij, Daelman,

de Schepper, van Erp tot het Holt, Sirtema van Grovestins en von Römer.

De 2^e luitenants: Lebrun, Retemeijer, Wentholt en de Quaita.

Bij het 3^e bataillon: De kapiteins: van Winsheijm, de Bieberstein en Schmitz. (De kapitein Marchal, welke de 2e kompanie moest aanvoeren, was reeds den 10^{en} September 1829 te Brussel overleden).

De 1e luitenants: Fischer, L. P. A. de Jacobij, van Suchtelen tot de Haar, de Pruijssenaere, Yske, en van Slingelandt.

De 2e luitenants: Boulangé, Schimmelpenninck van der Oye, Brade en van Limburg Styrum.

Later werd in den geneeskundigen dienst bij de afdeeling voorzien, en daarbij overgeplaatst de chirurgijn-majoor Snabilié, de officieren van gezondheid der 2e klasse Seegers en van Bleisum, en die der 3e klasse Arentzen, Moltzer en Rippens.

Aan de aldus zamengestelde afdeeling grenadiers ontbrak nu nog een vaandel. Dit wilde Z. K. H. Prins Frederik, die meer bijzonderlijk met het toezigt over de afdeeling belast was, in eigen persoon aan haar overhandigen. De 22^e September was tot die plegtigheid bestemd. De afdeeling stond op de Place Royale te Brussel onder de wapenen. Het vaandel werd door den Prins aan den kolonel in handen gegeven en bij het ontvangen van dit voor den militair zoo dierbare kleinood vernieuwden alle officieren den eed van trouw aan Koning

en Vaderland en beloofden zij, om zich ten allen tijde, eensgezind rondom dit zinnebeeld van krijgsmanseer te zullen scharen en het tot den laatsten druppel bloeds te verdedigen. Met geestdrift werd die vernieuwde eed gedaan, en door de onder-officiëren en manschappen met een driewerf: Hoerah! toegejuicht en bevestigd. Dat zulks van ganscher harte geschiedde en volgehouden werd, dat bewees diezelfde afdeeling, toen zij een jaar later, op dezelfde plaats, haar vaandel tegenover het oproer ontrolde en vele dapperen dien eed met hun bloed bezegelden.

Aangezien de Koning gedurende dit jaar zijn verblijf te 's Gravenhage hield, zoo ging het 1^e bataillon den 28^{en} September en het 3^e bataillon den 10^{en} October derwaarts op marsch; het 2^e bataillon bleef in Brussel. IJverig hield men zich nu, zoolwel te 's Gravenhage als in Brussel onledig, met het kleeden en uitrusten der manschappen, met oefeningen in den wapenhandel, met het inrigten der kazernen, met het regelen der administratie, met het oprigten van bibliotheek en scholen, kortom met alles wat voor het inwendig beheer en de oefening van een korps noodig is. De verdienstelijke kapelmeester Dunkler rigtte tevens een geheel nieuw korps muzikanten op.

De generaal-majoor Schuurman, die tot Inspecteur der keurkorpsen benoemd was, trad den 11^{en} Februarij 1830 als zoodanig in functie en betuigde

te dier gelegenheid bij dagorder, dat hij zich door die onderscheiding zeer vereerd gevoelde.

Bij de oprigting der afdeeling was tevens bepaald, dat jaarlijks detachementen van alle afdeelingen infanterie, daarbij zouden worden gedetacheerd om hiervan een instructie-bataillon zamen te stellen, ten einde de instructie bij het wapen der infanterie op eene gelijkvormige wijze te regelen. Ten gevolge hiervan bepaalde Z. M. den 8^{en} Maart 1830, dat voormeld bataillon op den 15^{en} Mei zoude worden zamengesteld. Het kommando daarover werd, zoo als reeds gezegd is, opgedragen aan den majoor van Bronkhorst, terwijl de 1^e luitenant Wittert de functiën van adjudant daarbij vervulde. De overige officieren van dit bataillon waren als volgt ingedeeld:

Bij den staf:

De 1 luitenant-kwartiermeester Mulder van de 8^e afdeeling.

De officier van gezondheid der 2^e klasse Sas van de 12^e afdeeling.

Bij de kompagniën.

De kapiteins :	Drulleman ,	van de 5 ^e afd.
	Antoine ,	» » 1 ^e »
	De Rouville,	» » 3 ^e »
	Wimmer,	» » 11 ^e »
De 1 ^e luitenants:	Staats ,	» » 7 ^e »
	van der Straal »	» » 8 ^e »
	Brandt ,	» » 2 ^e »
	Reinders ,	» » 15 ^e »

De 1 ^e luitenants :	Wenniger.	van de 4 ^e afd.
	de Scheemaker	» » 6 ^e »
	Mertens	» » 12 ^e »
	Muller Massis	» » 9 ^e »
De 2 ^e luitenants :	de Ridder	» » 5 ^e »
	Veeren	» » 13 ^e »
	Schoppé	» » 1 ^e »
	von Leschen	» » 17 ^e »
	Creijghton	» » 16 ^e »
	von Padtberg	» » 10 ^e »
	van der Heijden	» » 14 ^e »
	de Witt	» » 18 ^e »

terwijl het verder 520 onder-officieren en manschappen telde. Wij kunnen de geschiedenis van dit bataillon, hoewel het eigenlijk niet tot de afdeling behoorde, niet met stilzwygen voorbijgaan, daar het bij de verdere gebeurtenissen steeds in een naauw verband met haar heeft gestaan.

Den 29^{en} Julij 1850, na eene voorafgaande inspectie voor den generaal-majoor Schuurman, had er te 's Gravenhage in de Maliebaan over de beide daar aanwezige bataillons grenadiers en het instructie-bataillon eene wapenschouwing plaats voor Z. M. den Koning, vergezeld door Hoogstdezelfs Zonen en de Prinsen Willem en Albert van Pruisen. Bij deze gelegenheid betuigde de Vorst zijne hoogste goedkeuring en tevredenheid over de spoedige formatie van het korps en schonk hij de ridderorde van den Nederlandschen Leeuw aan den verdienstelijken chef, den kolonel Klerck, die

aan het korps officieren verklaarde, dat Z. M. daarmede ook hunnen ijver en medewerking in zijn persoon had willen beloonen.

Inmiddels deed de in Frankrijk plaats gehad hebbende omwenteling de vrees ontstaan, dat ook de Belgische provinciën dit voorbeeld zouden volgen, en eenige maatregelen van het gouvernement gaven aan die gedachte voedsel. Het spoedig intrekken dezer maatregelen verminderde echter de heerschende spanning en men was weder geheel gerust gesteld toen eensklaps het uitbreken van het oproer te Brussel aan alle onzekerheid dien-aangaande een einde maakte.

Oproer te Brussel.

Het ligt buiten ons bestek om de aanleiding en de oorzaken der Belgische omwenteling hier in het breede te vermelden. Wij zullen in geene beschouwingen treden over de maatregelen, die hadden kunnen genomen worden om het oproer te voorkomen of in de geboorte te stikken; evenmin willen wij de handelingen der hoogere bevelhebbers in Brussel, beoordeelen, noch hetgeen daarover gezegd is toestemmen of wederleggen, maar wij zullen ons hier uitsluitend bezig houden, met de handelingen der troepen wier geschiedenis wij

vermelden, en wel meer bepaaldelijk met het 2^e bataillon grenadiers. Hoogst vereerend voor hen is de wijze, waarop zij zich in die moeilijke omstandigheden hebben gedragen en zij hebben dan ook voor hunne trouwe pligtsbetrachting roem en eer verworven. Niettegenstaande er naauwelijks een jaar sedert hunne oprigting verstreken was en zij uit zeer verschillende bestanddeelen (Noord- en Zuid-Nederlanders, Zwitsers en Luxemburgers) bestonden, hebben zij bewezen, dat zij volkomen hunne roeping beseften en daaraan voldeden.

Het garnizoen van Brussel bestond, behalve uit genoemd bataillon, nog uit het 2e bataillon jagers, uit het flankbataillon der 3e afdeeling infanterie, uit een eskadron van het regiment ligte dragonders N° 4 en uit een detachement maréchaussée, terwijl men 2 kanons met voorwagens, benevens 4 stukken, die bij plegtige gelegenheden, tot het doen van saluutschoten dienden, tot zijne beschikking had.

Deze troepen hadden de navolgende sterkte:

Het 2e bataillon grenadiers 15 officieren en 428 onder-officieren en manschappen

Het 2e bataillon jagers 17 officieren en 519 onder-officieren en manschappen.

Het flank-bataillon der 3e afdeeling 16 officieren en 359 onder-officieren en manschappen.

Het eskadron dragonders 6 officieren en 110 onder-officieren en manschappen, en

Het detachement maréchaussée 8 officieren en 67 onder-officieren en manschappen.

Dat is te zamen nog geen 1600 man met 6 vuurmonden, waarvan dagelijks 6 officieren en 330 onder-officieren en manschappen de wacht betrokken.

De avond van den 25^{en} Augustus 1830, daags na den verjaardag des Konings, was door de volksmenners bestemd tot het begin der oproerigheden. Het sein daartoe zoude de voorstelling der opera: *La Muette de Portici* geven.

De plaatselijke kommandant, de generaal-majoor Wauthier, bekend met de in omloop zijnde geruchten, vreesde dan ook het plaats grijpen van ongeregeldheden, en had order gegeven, dat in de kazerne S^t. Elisabeth, waar de bataillons grenadiers en jagers gelegerd waren, een piket van 24 man van ieder dier bataillons, van scherpe patronen voorzien, in gereedheid moest gehouden worden.

Om 10½ uur des avonds worden deze pelotons, onder de bevelen van de 1^e luitenants de Schepper van de grenadiers en van Boecop van de jagers, ter beschikking van de politie gesteld en op het Muntplein nabij den Schouwburg geplaatst. Na het einde der voorstelling stroomden de opgewondene toeschouwers uit den Schouwburg en verspreiden zich onder het gepeupel, dat op het plein vergaderd, met de oproerkreten die zij aanheffen instemt, en tot plunderen en brandstichten overgaat. De stroom wendt zich naar de Magdalenastraat, door het piket gevolgd, dat te zwak om die oproertooneelen te keer te gaan, en zonder eenig bevel hoegenaamd ook van de politie te ontvangen, zich bij de vleeschhal op-

stelt en met het geweer in den arm alles lijdelijk aanziet. Middelerwijl gaat het werk der vernieling voort en al spoedig wordt de duistere nacht verlicht door den laaijen gloed, die uit de in brand gestoken gebouwen opstijgt.

Herhaalde malen pogen de opstandelingen nu het gemelde piket te verdrijven. De kommandant waarschuwt het volk met krachtige woorden, dat zoo zij geweld gebruiken, hij hen met geweld te keer zal gaan en weet zich in zijne stelling te handhaven welke hij blijft bezetten, tot er des morgen van den plaatselijken kommandant last komt ze te verlaten.

De bataillons-kommandanten der grenadiers en jagers, de luitenant-kolonels Anthing en Everts hadden echter voorzien, dat men krachtdadiger hulp zoude behoeven en hadden hunne bataillons onder de wapens gesteld. Alle officieren waren in de kazerne verzameld, de troepen aangetreden zonder randsels en zoo wachtte men den verderen loop der gebeurtenissen af, gereed om hulp te verleenen, waar die gevraagd werd.

Ten 11 uur werden door den plaatselijken kommandant, den generaal Wauthier, nieuwe detachementen van 50 man gevraagd. Men stelde hierop dadelijk den kapitein Demanij met 50 grenadiers en den kapitein de Renette met een gelijk getal jagers onder zijne orders. Zij rukten op naar de markt, joegen met de bajonet al het oproerige volk dat inmiddels door het plunderen van twee wapenwinkels, gedeeltelijk van geweren voorzien was,

voor zich uit en stelden zich op bij het paleis des Konings, om dit voor plundering te bewaren. De kapitein Heijermans hield met zijne kompagnie de straten rondom de kazerne vrij.

De 1^e luitenant von Römer werd, omstreeks 12 uur des nachts met 30 grenadiers naar de kazerne de Annonciade in de Leuvenstraat gezonden, ten einde de wapens der schutterij, die aldaar bewaard werden, tegen de plunderzucht der muitelingen te beveiligen. Dit detachement, later versterkt door 24 jagers had eenen sterken aandrang te verduren, en was genoodzaakt op het graauw te vuren. Vruchteloos herhaalde dit zijne pogingen en trachtte ook door eene kleine poort achter die kazerne, waar de brave sergeant Houdshakker bevel voerde, het magazijn te bemagtigen, maar werd door dezen post nadrukkelijk afgewezen. — Den volgenden morgen om 10 uur kwam de kapitein Sandberg met zijne kompagnie tot ondersteuning van dien post; de muiters werden geheel verdreven en op hooger last, de wapenen door de zoogenaamde welgezinde burgerij weggehaald, waarna de post geheel verlaten werd.

In den vroegen morgen van den 26^{en} kregen eindelijk de bataillons grenadiers en jagers order om uit te rukken. De randsels werden omgehangen, 6 à 8 scherpe patronen per man uitgereikt en de aangeduide posten bezet; — de grenadiers bij het paleis des Konings en de jagers op de Grootte Sablon of Savel.

Terwijl de grenadiers voor het paleis hadden post gevat, hoorde men het vuur der jagers op de Savel, en werd de kapitein Demanij met zijne compagnie ter ondersteuning derwaarts afgezonden. Hij ontmoette tegenstand op de ijzeren brug, waar men versperringen had daargesteld, die echter weldra opgeruimd werden, en na door zijn vuur verscheidene muiters gedood en gekwetst te hebben bereikte hij de Savel, waar hij eenigen tijd stand hield; doch toen zijne hulp verder onnoodig bleek te zijn, keerde hij bij zijn bataillon terug.

Op denzelfden morgen trachtte het volk zich meester te maken van het gebouw der tentoonstelling om de daar verzamelde kostbaarheden te rooven. Ten einde dit te beletten werd de 1^e luitenant-adjutant van Citters, tegen 8 uur met 30 grenadiers derwaarts afgezonden en wist hij door zijne vastberaden houding het volk in bedwang te houden, totdat hij op bevel van den plaatselijken commandant, des middags ten 4 uur zijnen post aan de gewapende burgerij overgaf. Omstreeks 11 uur, vielen de oproerlingen de hoofdwacht aan, en deze zwichtte voor de geweldige overmagt, toen de kapitein Heijermans met zijne compagnie haar ter hulp kwam en het volk met de bajonet uiteen joeg.

Reeds ten 9 uur des morgens was ter versterking van het garnizoen van Brussel het reservebataillon der 1^e afdeling sterk 11 officieren en 186 onderofficieren en manschappen, uit Vilvoorde binnengerukt, en tusschen 2 en 3 uur in den na-

middag werd het gevolgd door 2 eskadrons dragonders uit Mechelen sterk 14 officieren en 326 onder-officieren en manschappen.

Niettegenstaande deze versterking waren de troepen verder tot lijdzaamheid verplicht. De opperbevelhebber, de generaal-majoor van Bijlandt had namelijk dien dag (den 26^{en}) eene soort van wapenstilstand aangegaan met de regering die zich te Brussel had opgeworpen, waarbij hij zijn woord gaf, dat de koninklijke troepen, geen gebruik van hunne wapenen zouden maken tegen het volk dan alleen tot zelfverwering wanneer die noodig was. Verder was daarin bepaald, dat alle posten door de gewapende burgerij zouden bezet worden en de Opperbevelhebber de beteugeling van het graauw geheel aan haar zoude overlaten; terwijl de geheele bezetting voor de paleizen zoude samengetrokken worden. Hier opgesteld moesten nu de troepen geheel lijdelijk den verderen voortgang van het oproer blijven aanzien en op nadere bevelen uit 's Gravenhage wachten.

Intusschen bleek het al spoedig dat de zaken een meer ernstig aanzien kregen en dat men noch op de regering, noch op de gewapende burgermagt kon rekenen. Telkens werden er van de zijde der opstandelingen pogingen in het werk gesteld om de trouw der troepen aan het wankelen te brengen; telkens werden er verraderlijke aanvallen gedaan op de positie, die zij bezetten; maar hunne onkreukbare trouw, hunne waakzaamheid en hunne

goede houding verijdelden al die pogingen. Groot was de standvastigheid, die zij betoonden; aan alle ontberingen blootgesteld, wachtten zij den verderen loop der gebeurtenissen af,—de infanterie gedeeltelijk rustende, gedeeltelijk met het geweer in de hand op de stoepen van het paleis des Konings; de kavalierie steeds opgezadeld in den tuin van het paleis des prinsen van Oranje.

In den avond van den 31^{en} Augustus namen de troepen eene andere stelling in om de intrede van den prins van Oranje, die men den volgenden dag in Brussel verwachtte te beschermen, doch op verlangen van den vorst, gingen zij naar de paleizen terug en werden daar op de binnenplaatsen opgesteld.

Den 1^{en} September verscheen de prins, alleen van zijne adjudanten vergezeld in de oproerige stad. Door verraders misleid, hoopte hij dat zijne tegenwoordigheid het volk tot inkeer zoude brengen, maar de held ontkwam slechts door zijne onversaagdheid en tegenwoordigheid van geest aan hunne lagen. Hij geeft zijn paard de sporen, zet met eenen stouten sprong over de barrikade heen, die hem den weg verspert en bereikt gelukkig ongedeerd zijn paleis. Daar vond hij zijne getrouwe troepen. De prins was zeer aangedaan. Hij viel den overste Anthing om den hals, uitroepende: »*Bonjour Anthing, bonjour mon cher ami!*», ging toen tusschen de gelederen, vatte de manschappen bij de hand'en begroette hen met zijne gewone min-

zaamheid, terwijl hem de tranen van aandoening in de oogten stonden. En de troepen! geene pen is in staat hunne geestdrift en opgewondenheid te beschrijven. De mutsen worden op de bajonetten gezet en in de lucht gestoken, onder de gestadige uitroepen van: *Leve de Prins van Oranje! Vive le Prince d'Orange!* en tegelijk waren alle ontberingen, alle geleden hoon vergeten en officier en soldaat voelden hunne krachten vernieuwd en verdubbeld.

De prins bleef tot den 3^{en} September in zijn paleis. Op dien dag vertrok hij met zijn gevolg 's namiddags ten twee ure naar Vilvoorde en gaf aan het garnizoen last om hem te volgen. Dit geschiedde en het 2^e bataillon grenadiers vereenigde zich daar met de overige bataillons der afdeeling.

Uit het bovenstaande hebben wij dus gezien, dat de troepen, die de bezetting van Brussel uitmaakten zich negen dagen in eene oproerige stad hebben staande gehouden, dat meer bepaaldelijk het bataillon grenadiers niet een van de haar toevertrouwde posten heeft verloren en door eene geheele bevolking bedreigd, haar door hare houding ontzag heeft weten in te boezemen.

Men verliet de stad met slaande trom, met wapens en bagaadje, slechts op hooger last en met weezin de ondergane beledigiugen ongewroken latende.

De tijding van het oproer in Brussel weergalmd als een donderslag door geheel Nederland, waar

men door de laatste berigten geheel gerustgesteld was. In het eerst echter geloofde men nog steeds dat dit alles weinig te beduiden had en het oproer aldaar spoedig door het garnizoen zoude bedwongen worden. Geheel onverwacht dus kreeg de kolonel Klerck in den avond van den 29^{en} Augustus den last nog dienzelfden nacht, onder de bevelen van den generaal-majoor Schuurman, met het 1^e en 3^e bataillon zijner afdeeling, benevens het instructie-bataillon, uit 's Hage naar Antwerpen te marcheren, na de troepen van scherpe patronen en brood voor drie dagen voorzien te hebben.

Nog voor het vertrek stelde de kolonel een depôt te zamen uit de werkers en eenige ongeschikte of convalescente manschappen, onder de orders van de 1^e luitenants Neumann en Schimmelpenninck, terwijl later de kapitein Fischer, die op dat oogenblik afwezig was, het bevel daarover kreeg.

De vertrekkende bataillons hadden bij hunnen afmarch de volgende sterkte:

De staf der afd. 2 offic. en 36 onderoffic. en mans.

Het 1e bataillon 15 " " 402 " " "

" 3e " 14 " " 390 " " "

" instr. bat. 22 " " 395 " " "

zoodat het totaal 51 officieren en 1221 onderofficieren en manschappen bedroeg.

Onder zeer ongunstig weder ving de marsch des nachts ten één uur aan en kwam men te Rotterdam, waar men in drie stoombooten en eenige zoogenaamde Keulenaren werd ingescheept. Des mor-

gens om elf uur stak men onder het spelen der muziek van wal. Eene ontelbare menigte bedekte de oevers der rivier en vermengde hare vreugdekreten met die der grenadiers, die vol geestdrift, verlangende waren, de regten van hunnen koning in de oproerige stad te herstellen en te handhaven.

Gedurende de reis kreeg de generaal Schuurman tijding, dat ook in Antwerpen het oproer was uitgebroken en gaf hij daarop last aan den kolonel, niet verder dan tot het fort Lillo te varen, en aldaar tot nader order op stroom te blijven liggen. Den 30^{en} des namiddags om twee uur was men ter hoogte van dit fort gekomen, en kreeg men bevel van den luitenant-generaal Baron Chassé, opperbevelhebber in het 4° groote militaire kommando, om onverwijld de reis naar Antwerpen voort te zetten en daar te ontschepen; hetwelk des avonds ten negen uur geschiedde.

De troep, die reeds den nacht in den sterken regen grootendeels op het dek had doorgebracht, werd nu op de plaats van eene kazerne gebivouacqueerd en kreeg niets anders dan één rationbrood. Den volgenden dag (31 Augustus) marcheerde de afdeeling welgemoed in weerwil van eene drukende hitte naar Vilvoorde, waar men des avonds aankwam en de beide prinsen met eenige bataillons der 1e en 15e afdeeling vond.

Het 1e bataillon zou in Vilvoorde dienst doen en werd in een ledigstaand gebouw gekazerneerd. Het 3^e bataillon en het instructie-bataillon bivouac-

queerden op eene zeer lage weide en hadden nog veel van het slechte weder te verduren, waartegen zij zich den volgenden dag door het daarstellen van hutten zoo veel mogelijk trachtten te beschermen.

Algemeen verwachtte men nu dadelijk naar Brussel te zullen oprukken, om den opstand te dempen; in plaats daarvan werden er onderhandelingen aangeknoopt en verbleven de troepen in de gemelde stelling. Hier kwam den 3 September het 2^e bataillon uit Brussel terug, dat door Z. K. H. den prins Frederik, den generaal Schuurman, den kolonel Klerck enz. met muziek werd ingehaald en achter Vilvoorde een bivouac betrok.

Terwijl nu de prins van Oranje naar 's Gravenhage vertrokken was, om den wensch der ingezetenen, eene administratieve scheiding van Noord- en Zuid-Nederland, aan den Koning zijnen vader, voor te dragen, verrigtte Prins Frederik, die het bevel over de te Vilvoorde aanwezige krijgsmagt voerde, eene achterwaarsche beweging. Hij verplaatste den 7^{en} September zijn hoofdkwartier naar Antwerpen; de grenadiers kwamen dien dag te Mechelen en het instructie-bataillon te Epegghem. Eenige dagen later (den 11^{en}) werd het vereenigde leger in twee brigaden ingedeeld. De afdeeling grenadiers en het instructie-bataillon maakten met het 2^e bataillon jagers, twee bataillons der 5 afdeeling, een bataillon der 11^e afdeeling, het regiment ligte dragonders N° 4 en

de batterij rijdende artillerie N° 2, de 1^e brigade uit, welke onder de bevelen van den generaal-majoor Schuurman geplaatst was.

Inmiddels kreeg de afdeeling eene versterking door het oproepen der met groot verlof zijnde miliciens, die bij het depôt onder de wapenen waren gekomen en zich nu bij hunne bataillons vervoegden. Daarentegen waren er ook vele zieken in de hospitalen opgenomen. — Volgens eenen sterktestaat van het leger telde op den 19^{en} September 1830:

De staf der afd. 5 offic. en 14 onderoffic. en mans.

Het 1 ^e batt.	14	»	»	603	»	»	»
» 2 ^e »	16	»	»	498	»	»	»
» 3 ^e »	16	»	»	521	»	»	»
en » instr-batt.	22	»	»	483	»	»	»

hetgeen een totaal van 73 officieren en 2119 onderofficieren en manschappen uitmaakte.

Op dien dag (19 September) begon ook eene algemeene voorwaartsche beweging der troepen, waardoor de afdeeling op den middag van den 21^{en} September te Dieghem aankwam.

Terwijl men nog bezig was haar in eenige stallen en schuren onder dak te brengen, werden de uitgestelde voorposten eensklaps door een hoop muitelingen uit Brussel aangevallen. Dadelijk kwamen de troepen onder de wapenen, rukten vooruit en joegen de aanvallers tot voorbij het dorp Evere terug, waarbij zij verscheidene gevangenen maakten.

Het 2^e bataillon jagers vereenigde zich in de

vlakte van Dieghem met de afdeeling en gaf voorposten naar Woluwe St. Etienne en den volgenden dag (22 September) kwam ook het regiment lansiers N° 10 te Dieghem aan. Men bleef hier in bivouac, gedurig verontrust door de opstandelingen. Zoo kwamen zij in den morgen weder in groot getal met slaande trom opdagen, doch werden door het vuur eener rijdende batterij in verwarring gebracht. Spoedig daarna versterking bekomen hebbende, rukten zij weder op, maar werden door ons vuur en eenige kanonschoten andermaal op de vlugt gejaagd en door de lansiers, die vele gevangenen in handen kregen tot achter het dorp Evere vervolgd.

Prins Frederik had den 21^{en} eene proclamatie uitgevaardigd, waarvan de hoofdzakelijke inhoud was: »dat de nationale krijgsbenden weder binnen de muren van Brussel zouden rukken in den naam der wetten en op het aanzoek der meest welgezinde burgers, ten einde hun bijstand en bescherming te verleenen, dat de officieren en soldaten onder de vaandels der eere en van het vaderland vereend, als medeburgers, vrienden en broeders kwamen en zij geene wederwraak, maar orde en rust bragten, terwijl eene edelmoedige vergetelheid de begane misslagen zoude bedekken.» Er werd verder voorgescreven, dat de troepen zouden worden gekazerneerd, dat de posten door de burgerwachten aan de troepen zouden worden overgegeven en eindelijk dat alle tegenstand door kracht van wapenen moest verwonnen worden.

De vredelievende toon dezer proclamatie, de in omloop zijnde geruchten, dat de burgers zelve verzocht hadden om de troepen in de stad te laten komen, had dezen in den waan gebragt, dat zij met open armen zouden worden ontvangen en wel verre van aan tegenstand te denken, verlangden zij met ongeduld naar de goede kwartieren.

Het leger *) 10,724 hoofden en 26 stukken geschut sterk, stond onder de bevelen van Z. K. H. den Prins Frederik, die ter zijde werd gestaan door de luitenant-generaals Trip van de kavallerie en de Constant Rebecque van den generalen staf. De opperbevelhebber vaardigde des middags van den 22^{en} de orders uit voor den intogt in Brussel, welke den volgenden morgen zoude geschieden in vier kolonnen, door de Willems-, Schaerbeeksche-, Leuvensche- en Vlaamsche poorten.

De eerste kolonne onder den generaal-majoor de Favauge was in drie gedeelten gesplitst; het eerste onder den kolonel Ardesch sterk 1 bataillon infanterie, 1 eskadron dragonders en eene sectie veld-artillerie, zou 's morgens ten 6 uur van Trois-Fontaines over den straatweg naar de Laekensche brug en van daar naar de Willemspoort marcheren en deze trachten te vermeesteren: het tweede — 3 bataillons infanterie, eene halve batterij

*) Zie de zamenstelling daarvan in de Geschiedenis van het Regiment Nederlandsche Rijdende Artillerie door den 1^{en} luitenant-ingenieur Jonkhr. J. W. van Sijpestein. (bijlage N°. 6).

veld-artillerie en het depôt van het regiment dragonders N° 4 — bleef te Mechelen, het derde gedeelte — 1 bataillon infanterie, eene sectie veld-artillerie en 40 dragonders — te Vilvoorde als reserve achter.

De midden-hoofdkolonne onder den generaal-majoor Schuurman bestond uit 8 bataillons infanterie, 2 eskradons dragonders en 2 batterijën rijdende artillerie. Deze kolonne zoude van Dieghem langs den straatweg, door het dorp Schaerbeek, de Schaerbeeksche poort binnenrukken, ze genoegzaam bezetten, door de Rue Royale naar het park trekken en links zich in gemeenschap stellen met de kolonne, die door de Leuvensche poort den intogt moest verrigten.

De linker-hoofdkolonne onder den generaal-majoor Post was zamengesteld uit 3 bataillons infanterie, 2 afdeelingen kurassiers, 1 regiment lansiers en 1 batterij rijdende artillerie. Zij moest van het dorp Woluwe St. Etienne langs den straatweg op Brussel rukken, het kerkhof van St. Josseten-Noode bezetten, de voorstad van dien naam vermeesteren, de Leuvensche poort binnentrekken, regts zich in gemeenschap stellen met de kolonne van den generaal-majoor Schuurman en links zich uitbreiden tot aan de Namensche poort, deze bezetten en van daar naar het park en de Place Royale oprukken.

De kolonne van den kolonel van Balveren, bestaande uit 1 bataillon infanterie en 3 eskadrons

huzaren, zou naar de Vlaamsche poort oprukken en ze bezetten.

Het hoofdkwartier van den prins Frederik zou aan de Schaerbeeksche poort gevestigd worden.

Den 23^{en} September waren alle troepen des morgens ten 6 uur op hunne verzamelplaatsen vereenigd en stelden zij zich op dat uur in beweging.

Wij zullen hier alleen de verrigtingen van de middenhoofdkolonne nagaan, daar bij die kolonne de grenadiers waren ingedeeld. Deze kolonne was op de volgende wijze zamengesteld:

De afdeeling grenadiers — kolonel Klerck — 3 bataillons, onder de luitenant-kolonels Mathon, Anthing en Serraris.

De 10^e afdeeling — kolonel von Quadt — 3 bataillons, onder den luitenant-kolonel Wimmer en de majoors Voet en van Buseck.

Het 2^e bataillon der 9^e afdeeling onder den majoor Frantzen.

Het 2^e bataillon der 11^e afdeeling onder den majoor Battaerd.

Het 2^e en 4^e eskadron van het regiment ligte dragonders N° 4 onder den luitenant-kolonel Crooy.

De batterijen rijdende artillerie N° 1 en 2 onder de kapiteins Dinaux en Girard de Miolet van Coehoorn.

Het flank-bataillon grenadiers had de voorwacht;

2 kompagniën waren *en tirailleur* opgelost, de 2 andere volgden als soutien, ondersteund door eenige pelotons dragonders en de sectie rijdende artillerie van den luitenant Prinsen. Daarop volgde het 2^e bataillon der 9^e afdeeling en vervolgens op eenigen afstand de kolonel Klerck met het 1^e en 2^e bataillon grenadiers, waarna de overige troepen der kolonne kwamen.

In de grootste stilte marcheerde men voort, zonder den minsten tegenstand te ontmoeten; men trok door de dorpen Evere en Schaerbeek en werd door het gejuich der inwoners begroet. In de Schaerbeeksche voorstad verzekerde men nog dat er geene de minste maatregelen tegen het binnenrukken der troepen waren genomen.

Op een paar honderd passen echter van het hek der Schaerbeeksche poort gekomen, werd er eensklaps van achter eene barrikade, uit den Jardin Botanique en uit de huizen van de Boulevards, een verraderlijk vuur op eenige officieren van den staf, die vooruit waren gereden en op de tirailleurs der voorhoede geopend, waardoor de luitenant-generaal de Constant Rebecque, chef van den staf en verscheidene tirailleurs gekwetst werden.

De muitelingen hadden inmiddels de stad in eenen geduchten staat van tegenweer gebragt. Geleid door een aantal Franschen, die nog onlangs zich te Parijs in het straatgevecht geoeffend hadden, waren er een groot aantal hechte barrikades opgeworpen, meestal bestaande nit straatkeijen en

aarde, met eene voorliggende gracht, langs welke alleen een voetpad voor een enkel persoon overbleef. De straten door welke de troepen moesten rukken, waren verschanst, de huizen van schietgaten voorzien en hunne zijmuren doorbroken, zoodat zij onderling gemeenschap hadden. De toegang tot de Schaerbeeksche poort was door een dwarswal afgesloten, vóór welke men eene wijde en diepe coupure in den weg gegraven had; de bodem daarvan was van friesche ruiters voorzien.

Het was nagenoeg acht uur toen het gevecht bij deze poort een aanvang nam. De sectie van den luitenant Prinsen was eenigzins vroeger naar de linker-kolonne afgezonden, zoodat de tirailleurs krachtadig opgehouden werden; er ontstond hier nu een zeer levendig tirailleurgevecht, totdat de sectie van den luitenant Sodenkamp op last van den kolonel List aanrukte. Deze opende haar vuur op het hek en de versperring en al spoedig werden deze hinderpalen vernield, terwijl de voorhoede steeds het gevecht volhield.

De brave kapitein Hardij rukte nu met zijne kompagnie, (de 1^e van het 3^e bataillon) in den stormpas vooruit, ruimde onder een hevige vuur de friesche ruiters en de versperring op, opende het half ontwrichte poorthek, vermeesterde de daarop geplaatste oproervlag en rukte de stad binnen. Hij sloeg dadelijk links af, trok over de Place d'Orange, de Notre-Dame-aux-Neiges en andere straten links

van de Rue Royale gelegen, naar het park, gevolgd door den luitenant-kolonel Serraris met de overige kompagniën van het bataillon.

Het bataillon der 9^e afdeeling, dat op het 3^e bataillon grenadiers volgde, geraakte door het hevige vuur zoodanig in verwarring, dat het de stad niet kon binnenrukken; in weerwil der pogingen van verscheidene brave officieren, die door hun voorbeeld hunne manschappen trachtten aan te moedigen, was het bataillon niet tot voorwaarts gaan te bewegen. Daarop kreeg de luitenant-adjutant van Citters, die zich met eenige andere bataillons-adjutanten bij den generaal Schuurman bevond, een toestemmend antwoord op zijne vraag of het 2^e bataillon nu in de plaats moest treden.

De dappere overste Anthing stijgt daarop van het paard, stelt zich aan het hoofd van zijn bataillon en na het toegesproken te hebben, voert hij het in gesloten kolonne, op korten afstand door het 1^e bataillon gevolgd, met den stormpas en geveld geweer door de Rue Roijale de stad binnen. In deze straat waren twee barrikades opgeworpen, de eene aan het begin, de andere aan het einde nabij de Leuvenstraat. De artillerie komt een paar malen in batterij en lost haar vuur en nu gaat het voorwaarts, onder het geraas der trommen, het gedonder van het geschut, het knallen van geweervuur, het luiden der klokken en het gekerm der stervenden en gekwetsten. Het hevige geweervuur der opstandelingen, die overal uit de huizen, uit

keldergaten, glasramen en dakvensters bedekt op de troepen losbranden, brengt hen groote verliezen toe, welke nog vermeerderd worden door het werpen van meubels en steenen uit de bovenste verdiepingen en van de daken. Menig grenadier valt en geeft den geest, onder den kreet van: Leve de Koning! maar steeds gaat het voorwaarts.

Bij de Leuvenstraat echter is een oogenblik van weifelen, maar de brave Anthing, beklimt de barrikade met den degen in de vuist, en roept zijnen manschappen toe: »Voorwaarts, grenadiers, voorwaarts! wij moeten het park in!» hetgeen hen met nieuwe geestdrift bezielt. Niets kan de onverschrokkenheid dier dapperen nu langer tegenhouden. Zonder zich met vuren op te houden, trekken zij voorwaarts. De huizen waaruit geschoten wordt, worden opengebroken en menig opstandeling verkrijgt daar de welverdiende straf voor zijn verraad; spoedig bereiken de grenadiers nu het park en bezetten dit dadelijk benevens de koninklijke paleizen, waaruit weldra de Oranjevaan wappert.

Doch ook de afdeeling moest dien marsch duur bekopen; vooral de 1e kompagnie van het 2e baillon, welke zich aan het hoofd bevond leed groote verliezen. De brave kapitein Pérot, die vroeger met onderscheiding in de Fransche legers gediend had, werd door een schot in de regterdij gekwetst, aan welke wonde hij den 26^{en} September te Vilvoorde overleed; de kapitein Akersloot van Houten kreeg een schot in het linker-

been, terwijl nog de luitenants Daelman in de linkerzij, de Schepper in den rechterarm en Lebrun aan het hoofd getroffen werden. (Van het 3^e bataillon waren de kapitein Hardy in het been en de luitenant Brade aan den hals gekwetst).

Ook den adjudant-onder-officier Coks, wiens aanstelling als officier reeds den 14^{en} September geteekend was, werd hier de knieschijf verbrijzeld; hij viel neder en werd later door de opstandelingen afgemaakt.

De sergeant-majoor Frima doodelijk gekwetst wordende, reikte met stervende hand het zakje met kompagniegelden, dat hij bij zich droeg aan zijnen kapitein over en scheen eerst na dien pligt vervuld te hebben, gerust te kunnen sterven.

Verder werden een honderdtal onderofficieren en manschappen buiten gevecht gesteld.

Ten koste nu van zulke offers bereikten de grenadiers het park. De kolonel Klerck, die aan het hoofd van het 1^e bataillon de stad was binnengerukt, kreeg nu van Z. K. H. Prins Frederik bevel de koninklijke paleizen te bezetten en zich in het park staande te houden, waartoe hij met het flank-bataillon der 10e afdeeling versterkt werd.

Hierop nam hij de volgende beschikkingen: twee kompagnieën van het 3e bataillon grenadiers bezetten de paleizen van Z. M. en van den prins Frederik; ééne kompagnie van het 1e bataillon werd in het paleis der Staten Generaal geplaatst. Aan de vier hoeken van het park werden sterke detachementen

opgesteld, welke eene tirailleurlinie ontwikkelden en het overige stond als reserve in de middenlanen van het park.

Om zich verder in de stad uit te breiden, moest men de Place Roijale bemagtigen. De toegang van het park daarheen, was eene opene ruimte tusschen het Hôtel de Belle-Vue en het Café de l'Amitié, twee hechte gebouwen, welke van schietgaten voorzien waren. Zij dienden tot bestrijking van eene zeer sterke barrikade, welke beide gebouwen vereenigde en die van geschut voorzien was, dat door den beruchten Jambe de Bois bediend werd.

De muitelingen, die bedekt uit de huizen rondom het park en vooral van een terras in de linkerflank gelegen, hun moorddadig en welgerigt vuur op de nagenoeg onbedekt staande troepen losten, bragten hen groote verliezen toe. Men besloot dus zoo mogelijk die huizen van vijanden te zuiveren. De trap van de bibliotheek, welke naar de Rue Isabelle geleidt en de nevenliggende huizen, aan de noordzijde van het park werden nu hoofdzakelijk het doel van aanval en verdediging. Herhaalde malen werden zij genomen en hernomen, maar eindelijk bleven zij tegen 12 uur 's middags in ons bezit.

Nog meerdere huizen werden bezet, maar de geringe middelen, waarover men beschikken kon beletten ons het verder uitbreiden, te meer daar de opstandelingen zelfs eenen aanval op het park beproefden.

De bovengemelde sectie artillerie van den luite-

nant Sodenkamp namelijk, had zich onder de orders van den majoor Krahmer in de Rue Roijale op omtrent 150 pas van het Hôtel de Belle-Vue opgesteld, maar leed zoodanig door het vuur uit de omringende huizen, dat al spoedig bijna al de bedieningsmanschappen buiten gevecht gesteld werden. De dappere majoor Krahmer, die zelf met een' wisscher in de hand een der stukken bediende, stierf hier den heldendood. Toen nu wegens gebrek aan munitie het vuur der sectie verflaauwde en de laatste schoten op de stukken geladen waren, deboucheerden de opstandelingen, waarschijnlijk in de meening dat alle munitie verbruikt was, van achter de barrikade ten einde ze te vermeesteren. De losbranding dezer laatste schoten echter deed hen met aanzienlijk verlies in allerijl de vlugt nemen, waarop de luitenant Sodenkamp met zijne vijf overgeblevene kanonniërs tot achter het hek terugtrok. Twee kompagniën grenadiërs werden bij deze stukken geplaatst en door hunne dapperheid, werd het den vijand belet ze te naderen.

Het vallen van den avond maakte weldra een einde aan het vuur en de troepen, met uitzondering van sterke wachten in het park geplaatst, rukten in de paleizen, waar men de wapens in orde bragt en daarna eenige rust nam. Gedurende den nacht maakten de stilte en de onachtzaamheid der belgische schildwachten het mogelijk de beide stukken van den luitenant Sodenkamp terug te halen. De kapitein-adjutant van Hoeij Schilthouwer en de

1^e luitenant-adjutant van Citters met eenige beproefde grenadiers, waren daarbij der artillerie behulpzaam en de onderneming werd zonder stoornis volvoerd en met eenen gunstigen uitslag bekroond.

In den vroegen morgen van den 24^{en} September gaf het luiden der klokken het sein tot vernieuwing van den strijd. De troepen namen hunne stellingen van den vorigen dag weder in en al spoedig nam het vuur uit huizen en kelders een aanvang. Daar geene versterking kwam opdagen, moesten de onzen zich tot de verdediging van het park bepalen. De muitelingen echter gestadig door nieuwe in de stad rukkende benden versterkt, werden nu op hunne beurt aanvallers en deden verscheidene pogingen om het park en vooral de paleizen te bemagtigen, doch al deze pogingen werden door de dapperheid der nederlandsche troepen verijdeld. Men leed door het vijandelijk klein geweer- en geschutvuur groote verliezen, die echter zelfs geen oogenblik weifeling deden ontstaan. De kapitein Schmitz werd door een' geweerkogel aan beide beenen gekwetst, welke ook den luitenant van Slingelandt in het linkerscheenbeen zoodanig trof, dat dit later het afzetten van het been ten gevolge had.

Nadat de duisternis gevallen was, hield het gevecht weder op en werd aan de vermoeide troepen, door de zorg van den luitenant-kwartiermeester Hardenberg, eene smakelijke soep verstrekt. —

Den 25^{en} begon het gevecht weder in den vroegen morgen, doch de toestand der troepen in het park

werd steeds gevaarlijker; de vijand vermenigvuldigde zijne aanvallen, die algemeen en meer dringend werden, zoodat wij genoodzaakt waren, voor en na alle troepen in gevecht te brengen. Op dien dag gaf de grenadier Christian Gugger, een zwitser van geboorte, een bewijs van groote onverschrokkenheid. Een vijandelijk vaandel was in den nacht op het hek van het park geplaatst. Hij verzoekt aan den kolonel dit weg te mogen halen en nadat dit gereedelijk toegestaan is, gaat hij geheel alleen onder eene hagelbui van kogels vooruit, en terwijl een ieder hem verloren waant, komt hij een oogenblik later met het veroverde vaandel behouden terug; eene daad waarvoor hij met de militaire willemsorde is beloond geworden. *)

Tegen den middag begon het sterk te regenen, waardoor vele geweren weigerden en het verdedigingsvermogen zeer verminderde, vooral tegenover eenen vijand die bedekt stond en dus geen nadeel van de weersgesteldheid ondervond.

De kapitein Sandberg werd terwijl hij met zijne kompagnie *en tirailleur* stond door een schot in den buik gekwetst. Hij werd door de sergeanten Staats en Tusch op een' tuinstoel naar achteren gebragt en stierf den 2^{en} October te Mechelen.

*) Genoemde vlag wordt, even als degene die door de 1^e kompagnie van het 3^e bataillon van de Schaerbeeksche poort is genomen, op de bibliotheek van het regiment grenadiers en jagers bewaard.

Den volgenden dag (den 26^{en}) des morgens kregen de eerste onder-officieren van de afdeeling, die tot officier bevorderd werden, hunne aanstelling, reeds den 14^{en} September door Z. M. geteekend. Als grenadiers hadden zij nog deel gehad aan den roem door de afdeeling te Brussel behaald ; nu moesten zij hunne nieuwe bestemming volgen en ook daar zich door trouwe pligtsbetrachting hunne roeping waardig toonen. Het waren de sergeant-majours Vincken en Becking en de sergeanten Durand , Tichler, Staats en de Resteaux, terwijl van twee anderen ook in deze benoeming begrepen, de onder-adjutant Coks zijn leven voor het vaderland gelaten had en de sergeant Marchal in handen des vijands gevallen was.

De strijd werd dien dag als gewoonlijk hervat, maar nam nog in hevigheid toe ; alle troepen waren in gevecht. De muitelingen eindelijk geen kans ziende, de troepen met de wapenen uit de paleizen te verdrijven, trachtten nu hun doel te bereiken, door die gebouwen in brand te steken. De muren der belendende huizen doorbrekende, bragten zij het vuur in het paleis van Z. M. den Koning en in dat der Staten-Generaal, welke spoedig daarna in brand stonden. Men trachtte zulks te blusschen, doch zonder gevolg , waarop een vijftigtal grenadiers onder de bevelen van den kapitein-adjutant van Hoey Schilt-houwer en den 2^{en} luitenant-kwartiermeester Hardenberg het kostbaarste reddeden en naar het paleis van den prins van Oranje overbragten. Dit

werk, dat den geheelen nacht aanhield, was niet zonder gevaar, daar het onder een aanhoudend geweevuur der Belgen plaats had, hetwelk onderscheidene grenadiers kwetste. — Onder de gekwetsten van dezen dag was ook de luitenant van Suchtelen, die een schot aan het hoofd kreeg.

Prins Frederik ziende dat zijne vredelievende bedoelingen geheel en al miskend werden, besloot de stad te ontruimen. Alles bereidde zich voor tot eenen vernieuwden strijd voor den volgenden dag, toen men in den nacht van den 26^{en} op den 27^{en} September bevel kreeg, de stad des morgens om 3 uur in de grootste stilte te verlaten. Alle posten werden langzamerhand ingetrokken en op het bepaalde uur marcheerde men de Leuvensche poort uit.

De achterhoede werd gevormd door een bataillon van de 10^e afdeeling, eene kompagnie van het flank-bataillon grenadiers en eene sectie rijdende artillerie. Zonder in het minst verontrust te worden, volgde zij de overige troepen, welke hunne vroegere kantonnementen en bivouacs weder betrokken.

Het rapport door den kolonel aan den opperbevelhebber gemaakt, na het verlaten van Brussel hield in, dat niet enkelen maar allen gewedijverd hadden in het betoonen van moed, ijver en volharding. In alle rangen had hij de ondubbelzinnigste bewijzen van braafheid en trouw gevonden en hij maakte het zich tot eenen eersten pligt aan

Z. K. H. te verzoeken, dat de door het sneuvelen van eenige officieren, ontstane vacatures, ook onaan gezien den ouderdom bij de armee, uit het korps zouden worden aangevuld. De prins ontving den kolonel zeer welwillend, kon niet genoeg uitwijden over den lof, dien het korps zoo ruimschoots verdiend had en beloofde aan Z. M. het gedane verzoek gunstig voor te stellen, hetgeen dan ook later de benoeming der 1 luitnants de Jacobij en Neumann tot kapiteins en die van den 2^{en} luitenant van Limburg Stijrum tot 1^{en} luitenant ten gevolge had.

Groot waren de verliezen geweest, die de afdeeling in deze dagen geleden had.

De kapiteins Pérot en Sandberg waren doodelijk, Akersloot van Houten, Schmitz en Hardij, de 1e luitnants van Suchtelen, Daelman, de Schepper en van Slingelandt en de 2e luitnants Brade en Lebrun meer of min zwaar gewond, terwijl verder gesneuveld waren 5 onder-officieren en 28 man, gekwetst 10 onderofficieren en 175 man en gevangen of vermist 3 onder-officieren en 56 man, dat is voor het geheele verlies 11 officieren en 277 onder-officieren en manschappen. *)

*) Het geheele verlies der gezamentlijke nederlandsche troepen in Brussel bedroeg 44 officieren en 857 onder-officieren en manschappen. Van de officieren waren er 5 gesneuveld of aan bekomen wonden overleden, 32 gekwetst en 7 gevangen

Zie hier hunne namen, zooals die in de Staats-Couranten van den 29^{en} September en den 6^{en} October 1830 voorkomen.

Gesneuveld waren :

Bij het 1^e bataillon : de fouriers Chapelle en Lontz ; de korporaal Duvigneux en de grenadiers Claessens, Vrielink en Schorteldoek.

Bij het 2^e bataillon : de adjudant onder-officier Coks ; de sergeant-majoor Frima ; de sergeant Houdshakker ; de korporaaals Weber en Ghesquiere en de grenadiers van der Hurk, Tromp, Donval, van Bellegem, de Clercq, de Waele, Herman, 't Jan, van Branden, Monseur, Otten, Jacobs en Mesmer.

Bij het 3^e bataillon : de korporaal Sprecher en de grenadiers Tschantz, de Baets, Bosmans, Niset, Rusemberger, Andriest, Faas en Willion.

Gekwetst waren :

Bij het 1^e bataillon : de sergeanten Massij en Terbeek ; de korporaaals Tijman, Roos, Rothlisperger, de Rooij en Hermans en de grenadiers Bigler, Schaefs Fluckiger, Bauman, Spijkers, Alchenberger, Lentwijler, Hug, Smit, Bonheur, Kok, Schraam, Nieuwland, van Varik, van Gastel, Vlander, Linde of Olde-Beerninck, de Gruijter, Beijst, Janssens, de Laet, Murkens, Fulkers, de Lij, Muller, Leclerq, Broek, de Wageneire, van Dijker, van de Schilde, Gul-

gemaakt of vermist ; van de onder-officieren en manschappen waren er 103 gesneuveld, 596 gekwetst en 158 gevangen gemaakt of vermist ; 26 paarden waren gedood, 34 gewond en 6 vermist.

deman, Berendsen, Bairewe, Kuman, Rufenacht, Lemije, de Cubber, van Acker, Schieven, Nieuwenhuis, Wissink, Lapierre, Marien, Vleeschhouwer, Zondervan, van Aken, Ghijs, Felkema, Lenaards en Wuhl.

Bij het 2^e bataillon: De sergeant-majoor Buls; de sergeanten Moser, van den Burgh, de Winter, Bantjes en Schupp; de fourier Scheepis; de korporaals de Savojj, Bonjour, Waber, van Alphen, Habbema, Weiler, Possij en Lenaard; de vice-korporaals Silvester, Lienhard, Klein en van Empelen; de tamboers Camper, Kach en Kasan en de grenadiers Herrensperger, Scheffer, Hefti, Knel, de Lonze, Schuilenburg, Muller, Forelle, Frehner, de Wavre, Pelkus, Bressie, Lechat, Wieme, Filip, Dubois, Klaasen, Boekeet, Nieuwenhuize, Jagers, Lerut, Rappeé, Calvet, Schwitz, du Pont, Bodart, Loucheur, Orsel, van der Kruijssen, Dekker, van der Pijl, Stager, van Tomme, Hodeige, Roedolf, Dutrieu, Desmullier, de Lorge, Provost, Verbauwen, Rijnhaert, Dumortier, Dandler, Syeur, Lippens, Bettonville, Jaggi, de Keukeleire, Aarink, Bloch, Muller, Sijeurs, van der Meulen, van Burk, Keunen, la Hure, Baumann, Conrad, Niestern, van der Meer, de Give, Goethals, Bonet, van Reeth, Warlus, Staينو, Lenoir, Haenen, Schenk, Burkhard, Hartwijk, Weber, Francies en de Weerdt.

Bij het 3^e bataillon: de sergeant-hoornblazer Mennes; de sergeant van Maanen; de korporaal Rutz; de vice-korporaal Derkens; de hoornblazer Brebart

en de grenadiers Galler, de Najjer, Gubbels, Keukelaire, van Vooren, van der Avoort, Doedens, Bade, Wolters, Rotsaert, de Ridder, Oostrum, Doornbos, Puijenbroek, Lutki, Halemans, Dreesen, Duquenne, Claes, Smit, Poppelaars, Milder, Wagendriver, Brandt, van Kleef en van Ham.

De sergeant-majoor Tentije van het 1e en de sergeant Marchal van het 2e bataillon waren gevangen genomen, terwijl vermist waren :

Bij het 1e bataillon: de éleve-muzikant Schnell ; de sergeant-majoor Laureijns en de grenadiers Kaki, Pouleur, Walraeven, van der Linden, Bonhiver, van der Waarden, Udo, Wirth, van der Baan, van Maldeghem, Baan, Bouman, Strijdonck, Fluit, J. Jennij, F. Jennij, Damoth, Simons, Grimm, Paillet, Plique, Collin, Vijverstra, Verbeek, van der Leur, van der Marel, Corluij, Boulangé, van Gestel, Verhoeven, Baggerman en Muhle.

Bij het 2e bataillon: de grenadiers Muller, Felix, Verwaene, Guns, de Ruelle, Vermeire, Verhasselt en Kindekens.

Bij het 3e bataillon: de korporaal van der Eynde en de grenadiers van Meer, Groben, van Dijk, Adam, Derbu, Kalkman, Westland, van Gijn, Verleije, van Ruysschen, Vissers, Paul, van Beusekom, Herman en van Berlo.

Nadat de troepen in de vlakte van Dieghem in slagorde waren geschaard, werden hun kantonnementen aangewezen, ten einde hun eenige nood-

zakelijke rust te schenken. De afdeeling kwam in het dorp zelf, het instructie-bataillon te Sas van Campenhout *).

Bij de nieuwe formatie van het leger (30 Sept.) werd de afdeeling grenadiers ingedeeld bij de divisie van den hertog van Saxon-Weimar, bij de 1^e brigade (generaal-majoor de Favæuge); het instructie-bataillon bij de 2^e brigade (kolonel de Failly).

Den 29^{en} marcheerde de afdeeling naar Waelhem en het instructie-bataillon naar Mechelen en den 1^{en} October trokken het 1^e en 3^e bataillon naar Antwerpen, waar de opperbevelhebber zijn hoofdkwartier had gevestigd, terwijl het 2^e bataillon en het instructie-bataillon §) in hunne stellingen bleven.

Den 7^{en} werd het leger weder op nieuw ingedeeld, en kwamen de afdeeling en het instructie-bataillon bij de 1^e brigade onder den hertog van Saxon-Weimar.

Na de terugkomst van Z. K. H. den prins van Oranje uit 's Hage hield hij dadelijk eene wapenschouwing over de afdeeling, gedurende welke hij met de grootste belangstelling navraag deed naar alles, wat bij het korps voorgevallen was; na deze inspectie gaf de kolonel de volgende order uit:

*) Het aandeel door het instructie-bataillon (hierboven vermeld) in den strijd te Brussel genomen, zullen wij later vermelden bij het verhaal der verrigtingen van de bataillons jagers.

§) Het 2^e bataillon grenadiers volgde den 3^{en} October, de andere bataillons naar Antwerpen.

Antwerpen, den 9^{en} October 1830.

Grenadiers!

»Z. K. H. de prins van Oranje heeft mij den streelenden last opgedragen, Hoogdeszelfs bijzondere tevredenheid over de afdeeling aan u allen bekend te maken. Uw gehouden gedrag, uw moed en uwe volharding in gevaren in de dagen van 23 tot 27 September jongstleden, hebben Z. K. H. overtuigd de afdeeling waardig is, de eerste plaats onder de infanterie te bekleeden. Uw roem is dus gevestigd.

Grenadiers! Uw kolonel is gevoelig voor de eer die hij geniet, de tolk van zulke woorden te zijn uit den mond van onzen beminden Kroonprins; laat ons allen ijverig trachten, altijd denzelfden lof te erlangen, laten geene ontberingen of zware diensten ons ontmoedigen, maar een prikkel te meer zijn, om aan de verwachtingen, die men van ons koestert, geheel te beantwoorden en zijt dan ook verzekerd, dat eer en belooningen ons deel zullen zijn op onze verdere militaire loopbaan.»

Klerck.

Intusschen had het verblijf te Antwerpen, welke stad zeer oproerig gezind was en waar men dus eenen zeer vermoeijenden dienst moest verrigten en de nachten in bivouac op de Place de Meire werden doorgebracht, eenen zeer ongunstigen invloed

op de troepen. De muitelingen maakten hiervan gebruik om de tot hiertoe aan eer en plicht getrouw gebleven Belgische soldaten tot desertie te verleiden. Deze nam meer en meer toe, bragt bij de noord-nederlandsche militairen ontmoediging te weeg en schokte hun vertrouwen op hunne officieren en hunne makkers. Deze toestand kon de nadeeligste gevolgen voor het leger hebben en er werd dus besloten eene schifting der noord- en zuid-nederlandsche krijgslieden te doen plaats hebben. Zij werd opgedragen aan de luitenant-generaals Trip en van Geen, welke laatste den 22^{en} October des morgens om 10 uur een' aanvang maakte met de afdeeling grenadiers.

Men stelde zich voor, uit de belgische militairen afzonderlijke bataillons te formeren, welk doel echter niet bereikt werd, daar de meesten hunner verkozen met paspoort of met onbepaald verlof naar hunne haardsteden terug te keeren. Nadat de wapens en groote kleeding waren ingenomen, vertrokken dan ook die militairen nog denzelfden dag en het pleit zeer voor den goeden geest, die bij de grenadiers bestond, dat vele der belgische manschappen, die na het verlaten van het korps in Antwerpen verbleven, hunne vroegere officieren steeds met eerbied en achting bleven behandelen.

Ten gevolge van deze scheiding verlieten de volgende zuid-nederlandsche officieren de afdeeling in den loop van de maand November :

De luitenant-kolonels Mathon en Serraris, de

kapitein de Biebersteyn, de 1e luitenant Eechout en de 2e luitenant de Quaita. (allen op $\frac{2}{3}$ van het activiteits traktement) *).

De kapiteins Hardij, Deijs en Demanij, de 1e luitenants Evenepoel, van Erp tot het Holt, Daelman en Beeckmans en de 2e luitenants Raikem, Causiau, Boulangé en Lebrun. (met eervol ontslag).

Van de presente onder-officieren en manschappen werden er 370 uit de sterkte gebragt, waarop de kaders en de hollandsche militairen van het 2e bataillon bij de gelijknamige kompagniën van het 1e bataillon overgeplaatst werden en de afdeeling den 26^{en} October naar Noord-Brabant terug keerde waar zij kantonnementen betrok.

Ook bij het instructie bataillon, dat den 14^{en} October van Mechelen naar Waelhem, den 19^{en} naar Hove en den 22^{en} naar Borgerhout marcheerde, openbaarde de desertie zich zeer sterk, zoodat men op sommige dagen tot 21 deserteurs telde. Het bataillon had te Borgerhout nog deel aan de schermutselingen, die hier met de benden van Pontécoulant voorvielen, en ging daarop den 25^{en} naar Antwerpen, waar het den volgenden dag onder de bevelen van den generaal van Geen gesteld werd en daarop de stad verliet om de kantonnementen in Noord-Brabant te gaan betrekken.

*) De luitenant-kolonel Serraris werd den 30^{en} December 1830 weder in actieven dienst bij de afdeeling hersteld: de vier anderen kwamen niet meer bij haar terug.

Den 28^{en} gaf de majoor van Bronkhorst, die toen het bevel over het 3^e bataillon grenadiers van den luitenant-kolonel Serraris moest overnemen, het kommando aan den oudsten kapitein over en den 31^{en} werden de vier kompagniën tot twee zamen-gesmolten. De 1^e luitenant Mertens en de 2^e luitenant van der Heijden verlieten als Zuid-Nederlanders het bataillon op twee derden van het activiteits-traktement, terwijl de 1^e luitenant de Scheemaker als deserteur werd afgevoerd.

Den 7^{en} November werd het bataillon door den luitenant-generaal van Geen ontbonden, doch er kwam tegenbevel en het marcheerde naar Breda, waar het den 15^{en} van diezelfde maand door Z. K. H. den prins Frederik gesupprimeerd werd. De onder-officieren en manschappen, ten getale van bijna 300, werden grootendeels bij de grenadiers of bij de jagers overgeplaatst of keerden naar hunne afdeelingen terug. De officieren werden door den prins voorloopig ingedeeld, als volgt: de 1e luitenants Staats, van der Straal, Reinders en Wenniger en de 2e luitenants Schoppé en von Padtberg bij de afdeeling grenadiers; de kapitein de Rouville, de 1e luitenants Muller-Massis en de 2e luitenants de Ridder, Veeren, von Leschen, Creijghton en de Witt bij de jagers, de officier van gezondheid Sas en de 1e luitenant Brandt bij de 7e afdeeling, de luitenant-kwartiermeester Mulder bij de schutterij en de kapitein Drulleman bij de 5^e afdeeling.

Den 12^{en} November moest de afdeeling grenadiers naar Rijsbergen opmarcheren, alwaar den volgenden dag de door Z. M. toegekende belooningen aan de mobiele troepen, door den prins Frederik werden uitgereikt. De opperbevelhebber van het leger, de luitenant-generaal van Geen, vaardigde bij deze gelegenheid de volgende dagorder uit:

»Nog maar voor weinige dagen had ik u gezegd, krijgslieden, dat de braven zouden worden beloond en thans reeds wordt eene reeks dier eervolle belooningen ter uwer kennis gebracht. Z. M. heeft den moed, het beleid en de trouw, welke gij in de gevechten van den 21^{en} September tot den 26^{en} October 1830 hebt getoond, naar waarde geschat en zoo niet allen een dadelijk blijk van hooge tevredenheid hebben mogen ontvangen, zoo zijn niettemin allen opgeteekend en bij de eerste gelegenheid, welke zich zal opdoen, zullen zij ongetwijfeld niet worden voorbijgegaan, daar allen de aandacht der bevelhebbers, even als nu, op zich zullen weten te vestigen.

Het is de kolonel-generaal, die de welwillende blijken van Z. M. tevredenheid u zelfs heeft willen overreiken; laat ons dus allen zweren immer Koning en Vaderland tot den dood getrouw te zijn. Maar laten wij niet vergeten, dat zoo belooning den dapperen en getrouwen te beurt valt, ook straf en schande den lafhartigen of die zijn pligt verzaakt, te wachten staat.”

van Geen.

Onder de dapperen, welke bij deze gelegenheid be-
looningen verwierven, behoorden tot de afdeeling:

De luitenant-kolonel Anthing en de majoor van
Bronkhorst, welke met de militaire willemsorde
der 3e klasse begiftigd werden.

De kolonel Klerck, de luitenant-kolonels Mathon
en Serraris; de chirurgijn-majoor Snabilié; de ka-
pitein-adjutant van Hoeij Schilthouwer van Oostée;
de 1e luitenant-adjudanten Verschoor en van Citters;
de 2e luitenant-kwartiermeester Hardenberg; de ka-
piteins Heijermans, Schmitz en van Winsheym; de
1e luitenants de Schepper, de Pruijssenaere, Tuc-
kerman, van Slingelandt, van Suchtelen, Wittert
en Daelman; de 2e luitenant Brade; de sergeanten
Waleson, Baghaus, Wenzel en van Laar; de kor-
poraals Habbema, Lienhardt en Roos en de gre-
nadiers Guggen, Dandler, Simmers en Samson, *)
welke allen het ridderkruis der militaire willems-
orde 4^e klasse verwierven.

Van het instructie-bataillon genoten de kapitein
Drulleman, de 1^e luitenants van der Straal en
Brandt, de 2^e luitenants Creijghton, de Ridder en
de Witt, de sergeant-majours Hinnen en Vermin,
de sergeant Jooste, de korporaal Bleuler en de
soldaten Vogt, §) Hartjesveld en van Kalken deze
zelfde onderscheiding.

*) Van deze beide laatsten is de benoeming tot ridder der
militaire willemsorde, later wegens desertie ingetrokken.

§) Thans nog dienende als grenadier in de 4^e compagnie van
het 2^e bataillon van het Regiment grenadiers en jagers.

Later, bij besluit van den 29^{en} Julij 1831, werden nog de kapitein George en de 1^e luitenants Sirtema van Grovestins en von Römer en, bij besluit van den 3^{en} Februarij 1832, de officier van gezondheid Seegers tot ridders der militaire willemsorde 4^e klasse benoemd en de 1^e luitenant Akersloot van Houten eervol vermeld, ter zake van hunne verrigtingen binnen Brussel.

Den 20^{en} November had de afdeeling nog deel aan den togt naar Esschen; zij was toen ingedeeld bij de 1^e kolonne onder de bevelen van den luitenant-generaal van Geen en volbragt hare taak zonder den vijand te ontmoeten.

Bij besluit van den 12^{en} December 1830, waarbij de infanterie tijdelijk gereorganiseerd werd, kreeg ook de afdeeling grenadiers eene nieuwe samenstelling en zou zij bestaan uit 2 veldbataillons, ieder van 4, en een depôt van 2 kompagniën; de geheele sterkte zou 2122 hoofden bedragen. Den 23^{en} werd dit besluit ten uitvoer gelegd; — op dat oogenblik ontbraken er 20 officieren en 813 man. — Het 3^e bataillon zou met 1 Januarij 1831 te beginnen, den naam van 2^e of flank-bataillon aannemen, en kwam weder onder de bevelen van den luitenant-kolonel Serraris, terwijl de majoor van Bronkhorst het bevel over het depôt kreeg.

Ten gevolge eener nieuwe indeeling van het leger te velde, volgens besluit van den 22^{en} Maart 1831, kwam de afdeeling bij de 1^e brigade (generaal-ma-

jaar Schuurman) der 1^e divisie (luitenant-generaal van Geen), met het 1^e bataillon jagers, 1 bataillon mobiele haagsche schutterij, 1 bataillon noord-hollandsche schutterij en de compagnie studenten der groningsche hoogeschool.

Afwisselend betrok zij nu verschillende kantonnementen in de provincie Noord-Brabant en kampeerde zij in de maand Junij bij Reyen.

Na hare terugkomst had den 23^{en} Julij 1831 eene groote wapenschouwing voor Z. M. den Koning en de prinsen op de Woenselsche heide plaats, waar het leger de grootste geestdrift deed blijken. Na deze wapenschouwing vaardigde Z. K. H. de prins Frederik, de volgende dagorder uit.

Hoofdkwartier Breda den 26^{en} Julij 1831.

» Het is voor mij een aangename pligt, op last des Konings aan de troepen van het leger, die Zijne Majesteit dezer dagen heeft gezien, Hoogstdezelfs bijzondere tevredenheid te kennen te geven, over hunne goede houding en voorkomen. Groot was het genoegen, dat de Koning ondervonden heeft, door op onderscheidene ondubbelzinnige wijzen, de overtuigendste bewijzen te ontvangen van den uitmuntenden geest, die u allen bezielt.

De Koning gevoelde zich gelukkig bij het zien van die moedige strijders, die reeds bewijzen gaven, hoe zij bloed en leven voor Koning en Vaderland veil hebben, bij het aanschouwen der vrijwil-

ligers, die in het oogenblik des gevaars de wapenen aangordden, van die schutterijën, die allen zijne roepstem met geesdrift volgden, ja bij de tegenwoordigheid van u allen, die sedert zoo vele maanden aan de grenzen van Oud-Nederland staat, en met edele volharding ongemakken en opofferingen draagt, terwijl gij niets vuriger wenscht, dan, met de wapenen in de hand, den vijand te toonen, welke gevoelens in uwen boezem kloppen, wat vertrouwen gij stelt op de voorzienigheid en in de regtvaardige zaak, die u te wapen deed snellen.

Daarom is de Koning op het innigst overtuigd, dat, als het lot der wapenen de zaak van Nederland beslissen moet, gij dan met die edele geesdrift, die gij van het eerste oogenblik af, aan den dag legdet, met eenen overwinningspellenden moed, met de onwrikbare trouw, die uw eigendom is, den vijand onder de oogen zult treden, waarheen dan ook de stem des Konings en het belang des vaderlands u mogen roepen.

De Koning weet het, dat u die dag welkom zoude wezen, waarop het bevel van *voorwaarts!* door uwe gelederen mogt dringen, en gij, onder den zegen van dien God, die Nederland en zijn koninklijk huis, zoo dikwijls uit kommervollen toestand redde, eenen strijd zoudet voeren, die aan de jaarboeken van Nederlands alouden roem nieuwe bladzijden voegen moet.”

Frederik.

Den 29^{en} Julij daaraanvolgende kreeg de prins van Oranje het opperbevel over het leger; den 31^{en} aanvaardde hij dat bevel en den 1^{en} Augustus gaf hij daarvan kennis, bij de volgende dag-order:

» Door den wil van mijnen vader en koning geroepen om het bevel over zijn leger te voeren, stel ik mij aan uw hoofd op den dag, waarop het *voorwaarts* is uitgesproken. De bewijzen van liefde en trouw, welke gij reeds aan den Koning en aan het Vaderland hebt gegeven en die den volkeren van Europa tot het schoonste voorbeeld strekken, waarborgen mij ook de dapperheid, welke gij zult ten toon spreiden op het slagveld, dat ons welligt binnen weinige dagen ten strijde wacht, voor de ware belangen van het Vaderland en tot het verkrijgen van voordeelige voorwaarden eener afscheiding van de gewesten, die zich onttrokken hebben aan de regering van dienzelfden vorst, voor welken wij bereid zijn ons leven en onze dierbaarste belangen ten offer te brengen.

Maar bij het nemen van toevlugt tot de wapenen, sluit de Koning, die een ware vader zijner onderdanen is, geenszins den weg der onderhandelingen, hoezeer deze tot dus verre zoo vruchteloos beproefd zijn; zijne gevolmagtigden bij de conferentie te Londen zullen aldaar bij voortdoring de regten der natie blijven voorstaan. Wat mij betreft, ik gevoel al het gewigt van de eervolle taak mij door den Koning opgedragen, zij zal ongetwijfeld voor mij

verligt worden , door eenen moed, waarop ik met vertrouwen reken bij de herrinnering aan de dapperheid van zoo vele wapenbroeders van alle rangen, die ik nog in uwe gelederen zie en aan de geschiedenis , welke mij leert wat het Vaderland van de edele pogingen van deszelfs schutterijën en vrijwilligers mag verwachten.

Na Quatre-Bras en Waterloo hebben wij ons niet meer in gelijke betrekkingen bevonden, als die welke ons thans vereenigen; in dat tijdsverloop hebben er vele gewigtige, meestal gelukkige, doch sedert, een paar zeer ramspoedige omstandigheden voor ons Vaderland plaats gehad. Mijne pligten en de wil des Konings hebben mij geroepen om een werkelijk deel aan de laatste staatkundige gebeurtenissen in Nederland te nemen. Alle mijne daden en bedoelingen hadden destijds eeniglijk ten oogmerk om van het koningrijk, die onheilen af te weren, welke het te voorzien was, dat hetzelfde zouden treffen en welke wij tegenwoordig allen ondervinden; maar daar de middelen, met zulk een oogmerk door mij aangewend, geene gunstige uitkomst hebben opgeleverd, moet ik zelf gelooven, dat ik mij in de keuze van die middelen heb bedrogen. De drijfveren, die mij bezielde, waren intusschen van den zuiversten aard. Thans hoop ik u met het zwaard in de hand te overtuigen, dat het bloed der Nassau's nog in mijne aderen vloeit en dat geen offer mij te zwaar zal zijn, om het geluk te verzekeren van dien geboortegrond, voor

welks onafhankelijkheid onze voorouders, zoo dikwerf met eenen gewenschten uitslag legermassa's hebben bestreden, die de hunne verre in getal, maar geenszins in moed te boven gingen."

Hoofdkwartier Breda den 1^{en} Augustus 1831.

Willem, Prins van Oranje.

Op dien dag (1 Augustus) telde het leger te velde, behalve de staven 35898 officieren, onder-officieren en manschappen, waarvan tot de afdeeling behoorden :

Van den staf	3 offic.	en	36 onder-offic.	en	mans.
Van het 1 ^e bat.	18	»	»	643	»
»	»	2 ^e	»	19	»
»	»	»	»	634	»
dat is te zamen	40	»	»	1313	»

Sedert de oprigting der afdeeling hadden er belangrijke veranderingen in het personeel der officieren plaats gehad; om die reden, zullen wij hier de samenstelling van het korps officieren op 1 Augustus laten volgen :

Bij den staf der afdeeling: De kolonel Klerck, de kapitein-adjutant van Hoeij-Schilthouwer van Oostée, en de chirurgijn-majoor Krol.

Bij het 1e bataillon: De luitenant-kolonel Anthing, de 1e luitenant-adjutant Verschoor, de 2e luitenant-kwartiermeester van Welij, de officieren van gezondheid der 2e klasse Seegers en der 3e klasse Inckel.

De kapiteins: A. L. Akersloot van Houten, van Winsheijm, George en de Schepper.

De 1e luitenants: Hartt, Tuckerman, Wittert, Staats, von Römer, Sirtema van Grovestins en Schoppé.

De 2e luitenants: Retemeijer en Janssens.

Bij het 2e bataillon: De luitenant-kolonel Ser-raris, de kapitein-adjutant von Quadt, de 2e luitenant-kwartiermeester Hardenberg, de officieren van gezondheid der 2e klasse Quint en der 3e klasse Ingenluijff.

De kapiteins: van Ghestelles Kock, Fischer, C. M. H. de Jacobij en Neumann (met verlof afwezig).

De 1^e luitenants: L. P. A. de Jacobij, de Pruisenaere, Reijers, van Kempen, Coehoorn van Houwerda, Schimmelpenninck van der Oije en van Limburg Stijrum.

De 2^e luitenants: Brade en Staring.

Bij het depôt: de majoor van Bronkhorst, de 1^e luitenant-adjutant van Citters (gedetacheerd bij het leger te velde als ordonnans-officier van den generaal-majoor Schuurman), de kapitein-kwartiermeester Engelbert van Bevervoorde, de kapitein-administrateur van kleeding en wapening Loos, de officier van gezondheid der 3e klasse van der Heide.

De kapiteins: Schmitz en Thomasset (gedetacheerd bij het 2e bataillon, te velde).

De 1e luitenants: van Slingelandt, van Suchtelen tot de Haar en Ijske.

De 2e luitenants: K. A. Akersloot van Houten en Engelbregt.

De majoor Heijermans à la suite bij de afdeeling gevoerd, werd den 2^{en} Augustus gedetacheerd bij het 1e bataillon der 1e afdeeling mobiele zuid-hollandsche schutterij, waarbij hij de betrekking van tweede hoofd-officier moest vervullen. *)

De chirurgijn-majoor Snabilié was als chef der ambulances, bij den staf der 1e divisie gedetacheerd.

Tiendaagsche veldtogt. §)

De belgische legers, waartegen men oprukte, waren twee in getal, het leger van de Maas en dat van de Schelde.

Het eerste — 10 à 12000 man met 24 stukken geschut — werd aangevoerd door den generaal Daine en was geplaatst in de landstreek tusschen Luik en Venlo; het hoofdkwartier was te Hasselt.

Het tweede — 13000 man (volgens anderen

*) Hij bleef in die betrekking tot den 11^{en} Junij 1834, toen hij het bevel over het 1e bataillon grenadiers op zich nam. De gezamentlijke officieren van de 1^e afdeeling mobiele zuid-hollandsche schutterij, begiftigden hem met een' Eeredegen.

§) Die gebeurtenissen waarbij de jagers eene hoofdrol spelen, zullen in het 2^e hoofdstuk meer uitvoerig behandeld worden.

20000 man) met 12 stukken geschut — werd gekommandeerd door den generaal de Tiecken de Terhove en was opgesteld tusschen Antwerpen, Mechelen en Leuven, hebbende het hoofdkwartier te Mechelen. De voorhoede van dit leger, onder den generaal Niellon, stond voor Merxplas en bezette Turnhout en Gheel.

Het doel der operatiën van den prins van Oranje was de strategische doorbreking van die twee legers, ten einde ze ieder afzonderlijk te slaan en daarna op Brussel voort te rukken. Daartoe was het noodig, zoo spoedig mogelijk, de stad Diest, gelegen op den straatweg tusschen Hasselt en Leuven, te bemagtigen.

Het nederlandsche leger rukte in drie kolonnen, België binnen; terwijl de generaal Cort-Heijligers, met de reserve divisie op Hasselt rukte en andere troepen-afdeelingen, den vijand op verschillende punten moesten bezig houden.

Bij de eerste kolonne, uit de 1^e divisie infanterie bestaande, was de afdeeling grenadiers ingedeeld. Wij zullen den tiendaagschen veldtocht als genoegzaam bekend beschouwen en alleen de bewegingen van deze kolonne, die ter rechterzijde van de operatielijn voortrukke, vermelden.

De 1^e divisie (luitenant-generaal van Geen) was ingedeeld op de volgende wijze:

1^e brigade (generaal-majoor Schuurman):

de compagnie studenten der groningsche hoogeschool.

het 1^e bat. der 2^e afd. noord-holland. schutterrij.

» 1^e » » 1^e » zuid » » »

» 1^e » jagers.

» 1^e en 2^e bat. der afd. grenadiers.

2^e brigade (kolonel de Favauge):

De jagers van van Dam.

het 2^e bat. der 1^e afd. geldersche schutterrij.

» 1e » » 2e » zuid-holl. »

» 2e » » » » » »

» 2e » jagers.

» 1e en 3e bat. der 3e afd. infanterie

benevens de batterij veld-artillerie n° 6^a.

De geheele divisie telde 9753 hoofden; zij vereenigde zich den 2^{en} Augustus op de vlakte voor Chaam en marcheerde in ééne kolonne op Baerle-Nassau, waar het hoofdkwartier dien dag bleef.

Den 3^{en} *Augustus* ging de divisie over Merxplas naar Vosselaere, waar zij zich regthoekig over den straatweg van Antwerpen naar Turnhout opstelde; het hoofdkwartier was te Vosselaere, welk dorp door eene kompagnie grenadiers bezet werd, terwijl het 1^e bataillon jagers om het dorp gelegerd werd. Des avonds tegen 8 uur werd men gesignaleerd en zag men eene vijandelijke afdeeling, in de nabijheid, over den straatweg trekken. Eene kavallerie-verkenning derwaarts gedaan, leverde niets op.

Den 4^{en} *Augustus* bleef de 2e brigade in de positie bij Vosselaere; de 1e brigade met het hoofd-

kwartier marcheerde des morgens om 4 uur naar Turnhout.

Den 5^{en} Augustus rukte de 1e brigade, om 3 uur 's morgens, over Casterlé naar Gheel, waar zij zich legerde en de brug van Oosterloo door eene kompagnie liet bezetten; de 2e brigade marcheerde van Vosselaere op Casterlé en bezette dit dorp en omstreken.

Den 6^{en} Augustus hield men rustdag; tegen den avond kwam ook de 2e brigade te Gheel en legerde zich daar, links van den weg naar Diest.

Den 7^{en} Augustus ging de 1e brigade, om 1 uur des nachts, op marsch en bereikte de stad Diest, zonder de minste verhindering. De voorhoede bezette Selck, de grenadiers met de veldbatterij n° 6 werden in de stad gelegerd, de overige troepen te Schaffen en Webbecom. Om 5 uur in den morgen volgde de 2e brigade; zij detacheerde één bataillon naar Sichem en één bataillon naar Scherpenheuvel.

In den vroegen morgen van den 8^{en} *Augustus*, ten 3 uur, marcheerde de 1e brigade over Haelen en Herck naar Kermp; op de hoogte van Herckenrode werd stelling genomen en bivouaqueerde men tot den 10^{en}; de 2e brigade bleef gedurende deze dagen de stad Diest bezetten, hare gemeenschap met de 1^e brigade onderhoudende.

Den 10^{en} werd de geheele divisie in de omstreken van Diest samengetrokken; de grenadiers kwa-

men te Molenbeek en Wersbeek. Na den middag werd de voorhoede in gevecht gewikkeld met den vijand en noodzaakte zij hem met overhaasting de vlugt te nemen.

Den volgenden dag (11 *Augustus*) formeerde de geheele divisie zich te Beekvoort in drie kolonnen en marcheerde zij naar St-Joris-Winghe, waar het hoofdkwartier geplaatst werd; de voorhoede kwam aan de Drie-Haringen.

In deze stelling bleef de divisie tot den 12^{en}, toen zij des morgens om 2 $\frac{1}{2}$ uur in stilte verzameld werd en in ééne kolonne, met de 2e brigade aan het hoofd, naar Leuven op marsch ging. Na een half uur gemarcheerd te hebben, verliet de voorhoede den weg en sloeg den binnenweg op Lubeek in, alwaar zij zeer spoedig met den vijand in gevecht kwam. De hoofdkolonne had reeds vroeger den straatweg verlaten en trok over de bouwvelden in eene schuinsche rigting op de hoogten aan; zij werd door den zwaren mist genoodzaakt halt te maken. Intusschen was de voorhoede in een zeer levendig gevecht gewikkeld, zonder veel veld te winnen. Nadat de mist opgetrokken was, stelde de kolonne zich weder in beweging en naderde het dorp Lubeek, waarop 2 kompagniën jagers en ééne kompagnie grenadiers bevel kregen het te vermeesteren.

Nadat dit geschied was, zette men den marsch op Leuven voort. De 1e brigade beklom de hoogte voor de stad gelegen, terwijl de 2e den Pellenberg

overtrok en in de laagte nederdaalde. Deze laatste werd nu spoedig in een levendig artillerie gevecht met den vijand gewikkeld, hetwelk aanhield tot dat er last van den opperbevelhebber kwam, het vuur te staken.

De 1^e brigade verliet nu ook de hoogten en bleef in kolonne op den straatweg naar Diest staan, toen eensklaps het vuur hervat werd en de divisie last kreeg meer links bij de 3^e divisie aan te sluiten, waardoor de afdeeling grenadiers dicht aan den steenweg kwam te staan en de overige troepen aan den voet der hoogten.

Met de bewegingen der beide anderen kolonnen, welke het ons onnoodig voorkomt hier te vermelden, was het leger van de Schelde geheel ingesloten. Des namiddags om 4 uur werd eene kapitulatie gesloten, waarbij bepaald werd, dat de Belgen de stad met wapens en bagaasje mochten ontruimen en den volgenden dag om 12 uur haar aan onze troepen moesten overgeven.

Den 13^{en} bragten de troepen in en om Leuven door, en ten gevolge eener schikking, welke Z. M. Koning Willem I met den Koning der Franschen had aangegaan, werd den 14^{en} de terugmarsch naar de Nederlandsche grenzen aangenomen.

Dien dag kwam de 1^e brigade weder te Diest, de 2^e te St.-Joris-Winghe en werd de volgende dag order aan het leger bekend gemaakt.

Leuven, 13 Augustus 1831.

Wapenbroeders ! Gij hebt aan mijne verwachting voldaan. Ik vertrouwde op uwe dapperheid en onwankelbaren moed. Ik waardeer de lijdzaamheid, waarmede gij alle vermoeijenissen hebt doorgestaan en u al dat gemis hebt getroost, dat de krijgsmarschen in de nabijheid des vijands steeds vergezelt. Groot is uwe belooning ! De zege onzer wapenen is volkomen ; na eenen veldtocht van naauwelijks tien dagen, staan wij in het hart van België. Tweemaal ontmoetteden wij den vijand. Eens bij Hasselt, toen bij Leuven, en dit was genoeg om de twee belgische legers uit een te slaan en in wanorde op de vlugt te jagen.

Gisteren en heden stonden onze voorposten op 2 uren afstand van Brussel en geen belgisch leger is er meer, om den intogt zijner hoofdstad te belletten. De Koning, mijn vader, heeft onze behaalde overwinning bij Hasselt met blijdschap vernomen. Door mij betuigt hij zijne innige tevredenheid aan u en aan alle troepen van alle wapenen, die aan deze en de vorige gevechten deel namen en hunne pogingen vereenigden om dat leger te vernietigen, dat onder den naam van leger van de Maas zich onoverwinnelijk waande !

Wij hebben nu onze taak volbragt. Wij hebben gedaan wat Koning en Vaderland van ons eischten. Wij hebben gezegevierd over den vijand, tegen wien wij ten strijde zijn gegaan. Met eere keeren wij terug naar onze oude grenzen. Een talrijk le-

ger uit Frankrijk rukt België in, zijne voorposten raken de onzen. Wij keeren terug, ten gevolge eener schikking, die onze souverein heeft gemaakt met den Koning der Franschen.

Willem, prins van Oranje.

Den 15^{en} vereenigde zich de 1^e divisie te Diest en bereikte den 19^{en} weder de Vaderlandsche grenzen, waarna de troepen in kantonnementen werden gelegerd. De afdeeling grenadiers kwam te Ginneken en omstreken.

Den 30^{en} Augustus werd de 1^e divisie op de heide te Gilzen vereenigd en had zij eene wapenschouwing voor Z. M. den Koning, de Koningin en de verdere leden van het vorstelijk huis, benevens den prins Albert van Pruisen, waarop de opperbehebber de volgende dagorder uitgaf.

» Z. M. de Koning heeft mij den vereerenden last opgedragen om bij het leger de tolk te zijn, van de tevredenheid welke Hoogstdezelve ondervonden heeft in het wederzien van zijne moedige krijgslieden, die van het slagveld zijn teruggekeerd, waar zij zulke onfeilbare bewijzen gaven van hunne trouw aan den Koning en van hunne liefde voor het Vaderland. Zijne Majesteit is tevens ten hoogste voldaan over de schoone houding, de orde en de regelmatigheid die Hoogstdezelve in alle onderscheidene wapens van het leger zag heerschen, bij de wapenschouwing van den 29^{en} en 30^{en} dezer.

Door mij verklaart de Koning aan alle generaals en chefs, die over eenig korps het bevel voeren, dat hij voldaan is.

Het heeft heden aan Z. M. bij het verlaten van het leger kunnen behagen om door een schitterend bewijs hare goedkeuring te hechten aan de krijgsverrigtingen, die het leger uitgevoerd heeft.

De Koning heeft den opperbevelhebber verheven tot den rang van veldmaarschalk en hem ten geschenke gegeven twee der vuurmonden, die op den vijand veroverd zijn. Mijne wapenbroeders! Ik ben diep doordrongen van erkentelijkheid voor dit bewijs van goedkeuring, dat mijn vorst mij geeft. Wat ik als zoon gevoel voor den vader, die mij be loont, kan ik door geene woorden uitdrukken; die de heilige betrekking van bloedverwantschap het meest eerbiedigen, zullen mij het best verstaan.

Het is uw moed, mijne wapenbroeders! uwe volharding, uwe gehoorzaamheid aan orders en bevelen, waaraan wij deze gelukkige uitkomst verschuldigd zijn, die aan Koning en Vaderland, zoo groote stof tot blijdschap geeft. Aan uwe verdiensten is het, dat ik de belooning dank wete, die mij heden te beurt is gevallen. Door mijne onveranderlijke toegenegenheid hoop ik u te toonen, dat ik erkentelijk ben."

Verder vermeldde deze order eene reeks van belooningen, waarin de afdeeling geen deel had, maar bij besluit van den 5^{en} September werden de adjudanten-onder-officier A. Zuijdema en W.

Rosman en de fourier C. I. Lagerweij met de militaire willemsorde der 4^e klasse begiftigd. Den 12^{en} October werden de kapitein van Ghestelles Kock, de 1^e luitenants van Limburg Styrum en Schimmelpenninck van der Oije en de grenadier Balderdijk op dezelfde wijs beloond voor hunne diensten in den tiendaagschen veldtogt bewezen. De luitenant-kolonel Serraris werd ridder der orde van den nederlandschen leeuw en de chirurgijn-majoor Krol, de 1^e luitenant van Kempen, de 2^e luitenant Staring *) de fourier van Hagen en de korporaal Nijssen werden eervol vermeld.

Den 13^{en} Junij 1832 werden de metalen kruizen uitgegeven aan al degenen, die in de jaren 1830 en 1831 eenig deel aan de krijgsverrigtingen genomen hadden.

Na den tiendaagschen veldtogt heeft het leger geene ontmoetingen meer met den vijand gehad. De afdeeling grenadiers bleef tot 1835 in verschillende kantonnementen in Noord-Brabant, jaarlijks ééne maand in het kamp bij Rijen doorbrengende. Deze kampen waren voor haar zeer vereerend, want het was dáár, dat zij twee vorstenzonen in hare gelederen mogt zien, die volgens de begeerte des Konings, van haar de krijgsmanseigenschappen moesten leeren.

*) Deze kreeg later, den 8^{en} October 1842, als 1^e luitenant de militaire willemsorde 4^e klasse voor zijne verrigtingen in België.

Prins Willem, onze tegenwoordige geërbiedigde Vorst, deed dienst bij de 1^e kompagnie van het 1^e bataillon, de te vroeg ontslapen prins Alexander bij de 1^e kompagnie van het 2^e bataillon. Beide prinsen vervulden opvolgend bij de afdeeling, de dienstbetrekkingen aan de verschillende officiersrangenvan verbonden; zij vatten daar die genegenheid voor haar op, waarvan zij later zoo dikwijls met woord en daad bewijzen gaven.

Den 1^{en} December 1835 keerde de afdeeling eindelijk weder naar de residentie terug en herinnerde de kolonel Klerck haar, aan hetgeen zij verrigt had, aan de bewijzen van goedkeuring, die men zoo ruimschoots had mogen verwerven en maande haar aan, al het mogelijke aan te wenden om haren naam van keurkorps waardig te blijven.

De generaal-majoor Schuurman verliet den 17^{en} December 1836 de brigade en de kolonel Klerck werd ad interim met het bevel daarover belast. Den 19^{en} Februarij 1838 werd deze laatste benoemd tot generaal-majoor en kommandant van de 2^e brigade der 1^e divisie; Z. K. H. de erfprins van Oranje kreeg het bevel over de 1^e brigade en de kolonel Everts dat over de afdeeling. Den 8^{en} Maart nam de kolonel Klerck afscheid van de grenadiers; hij betuigde hen zijnen dank, voor de medewerking, die hij gedurende zijn negenjarig bevel steeds van hen ondervonden had en gaf het innig gevoel te kennen, waarmee hij eene afdeeling

verliet, die hij zoo lang en met zooveel genoeg had aangevoerd.

In het begin van het jaar 1839 dreigde nogmaals de oorlog en marcheerde de afdeeling naar de grenzen. De groote mogendheden hadden namelijk een billijk verdrag van scheiding vastgesteld en niet alleen scheen het belgische gouvernement, dit niet aan te willen nemen, maar zelfs eenen inval in Oud-Nederland op zicht te hebben. Dit veroorzaakte eene verzameling van troepen, welke tot Junij duurde, waarna toen die bezwaren uit den weg geruimd waren, het leger te velde den 11^{en} Julij ontbonden werd.

De afdeeling grenadiers maakte bij de nieuwe indeeling met het 1^e bataillon jagers en de 8^e afdeeling infanterie, de 1^e brigade uit, onder Z. K. H. den erfprins van Oranje. Deze vorst, die zoo als wij gemeld hebben, verscheidene jaren tot de afdeeling had behoord, was nog steeds zeer aan haar gehecht. Na zijn huwelijk met H. K. H. Sophia, Frederika, Mathilda, prinses van Wurtemberg, vaardigde hij, den 18^{en} Julij 1839, de volgende order aan de afdeeling uit :

«Eene korte afwezigheid verwijderde mij van u allen; gelukkiger dan ooit bevind ik mij weder onder u, door het onwaardbaar lot, hetwelk mij op den 18^{en} Junij jongstleden is ten deel gevallen. Met een werkelijk genoeg, zag ik bij mijne intrede in de residentie, de grenadiers terug; hun uiterlijk voorkomen, gepaard met de goede

orde en krijgstucht, die hen steeds kenmerken, doen wij andermaal den prijs waarden, deze brave troepen onder mijne bevelen te hebben.”

Den 8^{en} Januarij 1840 werd het leger op den oorspronkelijken voet van formatie teruggebracht, en dien ten gevolge het depôt bij de afdeeling grenadiers gesupprimeerd.

Nadat de prins van Oranje den troon had bestegen als Willem II benoemde hij, den 28^{en} November 1840, zijn' oudsten zoon tot luitenant-generaal en inspecteur over het wapen der infanterie. Den 7^{en} December nam Z. K. H. met de volgende dagorde afscheid van zijne brigade.

« Ik breng bij dezen ter kennis van de troepen der 1^e brigade 1^e divisie infanterie, dat het Z. M. bij besluit van den 28^{en} der vorige maand N° 1, behaagd heeft, mij tot luitenant-generaal te benoemen en tevens de inspectie over het wapen der infanterie op te dragen; het kommando der brigade geef ik aan den heer kolonel Jonkheer Everts voorloopig over.

Deze brigade verlatende, kan ik niet achterwege laten, mijn' hartelijken en welmeenenden dank aan alle officieren, onder-officieren en verdere manschappen in de ruimste mate te betuigen, voor de medewerking, welwillendheid en dienstijver, welke dezelve onder mijne bevelen gekenmerkt hebben. Het is met diep leedwezen, dat ik u allen (in welken rang ook geplaatst) verlaat; blijft op denzelfden weg

doorgaan, zoo als gij tot dusverre hebt gedaan en gij zult voorzeker ten allen tijde, de goedkeuring uwer chefs wegdragen.

Inzonderheid tot de afdeeling grenadiers mijne gedachten wendende, zoo kan ik niet vergeten, dat ik in uwe gelederen, de ware beginselen der militaire deugden, heb leeren kennen en hoogschatten, het is met groot leedwezen, dat ik u vaarwel zeg, maar ik hoop en vertrouw, dat dáár waar ik u moge terugvinden, gij allen nog dezelfde zult zijn gebleven.

Willem, prins van Oranje.

Den 1^{en} Januarij 1841 werd de kolonel Everts tot generaal-majoor en kommandant der 1^e brigade 1^e divisie benoemd en kreeg in zijne plaats de luitenant-kolonel van Spengler het bevel over de afdeeling, welke den 6^{en} Maart daaraanvolgende met eene nieuwe indeeling den naam van regiment grenadiers kreeg. Dit besluit werd den 10^{en} April ten uitvoer gelegd; de regimentsstaf moest uit 26, ieder der bataillonsstaven uit 6 en elke kompagnie uit 229 hoofden bestaan, zoodat het geheele regiment 1870 hoofden zoude tellen.

De officieren werden als volgt ingedeeld:

Bij den staf:

De luitenant-kolonel van Spengler, regimentskommandant; de kapitein-adjutant van Citters; de kapitein-kwartiermeester Engelbert van Bever-

voorde; de kapitein administrateur van kleeding Revius; de 1e luitenant-kwartiermeester à la suite Hardenberg.

Bij het 1e bataillon :

De luitenant-kolonel Heijermans; de 1e luitenant-adjutant Akersloot van Houten; de 1e luitenant-kwartiermeester van Welij.

De kapiteins: Thomasset, von Quadt, Verschoor en Wittert.

De 1e luitenants: Collot d'Escurij, Schoppé, G. G. Staring, Reijers, van Haeften, Boellaard, Siborgh, van Heemskerck, Verhagen, van Manen en Kinschot.

De 2e luitenants: van Daalen, Jalink en Nieuwenhuisen.

Bij het 2e bataillon :

De majoor Akersloot van Houten; de 1e luitenant-adjutant Schönstedt; de 1e luitenant-kwartiermeester van Hees.

De kapiteins: van Ghestelles Kock, Fischer, de Jacobij en Tuckermann.

De 1^e luitenants: van Limburg Styrum, Blom, Engelbregt, van der Heijden, van Petersom Ramring, d'Harvant, Mansfeldt, Chauvin en de Casembroot.

De 2e luitenants: Reigersman, Howen, van Pallandt, Engeringh, H. C. Staring en Le Maitre.

De luitenant-kolonel van Spengler werd den 3^{en} Februarij 1842 eervol ontslagen als regiments-kom-

mandant en à la suite gevoerd, terwijl de kolonel Voet het bevel over het regiment grenadiers kreeg. Den 15^{en} October 1843 werd dit regiment met het regiment jagers vereenigd en vormden zij te zamen het regiment grenadiers en jagers, waarvan de grenadiers het 1e en 2e bataillon uitmaakten.

TWEEDE HOOFDSTUK.

GESCHIEDENIS DER BATAILLONS JAGERS, VAN HUNNE OPRIGTING
TOT AAN HUNNE VEREENIGING MET DE BATAILLONS GRENADIERS.

Wij hebben in het vorige hoofdstuk de redenen vermeld, welke in 1829 eene vermeerdering der krijgsmagt noodzakelijk maakten en gezien, dat bij die gelegenheid ook 2 bataillons jagers werden opgericht.

Het besluit van die oprigting (7 Julij 1829) hield met betrekking tot deze bataillons, de volgende bepalingen in: » Zij zouden twee afzonderlijke, op zich zelf staande korpsen uitmaken, doch de oudste der beide bataillons-kommandanten, zou het toezigt houden over het andere bataillon, dat echter niet onmiddelijk onder zijne orders stond. Een der bataillons, zoude steeds te Brussel, het andere te 's Gravenhage garnizoen houden. De plaatsing bij die bataillons moest door de officieren aan welke zulks te beurt viel, als eene onderscheiding worden

beschouwd, die op prijs te stellen was. Voor de onder-officieren en manschappen zoude het mede tot eer verstreken, tot de dienst bij die bataillons te worden toegelaten, zoodat een goed gedrag, als een der eerste vereischten te beschouwen was."

Ieder bataillon zou uit 4 kompagniën bestaan. De staf zou 12, iedere kompagnie 279 hoofden tellen, zoodat elk bataillon 1128 hoofden sterk zou zijn.

Het bevel over het 1^e bataillon werd opgedragen aan den luitenant-kolonel van Heerdt tot Eversberg, dat over het 2^e aan den luitenant-kolonel Everts. De eerstgenoemde had als oudste in rang, het toezigt over het 2^e bataillon.

De officieren waren op de volgende wijze ingedeeld.

Bij het 1^e bataillon : de majoor Wagener; de 1^e luitenant-adjutant Coenegracht; de 1^e luitenant-kwartiermeester Fock van Coppenaal; de kapitein administrateur van kleeding Westeneng.

De kapiteins: van Heeckeren van Waliën, de Sonnaville, La Coste en Scheltens.

De 1^e luitenants: van Pottelsberghe, Delplace, Quirin, Wagner, Gevers Leuven en Klapp.

De 2^e luitenants: van Suchtelen, Volcker, Snoeck en Desart.

Bij het 2^e bataillon : de majoor de Facqz; de 1^e luitenant-adjutant de Lange van Betuw; de 1^e luitenant-kwartiermeester Knaack; de majoor administrateur van kleeding Dronsart.

De kapiteins: Schlim, Goëtz, Thiefry en de Renette.

De 1^e luitenants: Capiaumont, Vranx, Staël van Holstein, Dauchie, van Boecop en Damman.

De 2^e luitenants: Benier, Demerie, de Nieulant en Degradij.

Eenige dagen later werden bij het 1^e bataillon overgeplaatst de chirurgijn der 2^e klasse Cornelisse en de officier van gezondheid der 3^e klasse Proetorius; bij het 2^e bataillon de chirurgijn der 2^e klasse Morren en de officier van gezondheid der 3^e klasse Custis.

Het 1^e bataillon, bijna uitsluitend uit Noord-Nederlanders bestaande, zoude te 's Gravenhage, het 2^e, grootendeels uit Belgen zamengesteld, te Brussel garnizoen houden.

Den 7^{en} September waren de bataillons geheel georganiseerd *) en volgens een' sterktestaat van den 30^{en} September telden zij:

Het 1^e bat. 19 offic. en 499 onder-offic. en mans.
 » 2^e » 18 » » 495 » » »

*) Het departement van oorlog had bepaald, dat 58 vrijwilligers van de 1^e afdeeling; 42 van de 2^e; 22 van de 3^e; 28 van de 4^e; 40 van de 5^e; 26 van de 6^e; 24 van de 7^e; 22 van de 8^e; 30 van de 9^e; 30 van de 10^e; 28 van de 11^e; 30 van de 12^e; 18 van de 13^e; 42 van de 14^e; 39 van de 15^e; 32 van de 16^e en 50 van de 17^e afdeeling en 16 miliciens van ieder der ligtingen van 1826, 1827 en 1828 van elk dier afdeelingen bij de bataillons jagers moesten overgaan.

Buitendien moest iedere afdeeling eene voordragt doen van 1 sergeant majoor, 4 sergeanten, 1 fourier, 4 korporaa's en 2 hoornblazers, waaruit het benoodigde getal voor de jagers zou gekozen worden. De keuze van den kleinen staf was aan de bataillons-kommandanten overgelaten.

Door het aannemen van vrijwilligers en het opkomen van miliciëns werd deze sterkte al spoedig aanmerkelijk vermeerderd, zoodat op den 1^{en} November

het 1^e bat, 21 offic. en 769 onder-offic. en mans.
 en » 2^e » 21 » » 762 » » »
 telde.

De eerste maanden na de oprigting werden besteed aan de exercitiën en aan het regelen van de verschillende huishoudelijke inrigtingen, bij beide bataillons, zoodat zij al spoedig daarin op de vereischte hoogte kwamen.

Het 2e bataillon jagers te Brussel.

In het vorige hoofdstuk beschouwden wij de handelingen van het 2^e bataillon grenadiers tijdens het oproer te Brussel. *) Hier zullen wij op dezelfde wijze nagaan, wat toen meer bijzonderlijk, door het 2^e bataillon jagers verrigt werd. Dit bataillon, dat zooals wij gezien hebben, een gedeelte der bezetting van Brussel uitmaakte, telde op dat oogenblik 17 officieren en 519 onderofficieren en manschappen.

Het had op den avond van den 25^{en} Augustus een

*) Zie bladz. 13 en volgg.

piket van 24 man gegeven onder den 1^{en} luitenant van Boecop, die, met het piket grenadiers, de volksmenigte door de Magdalenastraat gevolgd had. Toen de grenadiers zich bij de vleeschhal opstelden, ging van Boecop, geene orders ontvangende, langs de Montagne de la Cour naar de Place Royale, waar hij verder op last van den generaal-majoor Wauthier, plaatselijke kommandant van Brussel, bleef patrouilleren.

Later in den nacht werden van het bataillon, twee halve kompagniën uitgezonden, de eerste onder den 1^{en} luitenant Capiaumont, de tweede onder den 1^{en} luitenant Damman. Capiaumont rukte door de Barlaimontstraat naar het huis van den kommissaris van politie, den heer de Knijff, verdreef daar de plundersaars, na er twee gedood en verscheidene anderen gekwetst te hebben en liet ter bewaking van het huis, eene wacht achter. Damman trok door de Rue des Poinçons naar de woning van den heer Schuermans, prokureur des konings en verrijtde daar hetzelfde.

Den volgenden morgen (26 Augustus) rukte het bataillon jagers uit de kazerne. De kapitein Schlim werd achtergelaten, ter bewaking van dit gebouw, met de onder-officieren en korporaals van verschillende korpsen, die tot het beoefenen der gymnastie te Brussel waren gedetacheerd en een dertig- of veertigtal rekruten, in alles een groote 100 man uitmakende. — Genoemde kapitein gaf zijn post op eene lafhartige wijze aan de muite-

lingen over en voegde zich daarna met zijn ontwapend detachement bij het bataillon.

Het bataillon marcheerde naar de groote markt en vatte daar post. Tot dekking der brandspuiten, die toen naar het ministerie van justitie werden gezonden, werd een detachement jagers medegegeven, met last de *Pompier's* te helpen en het volk uiteen te jagen. Dit detachement onder het bevel van den kapitein de Renette, werd in de volvoering van dien last verhinderd door eene ontelbare volksmenigte; het werd teruggedreven en gedeeltelijk ontwapend, terwijl de kapitein zelf, zwaar mishandeld bij een welgezind burger werd opgenomen. De 1^e luitenant Vranx nam toen het bevel op zich, maar werd ontwapend en ging met zijne manschappen in wanorde terug.

Een ander detachement onder den 1^{en} luitenant Damman, was bij de gevangenis geplaatst en verweerde zich kloekmoedig tegen het gemeen, dat herhaalde aanvallen deed om de gevangenen te bevrijden, maar telkens afgeslagen werd, totdat het van de vermeestering van dien post afzag.

Van de groote markt rukte het bataillon naar de groote Sablon, waar het gepeupel bezig was de woning van den generaal Wauthier te plunderen. De luitenant-kolonel Everts liet een gedeelte van zijn bataillon regts-om-keert maken en opende een twee-gelederen vuur op de muitelingen, die daardoor groote verliezen leden en de plaats ont-ruimden. De toegangen werden nu bezet en daar

de munitie verschoten was, werd de kapitein Thiefray met de 2^e kompagnie afgezonden naar de kazerne der Annonciade om patronen te halen. Deze kwam onverrichter zake terug, bewerende, dat hij niet door het volk kon heendringen. Daarop werd aan den kapitein Goëtz denzelfden last opgedragen, welke hij met de 3^e kompagnie uitvoerde, zoodat hij ongeveer 8000 patronen medebragt, welke in het gezigt der menigte, aan de manschappen werden uitgereikt.

Met weerzin en niet dan op herhaalden last van den generaal Bijlandt, verliet nu de luitenant-kolonel Everts, zijne stelling op den grooten Sablon en stelde zich met de overige troepen voor de vorstelijke paleizen op; wij hebben reeds vroeger den toestand dier troepen afgeschilderd.

Na de aankomst van den prins van Oranje, werd ook het bataillon jagers, met een bezoek van den beminden Vorst vereerd, ook dáár betuigde hij zijne tevredenheid aan den luitenant-kolonel Everts, ook dáár werd hij met de ondubbelzinnigste blijken van geestdrift en gehechtheid ontvangen.

Bij het verlaten van Brussel (3 September) maakte het bataillon de achterhoede uit en werd te Vilvoorde in bivouac geplaatst. Het bleef in deze plaats, zelfs toen het leger op den 7^{en} September de reeds gemelde achterwaartsche beweging verrigtte en werd in groote schuren onder dak gebragt, hoewel het ook verscheidene nachten bivouacqueerde.

Bij de nieuwe indeeling van het leger (11 September) kwam het 2^e bataillon jagers bij de 1^e brigade — generaal-majoor Schuurman.

Den 19^{en} September toen het leger naar Brussel oprukte, telde het 2^e bataillon jagers 20 officieren en 586 onder-officieren en manschappen. Het bezette toen de stelling op de hoogten bij het dorp Woluwe St. Etienne. In den nacht van den 20^{en} brak het van hier op en marcheerde over Savethem naar Dieghem, waar het zich met de afdeeling grenadiers vereenigde en tot den 23^{en} bleef stand houden. Bij het voorposten gevecht aldaar den 22^{en} geleverd werden twee jagers gekwetst.

Den 23^{en} September, des morgens ten 6 ure stelden de nederlandsche troepen zich in beweging, om Brussel binnen te rukken.

De jagers en het instructie-bataillon waren ingedeeld bij de linker-hoofdkolonne (generaal-majoor Post).

Deze kolonne was zamengesteld uit:

Het 2^e bataillon jagers onder den luitenant-kolonel Everts.

Het instructie-bataillon onder den majoor van Bronkhorst.

Het 3e bataillon der 5e afdeeling infanterie onder den majoor Dittlinger.

De afdeeling kurassiers N° 3 onder den luitenant kolonel de Marneffe.

De afdeeling kurassiers N° 9 onder den kolonel de Gallières.

De batterij rijdende artillerie N° 3 onder den kapitein Kops.

De jagers maakten de voorhoede uit: de 1e compagnie verspreidde zich en werd geleid door den 1^{en} luitenant Capiaumont regts, en door den 1^{en} luitenant Damman links van den weg. Daarna volgden de drie overige kompagniën, terwijl verder achterwaarts, het instructie-bataillon met de overige troepen der kolonne kwamen. Zonder moeite maakte men zich meester van de voorstad St. Josse-ten-Noode, doch meer nabij de stad gekomen zijnde, ontstond er een vrij levendig tirailleurgevecht met de opstandelingen, waardoor beide laatstgenoemde officieren gekwetst werden.

Het bataillon jagers trok nu het hek der Leuvensche poort binnen; een gedeelte breidde zich dadelijk uit naar de zijde van de Schaerbeeksche poort, welke toen nog niet vermeesterd was en hield de muitelingen, die de barrikade in de Rue de Treurenberg bezet hadden, eenigen tijd bezig, waardoor zij den intogt der grenadiers eenigzins verligten; het andere gedeelte trok langs de Boulevards naar de Namensche poort.

Het instructie-bataillon kwam insgelijks door de Leuvensche poort en sloeg eveneens de zijde naar de Schaerbeeksche poort in; maar op de Place d'Orange en ter hoogte van het Observatorium gekomen, ontving het een hevig vuur uit de huizen, zoodat verscheidene soldaten sneuvelden of gekwetst werden.

Het bataillon trok toen terug en ging langs de Boulevards tot voor het paleis des prinsen van Oranje *) en verder naar de Namensche poort. De 2^e luitenant de Ridder bezette met eenige manschappen het paleis des Konings en bleef van den 23^{en} tot den 27^{en} in deze stelling.

De jagers, nu weder vereenigd, poogden door de Rue de Namur naar de Place Roijale door te dringen, maar werden hierin verhinderd, door het hevige vuur uit de huizen en dat van eenige stukken geschut, op de Place Roijale opgesteld.

Daarop liet de majoor van den generalen staf Nepveu, tegen den middag, den 1^{en} luitenant Voet met zijne sectie rijdende artillerie, zijn vuur richten op de Rue de Namur en de barrikade in die straat gelegen, waardoor het vijandelijke vuur tot zwijgen gebragt werd.

De majoor Nepveu beklom nu de barrikade, gevolgd door den 2^{en} luitenant Creijghton, beide met een geweer in de hand. Het instructie-bataillon volgde, de barrikade werd vermeesterd en achtervolgens alle huizen in de Rue de Namur van vijanden gezuiverd, waarbij vele gevangenen gemaakt werden. De jagers handelden op dezelfde wijze in de Rue Verte en vermeesterden de huizen in die straat; terwijl het bataillon der 5^e afdeeling de Namensche voorstad en poort bezet hield.

De Rue Verte en de Rue de Namur waren dus

*) Het was hier dat de kapitein Antoine gekwetst werd.

in onze handen gevallen, maar men kan niet verder doordringen dan tot aan hun vereenigingspunt, daar de Rue de Coudenberg, waarin zij uitliepen, door meergemelde stukken op de Place Roijale, bestreken werd.

Tegen den avond verflaauwde het vuur, en hield eindelijk geheel op. Met achterlating van de noodige wachtposten trokken de troepen in het paleis en de stallen des prinsen van Oranje terug, waar zij den nacht doorbragten, hetwelk de volgende nachten eveneens geschiedde.

Den 24^{en} vielen aan deze zijde de muitelingen in den vroegen morgen onze troepen met zeer veel hevigheid aan, waardoor deze genoodzaakt werden, hunne stelling meer zamen te trekken.

De hoofdmagt was opgesteld op de Boulevards, achter het paleis des Konings, terwijl de huizen in beide straten door de troepen bezet waren, die den geheelen dag een tirailleurvuur met den vijand onderhielden. De muitelingen kwamen telkens op de Boulevard de Waterloo, onze troepen met twee stukken geschut bestoken. De lansiers werden gelast daarop eene charge te doen en bemagtigden een dier stukken.

Op dezen dag werd de kapitein Wimmer getroffen door een schot in den buik, waaraan hij korten tijd daarna overleed. Ook de 1^e luitenant Staats werd door eenen matten kogel aan den arm gekwetst.

Den volgenden dag werden de stellingen verwisseld en hielden de jagers den strijd vol in de Rue de Namur, het instructie-bataillon in de Rue Verte.

Den 26^{en} nadat de strijd weder den geheelen dag had aangehouden, kreeg de majoor van Bronkhorst des avonds bevel barrikades op te doen werpen aan de uitgangen der Rue de Namur en der Rue Verte en werden de luitenants Staats en von Leschen daarmede belast. Door den brand, die toen in de paleizen was uitgebroken, kon men dien last echter niet vervullen; tegen 11 uur werd dan ook deze order ingetrokken, dewijl toen reeds het besluit genomen was, Brussel den volgenden morgen te verlaten.

De uittogt geschiedde in den vroegen morgen van den 27^{en} September in de grootste stilte en zonder in het minst gestoord te worden; het bataillon jagers kwam te Woluwe St. Etienne, het instructie-bataillon §) te Sas van Campenhout, waar zij in bivouac gelegerd werden, ten einde eenigzins van hunne vermoeijenissen uit te rusten.

De verliezen door het bataillon jagers in Brussel geleden bestonden uit: 2 officieren aan gekwetsten: de 1^e luitenants Capiaumont en Damman; van de onder-officieren en manschappen waren er 10 gesneuveld, 53 gekwetst en 10 gevangen genomen of vermist.

Zie hier de namen voorkomende in de nominatieve opgave, vermeld in de Staats-couranten van den 6^{en} en 16^{en} October 1830 *).

§) Zie de verdere lotgevallen van dit bataillon bladz. 43 en volgende.

*) Deze nominatieve opgave bevat de namen van 8 gesneuvelden, van 29 gekwetsten en van 64 vermisten.

Gesneuveld waren: de jagers Verbeek, Trommelt, Rottman, Freudiger, Baumann, Kerkhoff, Sebastiaan en Menagij.

Gekwetst: de sergeanten Cocange, Chapitre, Moriks en la Ruël; de korporaaals Dupont, Franck, van der Bulcke, van Os en Wampach en de jagers Brudeler, Schup, Jacques, Houtant, Schmid, Sabot, van den Ertweg, Hamers, Heemstra, Boomgaard, Huijberger, Masruël, Spiers, Waltenschus, Knobel, Bazel, Castado, Piazza, Stauffer en Wijbeli.

terwijl de vermisten waren: de sergeant Rijkier; de korporaal Wenters; de hoornblazers d'Everlange en de la Touche en de jagers Freuler, Janssens, van den Boogaarde, Biesemans, Lodewijk, Wouters, Severans, Fulphin, Hoevers, van Malderen, Brusemus, Raijé, Renaar, van Burkem, Slosser, de Wolf, de Vriese, Heijmans, Moijses, Boogaarts, Alexander, Verschuren, de Cuyper, Maes, Maesen, van der Schrick, Thienpond, Sergeij, Hartog, Regibo, Ramsauer, Moser, Bertscher, Mantli, Dinone, Bablaart, Brunne, Hurnij, de Burme, Gillet, Schmid, de Brunne, Magij, Fugs, Osmonde, Oste, Delvaux, Verschelde, Gabriël, van Urzenberg, van Hoven, Schoonjans, Bourgeois, Carpain, van Lathem, Dasbecq, Cuvelier, Lens, Boogaards en Heraerd.

Het instructie-bataillon had verloren 1 officier en 7 man, aan gesneuvelden, 2 officieren en 15 man aan gekwetsten en 12 man aan gevangenen of vermisten.

De namen, die in de hierboven vermelde nominatieve opgave voorkomen, zijn :

Gesneuvelden : De kapitein Wimmer ; de sergeant van Loosbroek en de fusiliers van der Meer, Wijkmans, Crullaarts, Brunel, Vrolijk en Zumbuhl.

Gekwetsten : De kapitein Antoine, de 1^e luitenant Staats en de fusiliers Dunands, Hartjesveld, van der Hoop, Eijghorn, Scheefhals, Janssens, de Hoef, Bazijn, Bune, Ignace, Parque, Blommendaal, Poelmans, le Feber en Michaëlis.

Het 2^e bataillon jagers verliet zijne positie bij Woluwe St. Etienne nog denzelfden dag (27 September) en kwam des avonds in de nabijheid van Dieghem, waar het een bivouac betrok. Den volgenden dag werd het leger op nieuw geformeerd en kwam het bataillon bij de divisie van den hertog van Saxon-Weimar, bij de 2^e brigade (kolonel de Faillij).

Het kwam nu opvolgend te Sas van Campenhout, Boom en Turnhout en eindelijk den 25^{en} October, door desertie aanmerkelijk verminderd, te Antwerpen aan. Het bataillon bestond grootendeels uit Belgen en werd dus niet op de citadel toegelaten, maar in het arsenaal gelegerd.

Den volgenden dag reeds vertrok het naar Westwezel, met achterlating van de belgische officieren : den majoor Dronsart, de kapiteins Schlim en Thieffrij, de 1^e luitenants Capiaumont en Damman en den 2^{en} luitenant de Nieulant, die op autorisatie ach-

terbleven *) terwijl nog een vijftigtal belgische manschappen deserteerde. Het overschot der zuid-nederlandsche militairen van het bataillon kreeg te Westwezel hun paspoort.

Van de officieren verlieten nog de kapitein de Renette en de 1^e luitenant Vranx het bataillon met eervol ontslag; de majoor de Facqz op non-activiteits traktement **), terwijl de chirurgijn der 2^e klasse Morren, de 1^e luitenant Dauchie *) en de 2^e luitenants Demerie en Degrady deserteerden.

Het bataillon, bij de formatie van den 7^{en} October ingedeeld bij de 1^e brigade (hertog van Saxon-Weimar) werd weder versterkt door manschappen van het instructie-bataillon, nadat dit opgeheven was, door vrijwilligers voor eenen onbepaalden tijd §) en door andere manschappen uit 's Gravenhage toegezonden.

In de eerste dagen van November nam het nog deel aan den togt tegen Baerle-Hertog,

*) Al deze officieren werden den 24^{en} Februarij 1831 eervol ontslagen.

**) De majoor de Facqz kwam den 7^{en} Augustus 1831 weder bij het bataillon terug.

*) Aan dezen officier werd den 30^{en} December 1841 een eervol ontslag uitgereikt.

§) Deze waren in zoo grooten getale opgekomen, dat de directeur-generaal van oorlog, reeds den 2^{en} October aan den prins van Oranje had voorgesteld, een derde bataillon jagers op te rigten en van de drie bataillons eene afdeeling zamen te stellen. Als kader zou men het instructie-bataillon nemen. Dit voorstel werd echter niet aangenomen.

welks inwoners zich aan verraad jegens onze troepen hadden schuldig gemaakt; men had last eenige huizen in brand te steken, eene requisitie te bewerkstelligen en den burgemeester op te ligten. Voor het eerste kwam echter tegenbevel, toen men bij het dorp gekomen was.

De bataillons-kommandant van het 1^e bataillon te 's Gravenhage, stelde voor eene kompagnie van zijn bataillon op voet van oorlog te brengen en haar naar het 2^e bataillon te doen marcheren. Dit voorstel werd aangenomen en de 1^e kompagnie op voet van oorlog gebragt. De kapitein van Heeckeren van Waliën had er het bevel over; hem werden toegevoegd de 1^e luitenants Quirin en Klapp en de 2^e luitenants van Suchtelen en Snoeck, terwijl de kompagnie tot eene sterkte van 247 onder-officieren en manschappen gebragt werd. — Zij vertrok den 8^{en} November naar Breda, waar zij zich bij het 2^e bataillon voegde.

Intusschen werden ook aan het 2^e bataillon jagers de belooningen uitgereikt door Z. M. toegekend voor de krijgsverrigtingen in Brussel. De dapperen aan welke deze onderscheiding te beurt viel, waren: De luitenant-kolonel Everts; de kapitein Göetz; de 1e luitenant Staël van Holstein; de adjudant-onderofficier Nantzing; de sergeant-majoor Poulus; de sergcenten Chapitre, Moriks, Ingenhoven en Cocange; de korporaals Schrecker, Souillé en

Wampach en de jagers Bernauer en Fridolin, die allen met het ridderkruis der militaire willemsorde 4e klasse begiftigd werden; terwijl later bij besluit van den 29^{en} Julij 1831 de 1e luitenant-adjutant de Lange van Betuw en de 1e luitenants van Boecop en Benier en bij besluit van den 3^{en} Februarij 1832 de korporaal Muller dezelfde be looning verkregen.

In den loop van de maand November hadden de jagers nog deel aan den togt naar Esschen en aan dien naar Maastricht.

De muitelingen kwamen namelijk in den nacht van den 20^{en} November uit Esschen strooptogten tot Roozendaal en Nispen verrigten. De generaal van Geen besloot met twee kolonnen, de eene uit Etten, de andere uit Groot-Zundert op Nispen en Esschen te marcheren, ten einde in den vroegen morgen van den 21^{en} aldaar aan te komen en den vijand te overrompelen, op te ligten of ten minste in te sluiten.

De 1^e kolonne, welke onder de bevelen van den luitenant-generaal van Geen zelf, van Etten zoude oprukken, bestond uit:

2 bataillons grenadiers	sterk 794 man.
het 1 ^e bat. der 7 ^e afd. infant.	» 560 »
3 esk. van de afd. kurass. N ^o 9	» 241 »
vrijwill. van de Haagsche schutt.	» 300 »

dat is te zamen 1895 hoofden benevens 3 sectiën rijdende artillerie.

De 2e kolonne onder bevel van den generaal-majoor Post zoude van Groot-Zundert marcheren en bestond uit

de jagers	sterk	362 man
het 2 ^e bat. der 7 ^e afd. infant.	»	570 »
het 3 ^e » » 5 ^e »	»	649 »
en 3 eskadrons lansiers	»	370 »

te zamen 1951 man met ééne sectie rijdende artillerie.

Den 20^{en} des avonds waren beide kolonnen op hunne verzamelplaatsen vereenigd ; het slechte weder en de zeer donkere nacht, deden het oorspronkelijke plan in zoo verre wijzigen, dat men eerst tegen 9 uur te Esschen wilde aankomen.

Te Roosendaal aangekomen, waar de muitelingen den vorigen dag geweest waren en eenige zeer kleine stukjes geschut uit het zoogenaamde Kasteel of Hof hadden medegenomen, vond men geen vijand meer, evenmin als te Nispen, maar te Esschen stuitte de 2^e kolonne op de belgische troepen. —

De voorhoede bestond uit een gedeelte van de 1^e kompagnie van het 1^e bataillon onder den kapitein van Heeckeren, den 1^{en} luitenant Klapp en den 2^{en} luitenant van Suchtelen. Zij vond het dorp bezet en daarop verrigte zij den aanval. geleid door den 1^{en} luitenant-adjutant de Lange van Betuw.

Deze aanval geschiedde in drie gedeelten: de 1^e luitenant Klapp regts, de 2^e luitenant van Suchtelen links en de sergeant-majoor Kieviet in het

midden, terwijl de overige troepen als reserve volgden. In het midden ondervond men hevigen tegenstand; de sergeant-majoor Kieviet, door twee kogels getroffen, sneuvelde. De luitenant-kolonel Everts, die zich hier ook bevond, werd gelijktijdig in den schouder gekwetst, waarop de jagers in woede ontstaken en met geveld geweer het dorp innamen; 10 à 12 muitelingen sneuvelden en 13 hunner vielen in onze handen: de overige namen met overhaasting de vlugt, welke door het doorsneden en digt begroeide terrein, zeer begunstigd werd.

De kolonne van Groot-Zundert keerde des avonds derwaarts terug. Nispen werd door het 1e bataillon der 7e afdeeling bezet; de overige troepen der 1e kolonne overnachtten in Roosendaal en keerden den volgende dag naar hunne kantonnementen terug, met achterlating van genoemd bataillon, ééne sectie rijdende artillerie en 50 dragonders.

Een ander gedeelte der jagers nam deel aan den togt van den hertog van Saxon-Weimar naar Maastricht ten einde een konvooi levensmiddelen en versterkingstroepen naar die vesting over te brengen.

Van het 2e bataillon jagers, waren daarbij tegenwoordig 4 officieren en 105 man; van de 1^e compagnie van het 1^e bataillon 2 officieren en 100 man; — zij maakten met een detachement van het koloniaal werf-depôt, sterk 3 officieren en 110 man, benevens een eskadron huzaren, de voorhoede van het geleide uit.

Den 20^{en} vertrokken zij van Valkenswaard en

kwamen den volgenden dag, des avonds om 10 $\frac{1}{2}$ uur, te Maastricht aan. Ten gevolge van eenen tien-daagschen wapenstilstand, kon een door den hertog van Saxon-Weimar ontworpen togt naar Venlo geen plaats hebben, zoodat den 24^{en} de expeditie weder uit Maastricht naar Achel vertrok, waar zij den 26^{en} November ontbonden werd. De verschillende troepen keerden naar hunne kantonnementen terug.

Ter uitvoering van het besluit des Konings van den 12^{en} December 1830, hetwelk eene tijdelijke reorganisatie van het wapen der infanterie vaststelde, werden de bataillons jagers ingedeeld in 4 veld-kompagniën en ééne depôt-kompagnie. Volgens deze zamenstelling moest de staf van een bataillon jagers 8, elke veld-kompagnie 229 en de depôt-kompagnie 181 hoofden tellen, waardoor ieder bataillon eene sterkte van 1105 hoofden zoude verkrijgen.

Den 6^{en} Januarij 1831 werden de jagers te velde weder ingedeeld bij de zoogenaamde voorhoede-brigade, die onder bevel van den generaal-majoor Boreel, bestemd was, eenen togt naar Maastricht te maken. Deze togt had echter geen voortgang.

Eindelijk kreeg den 6^{en} April ook het 1^e bataillon jagers last, zich bij het leger te velde te voegen. Het telde toen 878 onder-officieren en manschappen benevens 272 vrijwilligers voor een' onbepaalden tijd en 11 kadets van de Koninklijke Mili-

taire Akademie *). Na de aankomst in Noord-Brabant werd de 1^e kompagnie weder met het bataillon vereenigd.

Den 13^{en} Julij 1831 had eene groote wapenschouwing plaats voor Z. M. den Koning op de vlakte nabij Reijen en daarna werden de bataillons jagers, mede bestemd om deel te nemen aan den voorgenomen veldtogt, in de omstreken van Chaam gelegerd.

Zij telden op den 1^{en} Augustus:

het 1^e bat. 19 offic. en 1044 onder-offic. en mans.

» 2^e » 21 » 890 » »

en waren beide ingedeeld bij de 1^e divisie, onder den luitenant-generaal van Geen §).

Zie hier de zamenstelling der officierskorpsen van de bataillons jagers op dien datum.

1^e *Bataillon*. De kolonel van Heerdt tot Eversberg; de majoor Wagener; de 1^e luitenant-adjutant Coenegracht; de chirurgijn der 2^e klasse Cornelisse; de officier van gezondheid der 3^e klasse Lampe.

De kapiteins: van Aijlva Rengers, Piper en van Hijlckama.

De 1^e luitenants: Muller-Massis (met verlof afwezig), de Petit, de Reijniac, Quirin, Wagner, van Hopbergen, Gevers Leuven, Klapp en van Suchtelen.

De 2^e luitenants: Volcker, Snoeck, Paets (officier-betaelmeester) en de Bijlandt.

*) Volgens een sterktestaat van den 14^{en} Maart 1831.

§) Zie de zamenstelling der 1e divisie bladz. 58.

Bij het depôt: de kapitein de Sonnaville; de kapitein-administrateur van kleeding Westeneng; de 1e luitenant kwartiermeester Fock van Coppenaal en de 2e luitenant Just de la Paisières.

2e *Bataillon*: De luitenant-kolonel Everts; de majoor Madiol; de 1e luitenant-adjutant de Lange van Betuw; de officieren van gezondheid der 2e klasse Grootendorst en der 3e klasse Nieuwenhuijsen.

De kapiteins: Goëtz, de Haze Bomme en Wortman.

De 1e luitenants: van Bunge, Staël van Holstein, Hoffland (officier-betiaalmeester), van Boecop, Latour, de Witt, Benier, von Padtberg en Siborgh.

De 2^e luitenants: Veeren, Creijghton, de Ridder en von Leschen.

Bij het depôt: De kapitein de Rouville; de kapitein-administrateur van kleeding Revius; de 1^e luitenant-kwartiermeester Knaack; de 1^e luitenant van der Straal en de 2^e luitenant Cluijsenaer.

De bataillons jagers in den tiendaagschen veldtogt.

Wij hebben hierboven *) reeds in algemeene trekken, de bewegingen der beide brigades van

*) Zie bladz. 57 en volgg.

de 1e divisie, gedurende den tiendaagschen veldtogt vermeld; wij zullen ons dus hier meer bijzonderlijk bepalen tot die gebeurtenissen, waarbij de jagers eene hoofdrol hebben vervuld.

Den 2^{en} Augustus kwam het 2e bataillon jagers, dat alléén vooruitgeschoven was, in gevecht met den vijand, die met ruim 400 man het dorp Sondereijgen bezet hield. De 1e luitenant von Padtberg had de voorhoede met de vrijwilligers voor een' onbepaalden tijd, allen met bussen bewapend en stuitte eensklaps op eene vijandelijke wacht; men geraakte in een tirailleurgevecht, waarbij terstond vier vrijwilligers gekwetst werden *). De 1^e en 2^e kompagnie rukten nu dadelijk ter ondersteuning op, en verspreidden zich *en tirailleur*; de beide andere kompagniën volgden als reserve en weldra werd de vijand met verlies uit het dorp gejaagd. Gebrek aan kavallerie en artillerie maakten eene krachtdadige vervolging onmogelijk. Eerst nadat geen vijand meer te bespeuren was, kwam een eskadron dragonders opdagen.

Den 10^{en} Augustus, marcheerde het 1^e bataillon jagers met een peloton lansiers en eene sectie rijdende artillerie door de stad Diest, naar het dorp Beekvoort op den weg van Diest naar Leuven.

Des middags tegen 6 uur zag men den vijand naderen. Hij was omtrent 600 man sterk en maakte

*) Het waren de jagers Phaff, d'Harvant, Geselschap en van Hees van den Tempel.

de voorhoede uit van een belgisch korps, dat te Oorschot stond.

De 1^e luitenant Wagner, die eene veldwacht kommandeerde, kwam het eerst met hem in gevecht. Daarna rukte de 1^e compagnie ter ondersteuning op, de 1^e luitenant Quirin regts, de 1^e luitenant Klapp links van den weg *en tirailleur* opgelost; terwijl de overige troepen, meer achterwaarts als reserve volgden. Nadat het tirailleurvuur eenigen tijd had aangehouden, kwam de sectie artillerie in batterij en na eenige schoten gelost te hebben, noodzaakte zij den vijand tot den terugtogt. — Bij dit gevecht hadden de jagers, 16 man aan gekwetsten verloren.

De Belgen verrigttten hunnen terugmarsch langs Molenbeek en kwamen daardoor in gevecht met de voorposten van het flank-bataillon grenadiers; ook hier werden zij na een kortstondig tirailleurvuur genoodzaakt, hunnen terugtogt verder voort te zetten.

Den 12^{en} Augustus bij de voorwaartsche beweging der divisie op Leuven, had het 2^e bataillon jagers de voorhoede; de 2^e compagnie daarvan de voorwacht. Zij werd regts en links van den weg *en tirailleur* opgelost. De 2^e luitenant von Leschen, die de tirailleurs links van den weg aanvoerde, stuitte al dadelijk op een vijandelijke wachtpost, terwijl het overige gedeelte der voorwacht, bij het kasteeltje van den Heer Wiels tegenstand ontmoette.

Aan beide zijden ontstond nu een hevig tirail-

leurgevecht, maar door de zware mist werd het verder doordringen belet. Toen het weder opklaarde, werd echter de vijand teruggedreven, terwijl gelijktijdig het dorp Lubeek door de 3^e en 4^e compagnie van het 1^e bataillon jagers, de 4^e flankkompagnie grenadiers en de groningsche studenten genomen werd, waarbij de kapitein van Aylva Rengers en de 1^e luitenant de Bijlandt het eerst in het dorp drongen.

Men deboucheerde nu in de vlakte en zag daar drie belgische bataillons in kolonne opgesteld; de kommandant der voorhoede, de luitenant-kolonel Geij *), gaf daarop last aan den luitenant von Leschen een voorliggend boschje, door belgische tirailleurs bezet, te bemagtigen, ten einde plaats te maken voor de rijdende artillerie. Dit geschiedde en door het geschutvuur werd de vijand spoedig met groot verlies, op de vlugt gejaagd.

De marsch op Leuven werd toen verder voortgezet, de Pellenberg overgetrokken, waarna de 2^e brigade spoedig in een artilleriegevecht met den vijand gewikkeld werd. Nadat dit eenigen tijd aangehouden had, kwam er last van den opperbevelhebber het vuur te staken. De troepen genoten nu eenige rust, doch eensklaps werd het vuur van de vijandelijke batterijen bij Leuven hervat, waardoor ook bij het 2^e bataillon jagers verscheidene manschappen gekwetst

*) Van de Oost-Indische-artillerie, die den veldtogt als vrijwilliger medemaakte.

werden. Onder anderen trof een kanonkogel vier jagers, waaronder de zoon van den verdienstelijken dichter Westerman. — Tegen 4 uur in den namiddag werd eene kapitulatie gesloten, ten gevolge waarvan de Belgen des anderen daags, de stad Leuven ontruimden.

De verliezen gedurende den tiendaagschen veldtocht door de jagers geleden, waren de volgende:

Van het 1^e bataillon waren gesneuveld: de jagers Bongers, Zephat, Burger en Ledeboer; gekwetst: de 2^e luitenant Snoeck, de sergeant Heulkebek, de korporaals Kerkenaar, Kamp en Post en de jagers Veenstra, van Es, de Vries, Seinig, Visser, van den Heuvel, Dagevos, Stuip, Mare, Rijcke, van Alphen, Oosterling, Breure, Bottema, van Zoom, Verhoeve, Vernoel en Kruis en vermist: de jagers Lus, Morel Mourer, Plit en Verkerk; dat is in het geheel 4 man gesneuveld, 1 officier en 22 man gekwetst en 5 man vermist.

Van het 2^e bataillon waren gesneuveld: de jagers Eberts, Scheffer, Westerman en Blom; gekwetst: de sergeant Jeltens, de korporaals Weusten en Goedkoop en de jagers Phaff, d'Harvant, Geselschap, van Hees van den Tempel, Hafkamp, van Trigt, de Haas, Kuster, Mehtler, Sibon, Vielaars, Westendorp, Janssen, Kleinman, Pfeiffer en Schultz en vermist de jager van Alphen, dat is 4 man gesneuveld, 19 man gekwetst en 1 man vermist.

Na het gevecht bij Leuven keerde het leger naar de vaderlandsche grenzen terug, welke het den 19^{en} Augustus weder bereikte.

Den 30^{en} had de 1^e divisie eene wapenschouwing op de heide te Gilzen *) en den volgenden dag werden bij dagorder bekend gemaakt, de belooningen welke het Z. M. behaagd had aan de troepen toe te kennen. Bij deze gelegenheid werden de luitenant-kolonels van Heerdt tot Eversberg en Everts benoemd tot ridders van de militaire willemsorde der 3^e klasse.

Den 12^{en} October daaraanvolgende werden met de militaire willemsorde der 4^e klasse begiftigd :

Van het 1^e bataillon: de 1^e luitenant Wagner, de 2^e luitenants Volcker en de Bijlandt, de sergeant Smit, de fourier Zeehof en de jagers de Vries, Helwig en Tegeli.

Van het 2^e bataillon: de kapitein Wortman, de 2^e luitenant von Leschen, de sergeant-majours Gutzen en Roebij, de sergeanten Jeltens en de Haze Bomme, de korporaal Weusten en de jagers van Hees van den Tempel, d'Harvant, van der Hucht, Phaff en Reede Verboon. §)

De majoor Wagener en de kapitein van Aijlva Rengers, beiden van het 1^e bataillon, werden tot

*) Zie bladz. 64.

§) Den 8^{en} November 1842 kregen de sergeant Ludding van het 1^e bataillon en de voormalige jager Geselschap van het 2^e bataillon, de militaire willemsorde der 4^e klasse voor hun gehouden gedrag in den tiendaagschen veldtocht.

ridders der orde van den nederlandschen leeuw be-
noemd, terwijl op de legerorde eervol vermeld werden:
de majoor Madiol, de kapitein de Haze Bomme,
de 1^e luitenant Siborgh, de officieren van gezond-
heid der 2^e klasse Grootendorst en der 3^e klasse
Nieuwenhuijsen, de sergeant-majoor Gutzen, de ser-
geant de Haze Bomme, de korporaal Weusten en
de jagers d'Harvant, van der Hucht, Phaff en
Reede Verboon, allen van het 2^e bataillon.

Tot 1839, toen het leger te velde ontbonden
werd, bleven de bataillons jagers in de kantonne-
menten in Noord-Brabant; zij bragten, gelijk de
overige troepen van dat leger, jaarlijks eene maand
in het kamp van Rijën door en ontvingen bij her-
haling de getuigenis der volkomene tevredenheid
hunner chefs.

Den 2^{en} December 1832 werd bij ieder bataillon
jagers eene vijfde kompagnie opgerigt, op den-
zelfden voet van formatie als de overige kompaga-
niën.

De kolonel van Heerdt tot Eversberg werd den
18^{en} Januarij 1835 in het bevel over het 1^e bataillon
vervangen door den luitenant-kolonel van Buseck,
die den 10^{en} September 1836 het kommando aan
den luitenant-kolonel Voet overgaf.

In September 1837 werden als proef bij ieder
bataillon jagers 50 getrokken bussen ingevoerd,
waaruit een bussenpeloton gevormd werd, bij het

1^e bataillon onder de orders van den 2^{en} luitenant Becking ^{*)}, bij het 2^e bataillon onder bevel van den 2^{en} luitenant von Leschen.

Den 19^{en} Februarij 1838 werd de majoor Goëtz, kommandant van het 1^e bataillon jagers en op dien-zelfden datum werd de kolonel Everts, door den luitenant-kolonel Herr in het bevel over het 2^e bataillon vervangen. — Den 31^{en} Julij trad de luitenant-kolonel Rochell in diens plaats.

Den 31^{en} Augustus 1836 keerden de bataillons jagers naar hunne garnizoensplaatsen terug, het 1^e naar 's Gravenhage, het 2^e naar Breda, waar zij elkander van 1841 tot 1845 jaarlijks afgewisseld hebben.

De depôts en de 5^e kompagniën werden den 8^{en} Januarij 1840 gesupprimeerd en de officieren en de kaders bij de andere kompagniën ingedeeld.

Bij besluit van den 8^{en} September 1840 werden de bataillons jagers tot eene afdeeling vereenigd, waarvan de staf en de hoofd-administratie aanvankelijk te 's Gravenhage zouden gevestigd worden. De vereeniging had plaats op den 1^{en} October en de afdeeling, waarover de luitenant-kolonel Goëtz het bevel kreeg, werd bij de 1^e brigade der 1^e divisie ingedeeld.

De staf der afdeeling moest 7, die van elk bataillon 8 en iedere kompagnie 279 hoofden tellen,

*) Daartoe, op verzoek van den luitenant-kolonel Voet van de koninklijke jagers gedetacheerd.

zoodat het totaal op 2255 hoofden zoude komen.

De zamenstelling van het officierskorps (op den 8^{en} October) was de volgende:

Bij den staf:

De luitenant-kolonel Goëtz, kommandant der afdeeling; de majoor à la suite van den Bosch; de 1e luitenant afdeelings-adjutant de Lange van Betuw *); de kapitein-kwartiermeester Fock van Coppenaar; de 1e luitenant-administrateur van kleding Sträter.

Bij het 1e bataillon:

De luitenant-kolonel Madiol; de 1e luitenant-adjutant Quirin; de 1e luitenant-kwartiermeester Helge; de officieren van gezondheid der 2e klasse van Ghert en der 3e klasse Woltersom.

De kapiteins: de Sonnaville, van Aijlva Rengers, Piper, de Bock, van Karnebeek en Muller-Massis.

De 1e luitenants: Wagner, Gevers Leuven, Klapp, P. A. van Suchtelen, Just de la Paisières, Volcker, Paets, de Ponthier, de Sturler de Frinisberg, de Bijlandt, Wildeman en Schooneveld.

De 2e luitenants: Ledel, van Doorninck, de Bordes, Staring, van der Kastele, van Loon, Mulert, M. van Suchtelen, van den Berg, Wollweber, Crommelin en de Hartitzsch.

Bij het 2e bataillon:

De luitenant-kolonel Rochell; de luitenant-adju-

*) Den 23^{en} November als zoodanig aangesteld.

dant *) ; de 1^e luitenant-kwartiermeester van Oorschot ; de officieren van gezondheid der 2^e klasse Honig en der 3^e klasse Cales.

De kapiteins : van Bunge, Siborgh, Staël van Holstein, van Boecop en Latour.

De 1^e luitenants : Benier, von Padtberg, Veeren, Cluijsenaer, Boonacker, de Ridder, Schuak, van Naerssen, von Leschen, Bladergroen, Spaan, Corboz, Mac Leod, Smits, Weijmar Schultz, de Bruijn en de Greve.

De 2^e luitenants : Wentholt, van Lijnden, Oosterdiep en Six.

Al spoedig kwam weder verandering in deze organisatie, want den 6^{en} Maart 1841 kreeg de afdeeling jagers de benaming van regiment, met eene gewijzigde zamenstelling, waardoor de sterkte van het regiment aanzienlijk verminderd en op 1869 hoofden gebragt werd.

In het personeel der officieren hadden (tot 1 April) de volgende veranderingen plaats gehad.

De majoor van den Bosch was den 5^{en} Januarij 1841 benoemd tot kommandant van het 2^e bataillon der afdeeling en werd den 27^{en} Maart op non-activiteit gesteld met den rang van luitenant-kolonel.

Op dienzelfden datum (27 Maart) werd de kapi-

*) Deze plaats bleef onvervuld tot 27 Maart 1841 ; de 1^e luitenant Schuak nam tot dien tijd toe, de dienst waar.

tein de Sonnaville gepensionneerd met den rang van majoor, de kapiteins van Aijlva Rengers en Piper werden tot majoors, de 1^e luitenant-adjutant Quirin *) en de 1^e luitenants Wagner, Gevers Leuven en Klapp tot kapiteins bij andere regimenten bevorderd. De kapitein van Hijckama was den 15^{en} December 1840 weder in activiteit gesteld.

De 1^e luitenant-kwartiermeester Helge werd overgeplaatst bij het 3^e regiment artillerie en vervangen door den 2^{en} luitenant-kwartiermeester Engeringh.

Bij het 2^e bataillon was de luitenant-kolonel Rochell den 5^{en} Januarij 1841 tot kommandant der 8^e afdeeling benoemd en vervangen door den majoor van den Bosch, in wiens plaats den 27^{en} Maart de majoor Wortman kwam.

De 1^e luitenant Maslow werd den 27^{en} Maart tot adjutant bij het bataillon aangesteld.

De 1^e luitenant-kwartiermeester van Oorschot werd overgeplaatst bij het 1^e regiment lansiers en vervangen door den 1^{en} luitenant-kwartiermeester Alberti.

Eindelijk was de 1^e luitenant von Padtberg den 15^{en} Februarij 1841 overleden.

De officieren van gezondheid werden volgens be-

*) Deze werd den 16^{en} April vervangen door den 2^{en} luitenant-adjutant Ledel.

sluit van den 5^{en} Maart niet meer in de sterkte der korpsen gevoerd.

Ook deze organisatie bleef niet lang stand houden, want bij besluit van den 15^{en} October 1843 werden de regimenten grenadiers en jagers tot één regiment vereenigd, waarvan de jagers het 3e en 4e bataillon moesten uitmaken.

DERDE HOOFDSTUK.

HET REGIMENT GRENADIERS EN JAGERS.

Volgens besluit van den 15^{en} October 1843 waren dus de grenadiers en jagers tot één regiment vereenigd, onder bevel van den kolonel Voet. De beide bataillons grenadiers maakten het 1e en 2e bataillon, de beide bataillons jagers het 3e en 4e bataillon van dit nieuwe regiment uit, waarvan de staf 29, elk der bataillonsstaven 6, (die van het 1e bataillon slechts 5) en iedere kompagnie 228 hoofden moest tellen, hetgeen een totaal van 3700 hoofden uitmaakte.

Zie hier de zamenstelling van het officierskorps.

Bij den staf: De kolonel Voet, de kapitein-adjudant de Lange van Betuw, de kapitein-kwartiermeester Hardenberg en de majoor administrateur van kleeding Revius.

Bij het 1e bataillon : De luitenant-kolonel Buchner, de 1e luitenant-adjutant Akersloot van Houten, de 1e luitenant-kwartiermeester van Welij.

De kapiteins : Thomasset, Verschoor, Wittert en Staats.

De 1e luitenants : Schoppé, G. G. Staring, Reijers, van Haeften, Boellaard, Siborgh, Verhagen, van Manen, van Kinschot, de Bruijn en Jalink.

De 2e luitenant : Schuurman.

Bij het 2e bataillon : De majoor Akersloot van Houten, de 2e luitenant-adjutant Nieuwenhuisen, de 2e luitenant-kwartiermeester Ragay.

De kapiteins : de Jacobij, Brouerius van Nidek, Tuckermann en van Citters.

De 1^e luitenants : van Limburg Styrum, Blom, Schönstedt, van der Heijden, van Petersom Ramring, Mansfeldt, de Casembroot, Wentholt, van Lijnden, H. C. Staring en Reigersman.

De 2e luitenant : Le Maitre.

Bij het 3e bataillon : De majoor van Geen, de 1e luitenant-adjutant Ledel, de 2e luitenant-kwartiermeester Engeringh.

De kapiteins : Muller Massis, Coenegracht, van Boecop en van den Wall.

De 1e luitenants : Just de la Pasières, Cluijse-naer, Paets, van Naerssen, de Ponthier, de Bijlandt, Wildeman, Schooneveld. Smits, van Door-ninck en van Loon.

De 2e luitenants : Crommelin en de Hartitzsch.

Bij het 4e bataillon : De majoor Wortman, de

1e luitenant-adjutant Schuak, de 1e luitenant-kwartiermeester Alberti.

De kapiteins: Siborgh, Happé, Ledel en Latour.

De 1e luitenants: Benier, Veeren, Boonacker, von Leschen, Bladergroen, Spaan, Corboz, de Greve, de Bordes, Mulert, van den Berg, Oosterdiep en Six.

De 2e luitenant: Everts.

Het regiment kwam, bij de nieuwe indeeling van het leger (17 October), bij de reserve-brigade — generaal-majoor Everts.

Den 11^{en} Junij 1844 had deze brigade eene wapenschouwing voor Z. M. den Keizer van Rusland en Z. M. den Koning, waarna aan de onder-officieren en soldaten een dag soldij werd uitgereikt.

Eenige maanden later, stelde de russische keizer als blijk van zijne tevredenheid eenige decoratiën der St. Anna-orde 5^e klasse, ter beschikking van Zijne Majesteit.

Bij de uitreiking daarvan, gaf de generaal-majoor Everts de volgende dagorder aan zijne brigade uit :

Officieren, onder-officieren en soldaten !

Eenige maanden geleden viel U de uitstekende eer te beurt door Z. M. den Keizer aller Russen

in oogenschouw te worden genomen en gij mogt alstoen voor dien grootmagtigen heerscher, als vertegenwoordigers van het nederlandsche leger optreden. Gewigtig en verheven was die roeping. Gij hebt dezelve waardiglijk vervuld; uwe pogingen om aan den Hoogen beoordeelaar, een gunstig denkbeeld van Uwe krijgsmakkers in te boezemen, mogten destijds reeds de tevredenheid van dien Vorst verwerven en dezelve vonden ook in de hooge tevredenheid van Z. M. Onzen geëerbiedigden Koning eene streelende belooning. Z. K. M. heeft thans een nader blijk van Hoogstdezelfs welgevallen over den staat en de wapenoefeningen der troepen onder mijne bevelen, tijdens Hoogstdezelfs bezoek hier te lande en tevens een blijvend aandenken aan dat bezoek, aan het leger gelieven te schenken en daartoe eenige decoratiën der russische orde van St. Anna 5^e klasse voor onder-officieren, ter beschikking van Z. M. gesteld.

De onder-officieren, wier namen hier volgen en allen tot de reserve-brigade behorende, zijn op voordragt van Zijne Excellentie den Heer Minister van Oorlog door Z. M. met dat eereteken begiftigd, te weten:

Van het regiment grenadiers en jagers: De adjudant-onder-officier I. H. C. C. Steinmetz, de sergeant-majours D. Steenbergen, I. Kok en J. A. Bode en de sergeanten B. F. M. S. Neeteson, I. G. K. Jacob en H. C. Kimmel.

Van het 1^e regiment dragonders: De adjudant-onder-officier G. L. Bouwman, de opperwachtmees-

ter A. H. Roos en de wachtmeester I. Caspanni.

Van de batterij rijdende artillerie: de wachtmeester G. Gerritsen.

Officieren, onder-officieren en soldaten! Ik vertrouw, dat de onderscheiding welke U ten deel is gevallen, U ten spoorslag zal strekken, om op den ingeslagen weg der eer met volharding voort te gaan en door het naauwgezet vervullen uwer plichten en het aanhoudend streven naar meerdere volmaaktheid uwer krijgsoefeningen, den roem van het nederlandsche leger naar waarde te blijven handhaven.

's Gravenhage den 23^{en} September 1844.

Everts.

Den 7^{en} Maart 1845 werd de kolonel Voet tot generaal-majoor bevorderd en verliet hij het regiment; in zijne plaats kwam de kolonel van Spengler, die den 30^{en} April 1848 door den luitenant-kolonel Duijcker in het bevel vervangen werd.

Sedert 1845 werd het garnizoen van Breda voor het regiment afgeschaft en bleven steeds 3 bataillons in 's Hage en één bataillon in Delft, hetwelk jaarlijks afgelost werd.—

Aan alle plegtigheden in de residentie voorgevallen, nam het geheele regiment steeds deel, de vermelding der bijzonderheden daarvan ligt echter geheel buiten ons bestek. — Alleen willen wij ons bepalen tot het verhaal van eene voor het regiment

gedenkwaardige gebeurtenis, die op den 16^{en} April 1849 voorviel.

Dien dag begaf zich het korps officieren met het regimentsvaandel, door eene kompagnie grenadiers en eene kompagnie jagers begeleid, naar het paleis van H. M. de Koningin-Weduwe. Nadat de beide kompagnien zich hier in bataille geschaard hadden, verscheen Hare Majesteit, leunende op den arm van Z. M. den Koning en versierde zij het regimentsvaandel met eenen lauwerkrans. In korte woorden, herinnerde H. M. de aanwezigen aan de toegenegenheid, die Koning Willem II aan het regiment toedroeg en dat zij, doordrongen van de beteekenis der woorden, die haar overleden gemaal zoo dikwijls tot lof van het regiment gesproken had, geen sprekender blijk daarvan meende te kunnen geven, dan een lauwertak te hechten aan de banier van dat korps. Tevens bragt zij daarmede eene openlijke vereering toe, aan den overleden koning en veldheer, wiens eereteken *) reeds aan dat vaandel gehecht was, — terwijl H. M. de overtuiging had, dat zoo het regiment eenmaal door Haren Koninklijken Zoon ten strijde werd gevoerd, het dan, even als voorheen, het pad der eer en der overwinning zou blijven betreden.

Ook Z. M. Koning Willem III, wilde aan het regiment een aandenken schenken, als blijk van zijne voortdurende welwillendheid voor dat korps

*) Het metalen kruis.

en vooral voor de bataillons grenadiers, waarbij hij met zijnen broeder Prins Alexander, zijne militaire loopbaan was ingetreden. Daartoe gaf Z. M. aan ieder der vier bataillons, eene bataillons vlag ten geschenke, welke met zijn naamcijfer versierd was, terwijl daarenboven, die van het 2^e bataillon den naam van Prins Alexander der Nederlanden, onder het koninklijke naamcijfer voerde.

Deze bataillons-vlaggen werden door Zijne Exc. den luitenant-generaal Klerck aan de verschillende bataillons uitgereikt in de Maanden Mei en Junij 1849 *).

Inmiddels kreeg den 21^{en} November 1850 het regiment grenadiers en jagers eene nieuwe zamenstelling, waarbij ieder bataillon op ééne tirailleur en 4 linie-kompagniën gebragt werd. De staf van het regiment moest 32, elk der bataillonsstaven 5 (die van het 1e bataillon 4), elke linie-kompagnie 174 en elke tirailleur-kompagnie 179 hoofden tellen, zoodat het regiment eene totale sterkte van 3551 hoofden verkreeg.

Bij de vijfde kompagniën der bataillons grenadiers, zouden de onder-officieren, de korporaals en 15 soldaten, en bij de vijfde kompagniën der bataillons jagers, buiten en behalve de onder-officieren en korporaals, al de soldaten der staande armee

*) Het 1^e bataillon kreeg deze vlag uit de handen van den generaal majoor van Spengler.

met bussen bewapend worden. Bovendien zouden, voor zoo veel goede schutters voorhanden waren, bij elke der overige kompagniën jagers, 15 soldaten der staande armee met bussen bewapend worden.

Het officierskorps was op de volgende wijze zamengesteld.

Bij den staf : De kolonel Duijcker, de kapitein-adjutant de Lange van Betuw, de kapitein-kwartiermeester van Welij, de 1e luitenant-kwartiermeester Alberti, de 2e luitenant-kwartiermeesters Meijl en van Spengler, de majoor administrateur van kleeding Revius, de kapitein à la suite de Casembroot.

Bij het 1e bataillon : De luitenant-kolonel van Geen, de 1e luitenant-adjutant Nieuwenhuisen.

De kapiteins : Simons, Stass, van Hoeij Schilt-houwer, van Coehoorn van Houwerda en Staring.

De 1e luitenants : van der Heijden, Verhagen, van Kinschot, de Bruijn, Oosterdiep en des Tombe.

De 2^e luitenants : van Haeften, van Bronkhorst, Netscher, Beijen en Klerck.

Bij het 2^e bataillon : De majoor Scheltus, de 1^e luitenant-adjutant Everts.

De kapiteins : Scharten, van Citters, Gussenk'lo, Siborgh en von Leschen.

De 1^e luitenants : Staats, Mansfeldt, L. C. G. Vijgh en Schagen van Leeuwen.

De 2^e luitenants : Schuurman (gedetacheerd bij den generalen staf), de Kock, G. T. W. Vijgh, Taets

van Amerongen, de Hartitzsch, van de Polder en Hubar.

Bij het 3^e bataillon : De majoor Testas, de 1^e luitenant-adjutant Le Maitre.

De kapiteins: de Moulin, van Boecop, Kock, Wagner en van Naerssen.

De 1^e luitenants: de Bijlandt, Wildeman, Schooneveld, van Loon, de Helbig, Leyssius en Storm de Grave.

De 2^e luitenants : van Hoeij Schilthouwer, van Bel, Westenberg en Schuurman.

Bij het 4e bataillon : De majoor Anemaet, de 1e luitenant-adjutant de Brauw.

De kapiteins: Ledel, Gevers Leuven, Paets, Schuak en de Ponthier.

De 1e luitenants: Sleurs, de Greve, Gout, van Bijlandt en Weitzel.

De 2e luitenants : Everts, Mansfeldt, van Gorkum, Melvill van Carnbée, Barre en van Heeckeren van Brandsenburg.

Den 8^{en} September 1852 werd de kolonel Duijcker tot generaal-majoor bevorderd en in het bevel over het regiment door den kolonel van Geen opgevolgd.

Deze nam in de maanden Augustus en September 1853 met het 1e en 3e bataillon van zijn regiment deel aan het kamp van Zeijst.

Het was daar, dat den 4^{en} September, Z. K. H. de prins van Oranje, ter gelegenheid van zijnen

geboortedag, tot 1e luitenant à la suite bij het 1e bataillon van het regiment benoemd werd. *)

Toen de troepen in bataille geschaard waren, reed Z. M. met den kroonprins, gekleed als 1e luitenant der grenadiers, langs het front, waarbij hij hun, onder een algemeen vreugdegejuich, den prins voorstelde. Nadat voor Z. M. en den prins van Oranje gedefileerd was, verzamelde de Koning de officieren om zich heen, om meer bijzonderlijk aan hen zijnen zoon voor te stellen.

In gevoelvolle woorden, zeide Z. M. dat de 4^e September voor hem een hoogst belangrijke, een hoogst gelukkige dag was; gelukkig gevoelde hij zich als nederlandsch vorst, zich te midden zijner troepen te bevinden, maar dit geluk werd voor hem verhoogd nu hij zijnen beminden Zoon, den prins van Oranje, aan het leger mogt voorstellen, aan dat leger, dat in zoo vele verschillende omstandigheden onder de geliefde vaderlandsche banier, op het slagveld, onverwelkbaren roem had verworven.

De Koning stelde er hoog belang in, zelf zijnen Zoon aan het leger voor te stellen, omdat hij zelf opgevoed te midden van dat leger, waaraan hij ten sterkste gehecht was, de hooge waarde van den nederlandschen officier had leeren kennen. Z. M.

*) Ten gevolge van deze benoeming is sedert 1 Mei 1854 een der bataillons van het regiment in plaats van te Delft, in garnizoen te Leijden, waar de prins van Oranje zijne verdere opleiding zal genieten.

wenschte zijn' Zoon spoedig in dat leger in te lijven, spoedig in den broederband met de nederlandsche officieren te vereenigen; trotsch daarop, dat hij eenmaal in de gelederen van dat leger gediend had, wenschte hij zijnen Zoon, de hoop van het nederlandsche volk, toe, dat hij zich spoedig de deugden en goede hoedanigheden van den nederlandschen officier mogt eigen maken; hij wenschte hem toe, dat hij in navolging van zijnen onsterfelijken grootvader, die zijnen roem op zoo menig bloedig slagveld verworven had, eene waardige plaats zoude nemen, in den kring van officieren, die zoo naauw vereend zijn en hij hoopte, dat alle nederlandsche officieren in den Vorstenzoon eenen broeder zouden zien, gelijk hij zelf in ieder officier een' broeder zag. Indien de officieren op dien band prijs stelden, indien zij er prijs op stelden den jeugdigen prins van Oranje, onder hen te zien opgenomen, dan zouden allen van harte met den Koning uitroepen: Leve de Prins van Oranje!

Met geestdrift werd die kreet herhaald en de broederband tusschen den jeugdigen Oranjevorst en de nederlandsche officieren was gesloten.

De toenemende oorlogsverwickelingen in Europa, maken het niet onmogelijk, dat ook wij welligt eenmaal geroepen zullen worden om een werkzaam deel daaraan te nemen. De tegenwoordigheid van den beminden Vorstenzoon in onze gelederen, kan niet anders dan heilzaam werken om ons

zoowel die eer, als de genegenheid van Z. M. den Koning waardig te blijven betoonen en het roemruchtige voorbeeld van onze voorgangers in 1830 en 1831 na te volgen.

BIJLAGEN.

BIJLAGE N.º 1 *).

NAAMLIJST van de Kommandanten, Hoofd- en verdere Officieren van de Afdeling (later het Regiment) Grenadiers en van het Regiment Grenadiers en Jagers. 16 Aug. 1829 — 1 Junij 1854.

Kommandanten van het korps.

NAMEN EN VOORNAMEN.	RANGEN, ENZ.
Klerck. Rijnholt, Antonij, Jonkheer	Kolonel kommandant 16 Aug. 1829, wordt generaal-majoor kommandant van de 2 ^e brigade 1 ^e divisie infanterie, 19 Febr. 1838.
Everts. Jacob, Nicolaas, Jonkheer	Kolonel kommandant 19 Febr. 1838, buitengewone adjudant van Z. M. 8 Oct. 1840, wordt generaal-majoor kommandant van de 1 ^e brigade 1 ^e divisie infanterie, 1 Jan. 1841.
van Spengler. Johannes, Theodorus, Jonkheer	Luitenant-kolonel kommandant 5 Jan. 1841, eervol ontslagen als regiments-kommandant en à la suite gevoerd, 3 Febr. 1842, kolonel 24 Oct. 1843, ter dispositie van het departement van Oorlog gesteld 12 Dec. 1843, buitengewone adjudant van Z. M. 2 Jan. 1844, kolonel-kommandant 7 Maart 1845, wordt generaal-majoor kommandant der reserve-brigade 30 April 1848.
Voet. Johan, Hendrik,	Kolonel-kommandant 1 Febr. 1842, wordt generaal-majoor kommandant der 2 ^e brigade 1 ^e divisie infanterie 7 Maart 1845.
Duijcker. Hendrik, Fredrik, Carel,	Luitenant-kolonel kommandant 30 April 1848, buitengewone adjudant van Z. M. 19 April 1849, kolonel 13 October 1849, wordt generaal-majoor kommandant der 3 ^e brigade infanterie en waarnemend provinciaal kommandant van Friesland, Groningen en Drenthe 8 Sept. 1852.
van Geen, Mattheus, Baron	Kolonel-kommandant 15 Sept. 1852, buitengewoon adjudant van Z. M. 8 Sept. 1853.

*) NB. De officieren wier namen met een † gemerkt zijn, zijn of waren ingedeeld bij de bataillons jagers van het regiment.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang in welken bij het korps geplaatst en datum van aanstelling bij het korps.	Datum van aanstelling als hoofd-officier bij het korps en bevorderingen als zoodanig.	Wijze, op welke het korps verlaten of tijdstip, tot wanneer daarbij gebleven.
Hoofd-officieren.			
Brunfaut Mathon. Edouard, Etienne, Joseph, Serraris. Jean, Theodoor,	Luit.-kolonel 16 Aug. 1829. Id. (is non-actief van 24 Nov. tot 30 Dec. 1830).	Luit.-kolonel. 16 Aug. 1829. Id.	24 Nov. 1830 op non-activiteit gesteld. 13 Junij 1833 wordt kommandant der 7 ^e afd. inf.
Anthing. Johan, Philip,	Maj. 16 Aug. 1829.	Maj. 16 Aug. 1829 Lt.-kol. 30 Jan. 1830.	12 Sept. 1832 op non-activiteit gesteld.
van Bronkhorst. Abraham, Gerard,	Id.	Maj. 16 Aug. 1829 Lt.-kol. 14 Sept. 1831.	7 Dec. 1837 wordt kolonel-kommandant van de 14 ^e afd. inf.
Heijermans. Hermanus, Roelofs,	Kapt. 16 Aug. 1829.	Maj. 29 Julij 1831 Lt.-kol. 6 Nov. 1840.	24 Oct. 1843 wordt kolonel plaatselijke kommandant van Venlo.
van Poolsum Booi. Pieter,	Maj. 13 Jun. 1833.	Maj. 13 Jun. 1833 Lt.-kol. 7 Julij 1840.	5 Jan. 1841 wordt kommandant der 9 ^e afd. inf.
van Spengler. Johannes, Theodorus, Jonkheer	Maj. 7 Dec. 1837.	Maj. 7 Dec. 1837 Lt.-kol. 4 Mei 1840.	5 Januarij 1841 wordt kommandant.
Akersloot van Houten. Andries, Lourens, Buchner. George, Jacob,	Kapt. 16 Aug. 1829. Lt.-kol. 15 Oct. 1843.	Maj. 5 Jan. 1841. Lt.-kol. 15 Oct. 1843.	14 Julij 1845 wordt lt. kol. bij het 4 ^e regt. inf. 9 April 1847 wordt kolonel-kommandant van het 4 ^e regt. inf.
† Wortman. Willem,	Maj. Id.	Maj. Id.	30 April 1848 wordt lt.-kol. bij het 8 ^e regt. inf.
van Geen. Matheus, Baron	† Maj. 27 Oct. 1843.	† Maj. 27 Oct. 1843 Lt. kol. 24 Junij 1850. Kol. 15 Sept. 1852.	van 24 Oct. 1848 tot 24 Junij 1850 lt.-kol. bij het 5 ^e r. inf. 15 Sept. 1852 wordt kolonel kommandant.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang in welken bij het korps geplaatst en datum van aanstelling bij het korps.	Datum van aanstelling als hoofd-officier bij het korps en bevorderingen als zoodanig.	Wijze, op welke het korps verlaten of tijdstip, tot wanneer daarbij gebleven.
van Mulken. Johannes, Josephus,	Maj.14 Julij1845.	Maj14 Julij 1845.	28 Nov. 1850 wordt lt.-kol.-kommandant van het instr.-bat.
Duijcker. Hendrik, Fredrik, Carel,	Lt.-kol. 12 April 1847.	Lt.-kol. 12 April 1847.	30 April 1848 wordt kommandant.
Lambert. Pierre, Godfroid,	Lt.-kol. 30 April 1848.	Lt.-kol. 30 April 1848.	18 Junij 1850 overleden.
† Anemaet. Jacobus, Cornelis,	Maj. Id.	Maj.30 Apr.1848 lt.-kol. 15 Sept 1852.	
† Testas. Hendrik, Johan,	Maj.24 Oct. 1848.	Maj. 24 Oct. 1848.	19 Febr. 1852 wordt lt.-kol. bij het 1 ^e regt inf.
Scheltus. Izaak,	Maj.28 Nov.1850.	Maj.28 Nov.1850.	16 Maart 1853 wordt lt.-kol. bij het 5 ^e regt. inf.
† Coenegracht. Johannes, Lambertus,	Kapt.3Nov.1843.	Maj. 19 Febr. 1852.	16 Maart 1853 wordt lt.-kol. bij het 3 ^e regt. inf.
Tindal. Jacobus, George,	Kapt.4 Nov.1844.	Maj. 25 Sept. 1852.	19 Oct. 1852 gepensionneerd.
Kock. Henrij, François,	Kapt. 4 Maart 1848.	Maj. 19 Oct. 1852.	14 Jan. 1853 overgeplaatst bij het 1 ^e regt. inf.
Simons. Arnaud,	Kapt.4 Nov.1848.	Maj.14 Jan. 1853.	
† de Moulin. Léonard, Joseph, Lubertus,	Kapt.21 Dec.1848	Maj. 16 Maart 1853.	
Stass. Henricus, Franciscus, Cornelius,	Kapt.31Mei 1848.	Id.	

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang in welken bij het korps geplaatst en datum van aanstelling bij het korps.	Datum van aanstelling in den rang van kapitein bij het korps.	Wijze, op welke het korps verlaten of tijdstip, tot wanneer daarbij gebleven
Kapiteins.			
Menso. Cornelis, Hendrik,	Kapt. 16 Aug. 1829.	16 Aug. 1829.	30 Januarij 1830 wordt majoor bij de 13 ^e afd. inf.
Heijermans. Hermanus, Roelofs,	Id.	Id.	29 Julij 1831 wordt majoor.
Deijs. Jean, Baptiste,	Id.	Id.	12 Nov. 1830 wordt eervol ontslagen.
Schmitz. Johannes, Wilhelmus,	Id.	Id.	10 Sept. 1836 wordt majoor bij de 10 ^e afd. inf.— Is van 3 Dec. 1832 gedetacheerd bij de Schutterij.
Pérot. Louis, Nicolas,	Id.	Id.	26 Sept. 1830 aan bekomen wonden overleden.
Akersloot van Houten. Andries, Lourens,	Id.	Id.	7 Dec. 1837 wordt majoor bij de 9 ^e afd. inf. — Is sedert 5 Aug. 1837 gedetacheerd bij deschutterij.
van Winsheijm. Diederic, Johan,	Id.	Id.	7 Dec. 1837 wordt majoor bij de 18 ^e afd. inf.
Bieberstein Ragolla Zawadskij. Charles, Antoon, Baron de,	Id.	Id.	12 Nov. 1830 op non-activiteit gesteld.
George. Jean, François, Philippe,	Kapt.-adj. id. (adj. tot 14 Nov. 1829.)	Id.	8 Oct. 1840 wordt majoor bij de 3 ^e afd. inf.
Marchal. Louis, Joseph, Sandberg. Rudolph,	Kapt. id. Id.	Id. Id.	10 Sept. 1829 overleden.
van Hoeij Schilthouwer van Oostée. Gerardus,	Id.	Id.	2 Oct. 1830 aan bekomen wonden overleden.
van Oostée. Gerardus,	(Kapt. adj. 14 Nov. 1829.)	Id.	12 Dec. 1834 overleden.
Demanij. Arnould, Marie,	Id.	Id.	12 Nov. 1830 eervol ontsl.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang in welken bij het korps geplaatst en datum van aanstelling bij het korps.	Datum van aanstelling in den rang van kapitein bij het korps.	Wijze, op welke het korps verlaten of tijdstip, tot wanneer daarbij gebleven.
Fischer. Willem, Johannes, Hardij. Ferdinand,	1 ^e lt. 16 Aug. 1829. Kapt. 9 Mei 1830.	9 Mei 1830. Id.	3 Nov. 1843 wordt majoor bij het 6 ^e regt. inf. 12 Nov. 1830 eervol ontslagen.
van Ghestelles Kock. Louis, Antoine, Charles, Marie,	Kapt. 17 Febr. 1831.	17 Febr. 1831.	3 Nov. 1843 wordt majoor bij het 2 ^e regt. inf.
de Jacobij. Christiaan, Marie, Hendrik,	1 ^e lt. 16 Aug. 1829.	17 Febr. 1831	4 Nov. 1849 op non-activiteit gesteld:
Neumann. Otto, Theodor, Carl,	Id.	Id.	18 Dec. 1836. id.
Thomasset. George. Henri, Rodolph,	1 ^e lt. 17 Febr. 1831.	29 Julij 1831.	5 April 1844 wordt majoor bij het 6 ^e regt. inf.
de Schepper. Joan, Wilhelm,	1 ^e lt. 16 Aug. 1829.	Id.	27 Maart 1841 gepensionneerd.
von Quadt Hüchtenbruck. Constant, Baron	1 ^e lt.-adj. id. (bat ^e . adj. tot 9 Junij 1832.	Id.	25 Oct. 1841 eervol ontslagen.
Verschoor. Jan, Jacob,	1 ^e lt.-adj. id. (bat ^e . adj. tot 11 Dec. 1832).	19 Julij 1832.	4 Nov. 1848 wordt majoor bij het 5 ^e regt. inf.
Hartt. Lodewijk,	1 ^e lt. 17 Febr. 1831.	26 Oct. 1835. (Kapt. adj. tot 5 April 1838.)	27 Maart 1841 op non-activiteit gesteld.
Tuckerman. Arnold, Willem, Fredrik,	1 ^e lt. 16 Aug. 1829.	18 Dec. 1836.	6 Mei 1849 wordt majoor bij het 2 ^e regt. inf.
Wittert. Everhardus, Bonifacius, Jonkheer	Id.	7 Dec. 1837.	31 Mei 1848 eervol ontslagen met den rang van maj.
van Citters. Aarnout,	1 ^e lt. adj. 16 Aug. 1829.	22 Maart 1838. (Kapt. adj. van 5 April 1838 tot 5 Nov. 1843.)	22 April 1852 wordt majoor bij het 6 ^e regt. inf.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang in welken bij het korps geplaatst en datum van aanstelling bij het korps.	Datum van aanstelling in den rang van kapitein bij het korps.	Wijze, op welke het korps verlaten of tijdstip tot wanneer daarbij gebleven.
Staats. Daniël, Adam,	1 ^e lt. 17 Febr. 1831.	1 Nov. 1841.	4 Sept. 1844 op non-activiteit gesteld.
† de Bock. Christiaan, Gerardus,	Kapt. 15 Oct. 1843	15 Oct. 1843.	3 Nov. 1843 wordt majoor bij het 6 ^e regt. inf.
† Muller Massis. Frederik, Jan,	Id.	Id.	14 Dec. 1848 op non-activiteit gesteld.
† Siborgh. Frederik, Antonius, Andreas,	Id.	Id.	17 Maart 1848 gepensionneerd.
† van Boecop. Henricus, Justus, Baron	Id.	Id.	15 Sept. 1852 id.
† Happé. Cornelis, Hendrik,	Id.	Id.	28 Nov. 1850 overgeplaatst bij den staf van het wapen der infanterie.
† Ledel. Leopold, Jacobus,	Id.	Id.	15 Sept. 1852 wordt majoor bij het 8 ^e regt. inf.
† Latour. Matthias,	Id.	Id.	5 Dec. 1850 op non-activiteit gesteld.
† van den Wall. Reinhard, Borchard, Willem,	Id.	Id.	3 Maart 1848 overleden.
† Coenegracht. Johannes, Lambertus,	Kapt. 3 Nov. 1843.	3 Nov. 1843.	24 Oct. 1844 wordt majoor bij het 3 ^e regt. inf.
Brouerius van Nidek. Pieter, Paulus,	Id. 5 Nov. 1843.	5 Nov. 1843.	6 Junij 1844 wordt majoor bij het 5 ^e regt. inf.
de Lange van Betuw. Johannes, Hendrikus,	Kapt.-adj. id.	Id.	29 Maart 1854 wordt majoor en adjudant in het provinciaal kommandement van Friesland.
Scharten. Jacobus, Ferdinandus,	Kapt. 5 April 1844.	5 April 1844.	27 Oct. 1851 wordt majoor bij het 4 ^e regt. inf.
de Bock. Jan, Christiaan,	Kap. 6 Junij. 1844.	6 Junij 1844.	10 Aug. 1845 gepensionneerd.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang in welken bij het korps geplaatst en datum van aanstelling bij het korps.	Datum van aanstelling in den rang van kapitein bij het korps.	Wijze, op welke het korps verlaten of tijdstip tot wanneer daarbij gebleven.
van Hoeij Schilthouwer. Johan, Fredrik,	Kapt. 4 Sept. 1844.	4 Sept. 1844.	9 April 1853 wordt majoor bij het 6 ^e regt. inf.
Tindal. Jacobus, George,	Kapt. 4 Nov. 1844.	4 Nov. 1844.	12 April 1847 wordt majoor bij het 7 ^e regt. inf.
van Coehoorn van Houwerda. Johannes, Gualtherus,	1 ^e lt. 17 Febr. 1831.	10 Aug. 1845.	6 Febr. 1852 wordt majoor bij het wapen der infanterie en voor 5 jaar gedetacheerd bij de landmagt in West-Indië.
Gussenk'lo. Albert,	Kapt. 12 April. 1847.	12 April 1847.	16 Maart 1853 wordt majoor bij het 8 ^e regt. inf.
+ Kock. Henrij, François.	Kapt. 4 Maart. 1848.	4 Maart 1848.	19 Oct. 1852 wordt majoor.
+ Gevers Leuven. Théodore,	Kapt. 17 Maart 1848.	17 Maart 1848.	29 Maart 1854 wordt majoor bij het 5 ^e regt. inf.
Stass. Henricus, Franciscus, Cornelius,	Kapt. 31 Mei 1848.	31 Mei 1848.	16 Maart 1853 wordt majoor.
+ Wagner. Bernardus, Johannes, Albers,	Kapt. 24 Oct. 1848.	24 Oct. 1848.	29 Maart 1854 wordt majoor bij het 3 ^e regt. inf.
Simons. Arnaud,	Kapt. 4 Nov. 1848.	4 Nov. 1848.	14 Jan. 1853 wordt majoor.
+ de Moulin. Léonard, Joseph, Lubertus,	Kapt. 21 Dec. 1848.	21 Dec. 1848.	27 Oct. 1851 wordt majoor bij het 5 ^e regt. inf.
Engelbregt. Johan, Hendrik,	2 ^e lt. 17 Febr. 1831.	6 Mei 1849.	28 Nov. 1850 overgeplaatst bij het instructie-batalion.
de Casembroot. Eduard, Auguste, Otto, Jonkheer	2 ^e lt. 10 Sept. 1836.	Id. (Buitengewone adjudant van Z.M. 28 Junij 1852).	7 Mei 1853 wordt majoor bij den generalen staf.
Staring. George, Gerhard,	2 ^e lt. 16 Aug. 1829.	28 Nov. 1850.	
Siborgh. Christoffel, Bernardus,	2 ^e lt. 10 Oct. 1831.	Id.	

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang in welken bij het korps geplaatst en datum van aanstelling bij het korps.	Datum van aanstelling in den rang van kapitein bij het korps.	Wijze, op welke het korps verlaten of tijdstip tot wanneer daarbij gebleven.
† Paets. Adriaan,	1 ^e lt. 15 Oct. 1843.	28 Nov. 1850.	23 Mei 1851 wordt kapitein-adjutant bij de Koninklijke Militaire Akademie.
† Schuak. Johannes, Hermanus,	1 ^e lt.-adj. id.	Id.	
† van Naerssen. Charles, David,	1 ^e lt. id.	Id.	
† de Ponthier. Hosso, Henricus, Jacobus,	Id.	Id.	
von Leschen. Karel, Wilhelm, August,	† Id.	Id.	
† de Bijlandt. Carolus,	Id.	23 Mei 1851.	6 Jan. 1854 op non-activiteit gesteld.
† Ravens. Willem, Jan, Pieter,	Kapt. 27 Oct. 1851.	27 Oct. 1851.	
Staats. Franciscus, Lodevicus,	1 ^e lt. 6 Mei 1849.	Id.	9 Sept. 1853 overleden.
van der Heijden. Henrij,	2 ^e lt. 18 Junij 1832.	19 Febr. 1852.	
Sweemer. Leonardus,	Kapt. 22 April 1852.	22 April 1852.	
† Sleurs. Franciscus, Hieronimus,	1 ^e lt. 4 Nov. 1848.	15 Sept. 1852.	
† Wildeman. Jan, Abraham, Godefridus, Trouillé,	1 ^e lt. 15 Oct. 1843.	15 Sept. 1852.	
† de Leeuw van Coolwijk. Philip, Carel,	Kapt. 19 Oct. 1852.	19 Oct. 1852.	
Miltenburg. Albertus, Petrus,	Kapt. 14 Jan. 1853.	14 Jan. 1853.	
Just de la Paisières. Augustus, Ferdinandus,	† 1 ^e lt. 15 Oct. 1843.	16 Maart 1853.	

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang in welken bij het korps geplaatst en datum van aanstelling bij het korps.	Datum van aanstelling in den rang van kapitein bij het korps.	Wijze, op welke het korps verlaten of tijdstip, tot wanneer daarbij gebleven.
Klapp. Ludwig,	Kapt. 16 Maart 1853.	16 Maart 1853.	29 Maart 1854 wordt majoor bij het 8 ^e regt. inf. 24 Aug. 1853 overleden.
Klapp. George, Emil, Friedrich, August, Eduard,	Kapt. 9 April 1853.	9 April 1853.	
d' Harvant. Bigot, de Villandry. Theodorus, Wilhelmus,	2 ^e lt. 10 Nov. 1832.	29 Aug. 1853.	
+ Benier. Hendrik,	1 ^e lt. 15 Oct. 1843.	15 Sept. 1853.	
+ Beekman. Anthonius, Gerardus, Franciscus,	Kapt. 11 Jan. 1854.	11 Jan. 1854.	
Mackay. Hugh,	Kapt.-adjutant 29 Maart 1854.	29 Maart 1854.	
+ Schooneveld, Theodorus, Georg,	1 ^e lt. 15 Oct. 1843.	Id.	
de Bruijn. Balthasar, Rutger,	1 ^e lt. 27 Febr. 1843.	Id.	
de Greve. Johan, Fredrik.	1 ^e lt. 15 Oct. 1843.	Id.	

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang in welken bij het korps geplaatst en datum van aanstelling bij het korps.	Bevorderingen bij het korps beneden den rang van kapitein.	Wijze, op welke het korps verlaten of tijdstip tot wanneer daarbij gebleven.
1e Luitenants.			
Fischer. Willem, Johannes.	1 ^e lt. 16 Aug. 1829.		9 Mei 1830 wordt kapitein.
Beeckmans. Jean, Baptiste,	Id.		12 Nov. 1830 eervol ontslagen.
de Jacobij. Christiaan, Marie, Hendrik,	Id.		17 Febr. 1831 wordt kapitein.
van Eechout. Félix,	Id.		12 Nov. 1830 op non-activiteit gesteld.
Evenepoel. Philémon,	Id.		id. eervol ontslagen.
van Erp tot het Holt. Jan, Egidius, Baron	Id.		Id.
Neumann. Otto, Theodor, Carl,	Id.		17 Febr. 1831 wordt kapitein.
de Schepper. Joan, Wilhelm,	Id.		29 Julij 1831 id.
v. Quadt Hüchtenbruck. Constant, Baron	1 ^e lt.-adj. id.		Id.
de Pruyssenaere. Henrij, Louis,	1 ^e lt. id.		5 Junij 1832 wordt kapt. bij de 5 ^e afd. inf.
de Jacobij. Louis, Pierre, Auguste,	Id.		Id. bij de 7 ^e afd. inf.
Verschoor. Jan, Jacob,	1 ^e lt.-adj. id.		19 Julij 1832 wordt kapitein.
Tuckermann. Arnold, Willem Fredrik,	1 ^e lt. id.		29 Oct. 1832 wordt kapt. bij de 5 ^e afd. inf.
v. Slingelandt. Albrecht, Johan, Baron	Id.		20 Dec. 1831 gepensionneerd.
van Suchtelen tot de Haar. Antoon, Hendrik, Peter, Karel, Jonkheer	Id.		16 Junij 1832 eervol ontslagen.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang in welken bij het korps geplaatst en datum van aanstelling bij het korps.	Bevorderingen bij het korps beneden den rang van kapitein.	Wijze, op welke het korps verlaten of tijdstip, tot wanneer daarbij gebleven.
Wittert. Everhardus, Bonifacius, Jonkheer	1 ^e lt. 16 Aug. 1829.	1 ^e lt.-adj. 24 Dec. 1832 tot 19 Nov. 1835.	7 Dec. 1837 wordt kapitein.
van Citters. Aarnout,	1 ^e lt.-adj. Id.	Ordonnans-offic. van 2 Junij 1831 tot 9 Junij 1832.	22 Maart 1838 id.
Ijske. Christiaan, von Römer. Johan, Carel, Fredrik, Hendrik, Daelman. Alexis,	1 ^e lt. Id. Id. Id.	1 ^e lt.-adj. 26 Junij 1832.	3 Jan. 1839 wordt kap. bij de 8 ^e afd. inf. 27 Maart 1841 wordt kap. bij het 1 ^e regt. inf. 21 Dec. 1830 eervol ontslagen.
Sirtema van Grovestins. Joseph, Gustave, Adolph, Baron	Id.		31 Aug. 1837 id. met den rang van kap. t.
Schimmelpenninck van der Oye. Hendrik, Jan, Baron van Limburg Styrum. Onne, graaf.	2 ^e lt. Id. Id.	1 ^e lt. 9 Mei 1830. 1 ^e lt. 17 Febr. 1831. rang te nemen 13 Nov. 1830.	15 Nov. 1839 eervol ontslagen. 19 Julij 1845 wordt kap. bij het 2 ^e regt. inf.
Thomasset. George, Henri, Rodolph, Hartt. Lodewijk,	1 ^e lt. 17 Febr. 1831. Id.		19 Julij 1831, wordt kapitein. 5 Junij 1832 wordt kap. bij de 14 ^e afd. inf.
Staats. Daniël, Adam,	Id.		3 Jan. 1839 id. bij de 9 ^e afd. inf.
Reijers. Daniël, Gerhardus, van Kempen. Emilius Abraham,	Id. Id.		27 Maart 1841 id. bij het 3 ^e regt. inf. 29 Junij 1836 overgeplaatst bij de 18 ^e afd. inf.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang in welken bij het korps geplaatst en datum van aanstelling bij het korps.	Bevorderingen bij het korps beneden den rang van kapitein.	Wijze, op welke het korps verlaten of tijdstip, tot wanneer daarbij gebleven.
Coehoorn van Houwerda. Johannis, Gualtherus, Schoppé. Johan, Jacob,	1 ^e lt. 17 Febr. 1831. Id.		27 Maart 1841 wordt kapitein bij het 4 ^e regt. inf. 11 Sept. 1847 id. bij het 6. reg. inf.
Retemeijer. Pieter, Jan,	2 ^e lt. 16 Aug. 1829.	1 ^e lt. 14 Aug. 1831.	16 Jan. 1836 op non-activiteit gesteld.
Brade. George, Jean, Léonard,	Id.	Id.	19 April 1837 overleden.
Janssens. Johannes, Wilhelmus, Josephus, Philibertus,	Id.	Id.	16 Aug. 1833 overgeplaatst bij de 7 ^e afd. inf.
Akersloot van Houten. Karel, Adolph,	2 ^e lt. 17 Febr. 1831.	Id. 1 ^e lt. adj. 14 Julij 1839.	8 Febr. 1841 op non-activiteit gesteld voor één jaar. 19 Nov. 1846 op non-activiteit gesteld.
van der Meulen. Karel, Jacobus,	2 ^e lt. 10 Oct. 1831.	1 ^e lt. 6 Nov. 1831.	30 April 1837 eervol ontslagen.
Menningh. Pieter, Johann,	Id.	1 ^e lt. 5 Junij 1832.	4 Dec. 1836 overleden.
Staring. George, Gerhard,	2 ^e lt. 16 Aug. 1829.	Id.	28 Nov. 1850 wordt kapitein.
Reijers. Otto, Marinus,	2 ^e lt. 10 Oct. 1831.	Id.	26 Dec. 1846 overleden.
van Haesten. Johan, Jonkheer	Id.	Id.	9 Nov. 1847 eervol ontslagen met den rang van kapitein.
Blom. Casper, Willem Joseph,	Id.	Id.	28 Nov. 1850 wordt kapt. bij het 6 ^e regt inf.
Boellaard. Pieter,	Id.	Id.	28 Nov. 1850 wordt kapitein bij het 8 ^e regt. inf.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang in welken bij het korps geplaatst en datum van aanstelling bij het korps.	Bevorderingen bij het korps beneden den rang van kapitein.	Wijze, op welke het korps verlaten of tijdstip, tot wanneer daarbij gebleven
Siborgh. Christoffel, Bernardus,	2 ^e lt. 10 Oct. 1831.	Id. 1 ^e lt.-adj. 26 Oct. 1849.	28 Nov. 1850 wordt kapitein.
Schönstedt. Aegidius Clemens, August,	Id.	1 ^e lt. 5 Junij 1832. 1 ^e lt.-adj. van 26 Jan. 1839 tot 22 Dec. 1843 en opnieuw 27 Nov. 1846.	16 Oct. 1849 wordt adjudant van Z. M. den Koning.
Engelbregt. Johan, Hendrik,	2 ^e lt. 17 Febr. 1831.	1 ^e lt. 5 Junij 1832.	26 Maart 1842 overgeplaatst bij het Departement van Oorlog.
van der Heijden. Henrij,	2 ^e lt. 18 Julij 1832.	1 ^e lt. 24 Dec. 1832.	19 Febr. 1852 wordt kapitein.
Toe Water. Willem, Hendrik,	1 ^e lt. 28 Maart 1833.		27 Maart 1841 wordt kapt. bij het 5 ^e regt. inf.
Collot d' Escurij. Jan, Willem, André, Baron	1 ^e lt. 7 Junij 1833.		27 Febr. 1843 eervol ontslagen met den rang van kapitein.
Middelkoop. Arnoldus,	2 ^e lt. 10 Oct. 1831.	2 ^e lt.-adj. 19 Nov. 1835. 1 ^e lt.-adj. 10 Sept. 1836.	27 Maart 1841 op non-activiteit gesteld.
van Petersom Ramring. Leonard, Elisa,	Id.	1 ^e lt. 10 Sept. 1836.	11 Aug. 1849 eervol ontslagen.
van Bronkhorst. Ludolph,	2 ^e lt. 18 Julij 1832.	Id. 1 ^e lt.-adj. 5 April 1838.	1 Junij 1839 op non-activiteit gesteld.
van Manen. Johan, Willem,	2 ^e lt. 10 Oct. 1831.	1 ^e lt. 7 Dec. 1837.	18 April 1845 eervol ontslagen met den rang van kapt.
van Heemskerck. Eduard, Gustav, Louis, Wilhelm,	Id.	Id.	25 Oct. 1841 eervol ontslagen.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang in welken bij het korps geplaatst en datum van aanstelling bij het korps.	Bevorderingen bij het korps beneden den rang van kapitein.	Wijze, op welke het korps verlaten of tijdstip tot wanneer daarbij gebleven.
d' Harvant. Theodorus, Wilhelmus,	2° lt. 10 Nov. 1832.	1° lt. 7 Dec. 1837.	7 Mei 1842 wordt adjudant bij den kommandant der 1° brigade 1° divisie infanterie.
Verhagen. Willem, Jilles,	2° lt. 4 Junij 1837.	Id.	4 Junij 1852 overgeplaatst bij het 8° regt. inf.
Mansfeldt. Arnold, Emile,	2° lt. 18 Julij 1832.	1° lt. 8 Jan. 1839 ord-off. 9 Oct. 1849 adj. van Z. M. 9 Maart 1853.	29 Maart 1854 wordt kapitein bij het 8° regt. inf.
de Casembroot. Eduard, Auguste; Otto, Jonkheer	2° lt. 10 Sept. 1836.	1° lt. 3 Jan. 1839.	6 Mei 1849 wordt kapitein.
Chauvin. Joseph, Ulric, Eduard,	2° lt. 4 Junij 1837.	Id.	21 April 1843 overgeplaatst bij het 8° regt. inf.
van Kinschot. Gaspard, Louis, François, Jonkheer	Id.	Id.	29 Maart 1854 wordt kapt. bij het 3° regt. inf.
Reigersman. Carles, Jean, Antoine,	Id.	1° lt. 2 Mei 1842.	18 Febr. 1845 overleden.
van Daalen. Albertus,	2° lt. 18 Julij 1832.	Id.	5 Sept. 1842 eervol ontslagen.
de Bruijn. Bathasar, Rutger,	1° lt. 27 Febr. 1843.	Id.	29 Maart 1854 wordt kapitein.
*) van Lijnden. Jacques, Charles, Marie, Baron	Id.		20 April 1846 overgeplaatst bij het 7° regt. inf.
Jalink. Johan, Bernard	2° lt. 16 Jan. 1836.	1° lt. 19 Maart 1843.	5 Jan. 1848 id. bij het 3° regt. inf.

*) Deze en de drie volgende officieren waren 1° luitenants zonder bezwaar van 's rijks schatkist.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang in welken bij het korps geplaatst en datum van aanstelling bij het korps.	Bevorderingen bij het korps beneden den rang van kapitein.	Wijze, op welke het korps verlaten of tijdstip, tot wanneer daarbij gebleven.
Wentholt. Jan, Barteld, Gerard,	1 ^e lt. 21 April 1843.		21 April 1845 wordt 1 ^e luit.-adj. bij het 1 ^e regt. inf.
Staring. Hendrik, Carel,	1 ^e lt. 2 Junij 1843.		20 April 1846 overgeplaatst het 2 ^e regt. inf.
† Benier. Hendrik,	1 ^e lt. 15 Oct. 1843.		5 Mei 1844 wordt kapt. bij het 3 ^e regt. inf.
† Veeren. Rudolf, Hendrik, Johan,	Id.		7 April 1848 id. bij het 8 ^e regt. inf.
† Just de la Paisières. Augustus, Ferdinandus,	Id.		30 April 1848 id. bij het 6 ^e regt. inf.
† Cluijsenaer. Dirk, Gijsbert,	Id.		4 Nov. 1848 id. bij het 8 ^e regt. inf.
† Boonacker. Abraham, Nicolaas, Franken,	Id.		22 Jan. 1850 id. bij het 1 ^e regt. inf.
† de Ridder. Jacobus,	Id.		24 Oct. 1843 gepensionneerd.
† Paets. Adriaan,	Id.		28 Nov. 1850 wordt kapitein.
† Bladergroen. Abraham,	Id.		6 Febr. 1847 gepensionneerd met den rang van kapitein.
† Schuak. Johannes, Hermanus,	1 ^e lt. adj. id.		28 Nov. 1850 wordt kapitein.
† van Naerssen. Charles, David,	1 ^e lt. id.		Id.
† de Ponthier. Hosso, Henricus, Jacobus,	Id.		Id.
von Leschen. Karel, Wilhelm, August,	† Id.	Overgeplaatst bij de bataillons grenadiers 13 Nov. 1847.	Id.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang in welken bij het korps geplaatst en datum van aanstelling bij het korps.	Bevorderingen bij het korps beneden den rang van kapitein.	Wijze, op welke het korps verlaten of tijdstip, tot wanneer daarbij gebleven.
† de Bijlandt. Carolus,	1 ^e lt. 15 Oct. 1843.		23 Mei 1851 wordt kapt.
† Spaan. Anthonij, Hendrik,	Id.		4 Julij 1849 cervol ontslagen.
† Smits. Johannes, Cornelis, Jacobus,	Id.		20 Sept. 1844 wordt kapitein bij de infanterie in Oost-Indië.
† Corboz. Jacques, Charles, François, Gabriël,	Id.		Sedert 31 Oct. 1844 voormemorie gevoerd. 14 Jan. 1852 eervol ontslagen met den rang van kapitein.
† Wildeman. Jan, Abraham, Godefridus, Trouillé,	Id.		15 Sept. 1852 wordt kapitein.
† Schooneveld. Theodorus, Georg,	Id.		29 Maart 1854 id.
† de Greve. Johan, Fredrik,	Id.		Id.
† Ledel Julianus, Do*) rotheus, Unius,	Id.		30 Nov. 1844 overgeplaatst bij het 6 ^e regt inf.
† van Doorninck. Martinus,	Id.		20 April 1846 id. bij het 4 ^e regt. inf.
† de Bordes. Pierre, François,	Id.		Id. bij het 6 ^e regt. inf.
† van Loon. Antonius, Laurentius,	Id.	1 ^e lt. 4 Julij 1849.	25 Aug. 1846 id. bij het 3 ^e regt. inf.
† van den Berg. Henricus, Godefridus,	Id.		29 Dec. 1847 id. bij het 7 ^e regt inf.
Oosterdiep. Willem, Jan, Hendrik,	† Id.	1 ^e lt. bij de bat. grenadiers 24 Oct. 1849.	7 April 1848 id. bij het 2 ^e regt inf.
† Six. Cornelis, Charles,	Id.		Id. bij het 8 ^e regt. inf.

*) Deze en de acht volgende officieren waren 1^e luitenants zonder bezwaar van 's rijks schatkist.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang in welken bij het korps geplaatst en datum van aanstelling bij het korps.	Bevorderingen bij het korps benedenden rang van kapitein.	Wijze, op welke het korps verlaten of tijdstip, tot wanneer daarbij gebleven.
† Mulert. Otto, Nicolaas,	1 ^e lt. 15 Oct. 1843.		25 Aug. 1846 overleden.
† Crommelin. Samuel,	Id.		30 April 1848 overgeplaatst bij het 8 ^e regt. inf.
† de Brauw. Willem, Maurits,	1 ^e lt. 30 April 1848.	1 ^e lt.-adj. 10 Dec. 1850.	
† Gout. Hendrik,	1 ^e lt. 29 Sept. 1848.		
† Sleurs. Franciscus, Hieronimus,	1 ^e lt. 4 Nov. 1848.		15 Sept. 1852 wordt kapitein.
Staats. Franciscus, Lovdevicus,	1 ^e lt. 6 Mei 1849.		27 Oct. 1851 Id.
Nieuwenhuisen. Edmond,	2 ^e lt. 24 Febr. 1839.	2 ^e lt.-adj. 22 Dec. 1843.	28 Aug. 1848 wordt 1 ^e luitenant bij het 3 ^e regt. inf.
		1 ^e lt. 11 Aug. 1849.	
		1 ^e lt.-adj. 10 Dec. 1850.	
de Helbig. Hendrik, Fredrik, Adolph, Jonkheer	† 1 ^e lt. 22 Jan 1850.	1 ^e lt. bij de bat ^e . grenadiers 10 April 1854.	
Le Maitre. Willem, Frederik,	2 ^e lt. 24 Febr. 1839.	† 1 ^e lt.-adj. 25 Julij 1850.	
† Leijssius. Henri, Georg, Ferdinand, Jonkheer.	2 ^e lt. 7 April 1848.	1 ^e lt. 28 Nov. 1850.	
† van Bijlandt. Willem, Hendrik, Christiaan, Renold, Graaf	2 ^e lt. 15 Nov. 1847.	Id.	
Storm de Grave. Emile, Willem, Carel, Cornelius,	2 ^e lt. 7 April. 1848.	Id.	
Vijgh. Leendert, Cornelis, Gerardus,	2 ^e lt. 28 Aug. 1848.	Id	

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang in welken bij het korps geplaatst en datum van aanstelling bij het korps.	Bevorderingen bij het korps beneden den rang van kapitein.	Wijze, op welke het korps verlaten of tijdstip, tot wanneer daarbij gebleven.
Everts. Gerhard ,	2 ^e lt. 13 Julij 1845.	2 ^e lt.-adj. 6 Sept. 1848.	
des Tombe. Arnoldus ,	2 ^e lt. 21 April 1845.	1 ^e lt.-adj. 28 Nov. 1850.	
Andries ,	2 ^e lt. 9 Nov. 1847.	1 ^e lt. 28 Nov. 1850.	
Schagen van Leeuwen. Jacob ,	Adriaan ,	Id.	
van Haeften. Gerardus ,	Adrianus ,	1 ^e lt. 27 Oct. 1851.	
† Everts. Anatole ,	François , Charles	Id.	
Giulain , Jonkheer	2 ^e lt. 15 Oct. 1843.		
van Bronkhorst. Guil- laume , Bernard ,	Jonkheer ,	1 ^e lt. 18 Jan. 1852.	29 Junij 1853 wordt adju- dant van den kommandant der reserve-brigade.
† Mansfeldt. Lodewijk ,	Geertrus , Karel ,	1 ^e lt. 18 Jan. 1852.	
† van Hoeij Schilt- houwer. Govert , Adria- nus , Johannes ,	Dirk ,	1 ^e lt. 19 Febr. 1852.	
Netscher. Pieter , Ma- rinus ,	2 ^e lt. 11 Sept. 1847.	Id.	
de Kock. Karel , Wen- delin , Jonkheer	2 ^e lt. 5 April 1844.	1 ^e lt. 4 Junij 1852.	
Z. K. H. Willem , Ni- colaas , Alexander ,	Frederik , Karel ,		
Hendrik , Prins van Oranje.	1 ^e lt. 4 Sept. 1853.		
Veerman. Pierre ,	Adrien , Julien ,	1 ^e lt. 25 Nov. 1853.	

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang in welken bij het korps geplaatst en datum van aanstelling bij het korps.	Bevorderingen bij het korps beneden den rang van kapitein.	Wijze, op welke het korps verlaten of tijdstip, tot wanneer daarbij gebleven.
Hamming. Herman, August,	1 ^e lt. 10 April 1854.		
† von Wrangel. Willem,	Id.		
† Barre. Josias, Daniël, Alphonsus,	2 ^e lt. 20 April 1846.	1 ^e lt. 10 April 1854.	2 Jan. 1853 wordt 1 ^e luitenant bij het 8 ^e regt. inf.
† Pippenghegen. Carel, Pieter, Theodorus,	2 ^e lt. 4 April 1852.	Id.	
† Dolleman. Gerrit, Maurits,	2 ^e lt. 12 Maart 1853.	Id.	
† van der Schrieck. Adrianus, Jacob, Waltherus,	2 ^e lt. 1 Febr. 1853.	Id.	
Landolt. Heinrich, Mathias, Friederich,	2 ^e lt. 24 Sept. 1852.	Id.	
Scharp. Henri, Ferdinand,	2 ^e lt. 1 Dec. 1852.	Id.	
† van Wickevoort Crommelin. Jan, Iman, Hendrik, Gerard,	2 ^e lt. 24 Sept. 1852.	Id.	
Heijmans. Henri, Eliza, Jacques,	2 ^e lt. 2 Aug. 1852.	Id.	
Klerck. Albert, Rijnholt, Jacob, Jonkheer	2 ^e lt. 8 Junij 1849.	Id.	
Leers. Dorantus, Henry, Alexander,	2 ^e lt. 12 Jan. 1853.	1 ^e lt. 5 Mei 1854.	
Herbig. Hendrik, Jacob,	2 ^e lt. 24 Sept. 1852.	Id.	

NAMEN EN VOORNAMEN.	Datum van aanstelling bij het korps.	Wijze, op welke het korps verlaten of tijdstip, tot wanneer daarbij gebleven.
2e Luitenants.		
Wentholt. Evert, Johan, Jacob, Arnolt, Claude, Jonkheer	2 ^e lt. 16 Aug. 1829.	21 Febr. 1831 overgeplaatst bij de 5 ^e afd. inf.
Boulangé. Paul, Marie, Jean, Baptist,	Id.	12 Nov. 1830 eervol ontslagen.
Causiau. Jan, Honoré, Marie, Benoît,	Id.	Id.
Raikem. Carolus, Antonius, Josephus,	Id.	Id.
Lebrun. Louis, Guillaume, de Quaita. Victor, Carel, van der Dussen. Napoléon, Joseph, Chrétien,	Id. Id. 2 ^e lt. 10 Oct. 1831.	Id. Id. 12 Nov. 1830 op non-activiteit gesteld. 26 April 1834 overleden.
Siborgh. Petrus, Marinus, de Villepoex. François, Guillaume, Noël.	Id. 2 ^e lt, 18 Julij 1832.	10 Jan. 1833 id. 8 Junij 1837 overgeplaatst bij het O. I. leger.
Buijs. Hendrikus, Wille- minus, Ruth. Mathias,	Id. Id.	7 Aug. 1836 id. 27 Maart 1841 op non-activiteit gesteld.
Voerman. Hendrikus, Wil- lem. van Pallandt. Adolph, Warner, Baron	2 ^e lt. 1 Aug. 1832. 2 ^e lt. 17 Mei 1833.	5 Jan. 1835 overgeplaatst bij de 17 ^e afd. inf. 27 Febr. 1843 id. bij de 7 ^e afd. inf.
Rendorp. Willem, Edmond, Maurits, Howen. Otto, Jacob, August,	2 ^e lt. 16 Jan. 1836. 2 ^e lt. 14 April 1837.	5 Febr. 1837 eervol ontslagen. 31 Mei 1843 overleden.
Engeringh. Johannes, Ja- cobus, Staring. Antonie, † de Hartitzsch. Edmond, George,	2 ^e lt. 24 Febr. 1839. 2 ^e lt.24Febr.1839. 2 ^e lt.15 Oct.1843.	6 Nov. 1841 eervol ontslagen. 28 April 1842 overleden. 5 Julij 1844 eervol ontslagen.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Datum van aanstelling bij het korps.	Wijze, op welke het korps verlaten of stip, tot wanneer daarbij gebleven.
Taets van Amerongen.	2 ^e lt. 20 April 1846.	15 Sept. 1852 wordt 1 ^e luitenant bij het 3 ^e regt inf.
Hendrik, Jacob, Baron van de Polder.	Henri, Guillaume,	12 Jan. 1853 Id. bij het 5 ^e regt. inf.
Beijen. Antonic, Frederik,	2 ^e lt. 29 Dec. 1846.	10 Julij 1852 Id. bij het 1 ^e regt. inf.
† van Gorkum. Egbert, François, Marie,	2 ^e lt. 6 Febr. 1847.	11 Mei 1852 Id. bij het 5 ^e regt. inf.
† Melvill van Carnbée. James, John, Jonkheer	2 ^e lt. 29 Dec. 1847.	10 Julij 1852 Id. bij het 3 ^e regt. inf.
† Noot. Hendrickus,	2 ^e lt. 7 April 1848.	7 Jan. 1851 wordt adjudant bij het koloniaal werf-depôt.
† Schuurman. Willem,	2 ^e lt. 30 April 1848.	16 Maart 1853 wordt 1 ^e lt. bij het 1 ^e regt. inf.
† van Bel. Evert, Jan,	2 ^e lt. 28 Nov. 1850.	4 April 1852 wordt 1 ^e lt. bij het 3 ^e regt. inf.
† Westenberg. Maximiliaan, Mechtildis,	Id.	Id. bij het 4 ^e regt. inf.
Vijgh. Gerard, Theodoor, Wilhelm,	Id.	15 Sept. 1852 id. bij het 1 ^e regt. inf.
Hubar. Jacques, Marie, Adrien,	Id.	1 Dec. 1852 wordt overgeplaatst bij het 1 ^e regt. inf.
† van Heeckeren, van Brandsenburg. Marinus, Christiaan, Baron	2 ^e lt. 7 Jan. 1851.	1 Febr. 1853 wordt 1 ^e lt. bij het 8 ^e regt. inf.
† de Favauge. Adrien, Christiane, Jacques,	2 ^e lt. 9 Junij 1851.	18 Febr. 1853 id. bij het 6 ^e regt. inf.
Engelen. Gerrit, Jan,	2 ^e lt. 27 Oct. 1851.	2 Aug. 1852 id. bij het 1 ^e regt. inf.
Sickinghe. Pieter, Feijo, Onno,	2 ^e lt. 19 Febr. 1852.	15 Sept. 1852 id. bij het 6 ^e regt. inf.
† Prager. Bernardus, Johannes, Frederik,	2 ^e lt. 4 April 1852.	30 Mei 1853 id. bij het 7 ^e regt. inf.
† Muller. Willem,	2 ^e lt. 11 Mei 1852.	9 April 1853 id. bij het 5 ^e regt. inf.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Datum van aanstelling bij het korps.	Wijze, op welke het korps verlaten of tijdstip tot wanneer daarbij gebleven.
Du Monceau. Charles, Henry, Félix. Jonkbeer	2 ^e lt. 4 Junij 1852.	25 Julij 1853 id. bij het 6 ^e regt. inf.
† Mulert tot de Leemkule. Boldewijn, Jacob, Baron	2 ^e lt. 10 Julij 1852.	blijft bij het korps gedetacheerd tot 1 Nov.
van Hardenbroek. Karel, Jan, Gijsbert, Baron	2 ^e lt. 2 Aug. 1852.	
† Creutz. Stephan, Johan, Ludewik,	2 ^e lt. 24 Sept. 1852.	
Hovy. Hendrik, Lodewijk, Pompejus, Jonkbeer	Id.	
Mulert tot de Leemkule, Wigbold, Adriaan, Baron	Id.	
† Hardenberg. Dirk, Frederik, Karel,	2 ^e lt. 2 Jan. 1853.	
† de Meer. Jean, François, Michel,	2 ^e lt. 16 Maart. 1853.	
† Gevers Leuven. Arnout, Cornelis, Théodore,	2 ^e lt. 19 April 1853.	
† van Aylva Rengers. Hans, Willem, Ulbo, Baron	2 ^e lt. 30 Mei 1853.	27 Nov. 1853 overleden.
† van der Hoeven. Heinrich, Philipp, Christian, Gottfried, Jonkbeer	2 ^e lt. 1 Julij 1853.	
† Evers. Philippus, Constantijn,	2 ^e lt. 16 Dec. 1853.	
Faets van Amerongen. Jacob, Nicolaas, Anthony, Baron	2 ^e lt. 10 April 1854.	
† Hennequin. Johannes, Jacobus, Govert,	Id.	

Administratie.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang in welken bij het korps geplaatst en datum van aanstelling bij het korps.	Bevorderingen bij het korps.	Op welke wijze en wanneer het korps verlaten.
Engeringh. Herman ,	Kapt. Kwart. 16 Aug. 1829.		13 Jan. 1831 wordt benoemd tot onder-intendant der 1 ^e klasse.
van Bevervoorde. Henricus, Johannes. Engelbert, Jonkheer Hardenberg. Hermanus,	Id. 17 Febr. 1831. 2 ^e luit.-Kwart. 16 Aug. 1849.	1 ^e luit.kwart. 6 Nov. 1831. Kapt.-kwart. 2 Mei 1842.	2 Mei 1842 wordt benoemd tot majoor provinciale adjudant in Noord-Brabant. 21 Dec. 1850 wordt benoemd tot onder-intendant der 1 ^e klasse.
van Wely. Jacob, Hendrik ,	Id.	1 ^e luit.-kwart. 6 Nov. 1843. Kapt.-kwart. 21 Dec. 1850.	8 Jan. 1853 overleden.
Boers. Frederik, Constantijn, Raoul,	Kapt.-kwart. 15 Jan. 1853.		
Prager. Carel, Christiaan ,	1 ^e luit.-kwart. 16 Aug. 1829.		8 Maart 1831 wordt overgeplaatst bij het bataillon artillerie transp. trein.
van Hees. Joannes, Casper, Nicolaas, Alberti Cornelis,	Id. 27 Maart 1841. Id. 15 Oct. 1843.		10 Sept. 1842 id. bij het Dep. van Oorlog. 18 Sept. 1852 op non-activiteit gesteld.
de Groot. Pieter, Franciscus,	Id. 23 Sept. 1852.		
Hamming. Maurits, Rudolph,	2 ^e luit.-kwart. 5 Nov. 1851.	1 ^e luit.-kwart. 8 April 1853.	

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang in welken bij het korps geplaatst en datum van aanstelling bij het korps.	Bevorderingen bij het korps.	Op welke wijze en wanneer het korps verlaten.
Gautier. Jozef,	2 ^e luit.-kwart. 4 Aug. 1832.		9 Mei 1839 overleden.
Ragay. George, Theodore, Hendrik,	Id. 16 Sept. 1842.		29 Jan. 1848 eervol ontslagen.
Engeringh. Jacobus,	Id. 15 Oct. 1843.		23 Aug. 1849 wordt 1 ^e luit.-kwart. bij het 7 ^e regt inf.
van Spengler. Arnold, Willem, Frederik,	Id. 29 Jan. 1848.		21 Dec. 1853 wordt 1 ^e luit.-kwart. bij het bataillon mineurs en sappeurs.
Meijl. Willem, Frederik,	Id. 23 Aug. 1849.		5 Nov. 1851 wordt overgeplaatst b. h. Dep. van Oorl.
Doorman. P..., L..., G...,	Id. 22 Mei 1854.		
Loos. Willem,	Kapt. adm. v. kl. 5 Sept. 1839.		22 Julij 1834 eervol ontslagen.
Revius. Johannis,	Id. 22 Julij 1834.	Majoor titulair 25 Aug. 1841.	

Geneeskundige Dienst.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang in welken bij het korps geplaatst en datum van aanstelling bij het korps.	Op welke wijze en wanneer het korps verlaten.
Snabilié. Louis, Philip, Jacob,	Chir.-majoor 13 Sept. 1829.	19 Febr. 1840 overgeplaatst bij de garnizoens en hospitaaldienst
Krol. Pieter,	Off. van Gez. 1 ^e kl. 24 April 1831.	8 Aug. 1831 Id. bij het 10 ^e regt. lancers.
Sas. Jacob, Joannes,	Id. 19 Febr. 1840.	12 April 1841 uit de sterkte gebragt *).

*) Dit geschiedde ten gevolge eener nieuwe organisatie waarbij de officieren van gezondheid voor memorie bij de korpsen gevoerd werden.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang in welken bij het korps geplaatst en datum van aanstelling bij het korps.	Op welke wijze, en wanneer het korps verlaten.
van Bleisem. Jacobus,	Off. van gez. 2 ^e kl. 13 Sept. 1829.	21 Junij 1831 overgeplaatst bij de 9 ^e afd. inf.
Seegers. Theodorus, Cornelis,	Id.	4 Julij 1832 overgeplaatst bij de 7 ^e afd. inf.
Quint. Johannes, Willem,	Id. 17 Junij 1831.	12 April 1841 uit de sterkte gebragt.
Meijer. Wilhelm,	Id. 15 Junij 1832.	29 Junij 1836 op non-activiteit gesteld.
Schepp. Hermanus, Lodewijk,	Id. 6 Jan. 1834.	12 April 1841 uit de sterkte gebragt,
Moltzer. Nicolaas, Jacob, Cornelis,	Off. van gez. 3 ^e kl. 5 Oct. 1829.	21 Junij 1831 wordt off. van gez. 2 ^e kl. bij de 2 ^e afd. inf.
Rippens, Joannes, Josephus,	Id.	Id. bij de 5 ^e afd. inf.
Arentzen. Johan, Jurgen, van der Heide. Silvester, Hendrik, Wouter,	Id. 9 April 1831.	Id. bij de 10 ^e afd. inf. 18 Aug. 1831 wordt tijdelijk off. van gez. der 2 ^e kl. bij de garnizoens en hospitaaldienst.
Inckel. August. Ernst, Dominicus,	Id. 17 Junij 1831.	20 Jan. 1832 id. bij de 7 ^e afd. inf.
Ingenluijff. Gerardus, Martinus,	Id.	19 Junij 1832 Id. bij de 9 ^e afd. inf.
Muller. Jacob, Christiaan,	Tijd. off. van gez. 3 ^e kl. 12 Sept. 1831.	2 Sept. 1833 eervol ontslagen.
Rooster. Gerardus, Stephanus,	Id. 20 Jan. 1832.	6 Aug. 1832 wordt tijd. off. van gez. 2 ^e kl. bij de 5 ^e afd. inf.
Hart. Jan. Franciscus, de Jager. Albertus,	Id. 27 Julij 1832. Id. 1 Oct. 1832.	1 Julij 1833 Id. bij de 7 ^e afd. inf. 20 Nov. 1834 overgeplaatst bij de ambulances.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang in welken bij het korps geplaatst en datum van aanstelling bij het korps.	Op welke wijze en wanneer het korps verlaten.
Lieven. Johannus, Cristianus,	Id. 15 Julij 1833.	14 Julij 1839 eervol ontslagen.
van Duras, P. . . C. . . Woltersom. Hermanus, Zegering.	Id. 20 Nov. 1834. Off. van gez. 3 ^e kl. 11 Oct. 1837.	22 April 1835 uit Z. M. dienst ontslagen 8 Aug. 1837 wordt off. van gez. 2 ^e kl. bij de 7 ^e afd. inf.
Vinkhuizen. Cornelis, Wilhelmus, van Ommeren. Bart, Brandenburg. Hendrik,	Id 22 April 1835. Id. 11 Sept. 1837. tijd. off. v. gez. 3 ^e kl. 16 Dec. 1837.	24 Nov. 1837 Id. bij de 2 ^e afd. inf. 26 Maart 1841 eervol ontslagen. 4 Sept. 1840 Id.
Lourens, Johannes, Hendericus, Alexander,	Off. v. gez. 3 ^e kl. 4 Sept. 1840.	12 April 1841 uit de sterkte gebragt.

BIJLAGE N.º 2

NAAMLIJST van de Kommandanten, Hoofd- en verdere Officieren van het 1^e en 2^e bataillon, naderhand Afdceeling (en Regiment) Jagers. van 16 Aug. 1829 — 15 October 1843.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang en datum van aanstelling bij het korps.	Bevorderingen bij het korps.	Wanneer en op welke wijze het korps verlaten.
1^e Bataillon Jagers.			
Kommandanten.			
van Heerdt tot Eversberg. Willem, Hendrik, Baron	Lt.-kol. komdt. 16 Aug. 1829.	Kol. 22 Maart 1831.	19 Jan. 1835 overgeplaatst bij de 10 ^e afd. inf.
van Buseck. George,	Id. 19 Jan 1835.		10 Sept 1836 Id. bij de 2 ^e afd. inf.
Voct. Jan, Hendrik,	Id. 10 Sept. 1836.		19 Febr. 1838 wordt kommandant der 10 ^e afd. inf.
Goëtz. Karel, Alexander,	Maj. komdt. 19 Febr. 1838.	Lt.-kol. 3 Jan. 1839.	8 Sept. 1840 wordt kommandant der afdceeling jagers.
Hoofd-officieren.			
Wagner. Jan, Joost,	Maj. 16 Aug. 1829.		11 April 1833 overgeplaatst bij de 10 ^e afd. inf.
van den Bosch. Benjamin,	Id. 10 Sept. 1836.		8 Sept. 1840 majoor á la suite bij de afd. jagers.
Kapiteins.			
van Heeckeren van Waliën. Willem,	Kapt. 16 Aug. 1829.		7 April 1831 wordt majoor bij de garnizoens troepen te Amsterdam.
de Sonnaville. Johan, Anthonij,	Id.		27 Maart 1841 gepensionneerd als majoor.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang en datum van aanstelling bij het korps.	Bevorderingen bij het korps.	Wanneer en op welke wijze het korps verlaten.
La Coste. Honoré, Joseph , Scheltens. Christiaan, Henricus ,	Kapt. 16 Aug. 1829. Id.		9 Mei 1830 overgeplaatst bij de 14 ^e afd. inf.
Dezantis. Carel, Theodor- rus, van Aylva Rengers. Lamoraal, Hans, Willem, Baron	Kapt. 9 Mei 1830. Kapt. 17 Febr. 1831.		12 Nov. 1830 eervol ont- slagen. Id. 27 Maart 1841 wordt maj. bij het 5 ^e regt. inf.
Piper. Theodorus, He- lenus,	Id.		Id. bij het 6 ^e regt. inf.
van Hijckama. Corne- lis, Franciscus ,	Id.		van 26 Dec. 1839 tot 15 Dec. 1840 non-actief ; 20 Dec. 1841 op non- activiteit.
1^e Luitenants. Muller Massis. Frederik, Jan ,	1 ^e lt. Id.	Kapt. 5 Junij 1832.	Overgegaan bij het regt. grenadiers en jagers.
de Bock. Christiaan, Gerardus ,	Kapt. 24 Dec. 1832.		Id.
van Karnebeek. Adria- aan , Herman ,	Id.		15 Dec. 1841 op non-acti- viteit.
Coenegracht. Johannes, Lambertus,	1 ^e lt.-adj. 16 Aug.		5 Junij 1832 wordt kapt. bij de 2 ^e afd. inf.
van Pottelsberghe. Char- les ,	1 ^e lt. Id.		12 Nov. 1830 eervol ontsla- gen.
Delplace. Ernest, Jo- seph ,	Id.		Id.
Quirin. August ,	Id.		
Wagner. Bernardus , Johannes, Albers ,	Id.	1 ^e lt.-adj. 26 Junij 1832.	27 Maart 1841 wordt kapt. bij het 2 ^e regt. inf.
			Id. bij het 6 ^e regt. inf.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang en datum van aanstelling bij het korps.	Bevorderingen bij het korps.	Wanneer en op welke wijze het korps verlaten.
Gevers Leuven. Theodorus,	1 ^e lt. 16 Aug. 1829.		27 Maart 1841 wordt kapt. bij het 9 ^e regt. inf.
Klapp. Lodewijk,	Id.		Id. bij het 6 ^e regt. inf.
de Reijnac. Gaspard, Winand,	1 ^e lt. 16 Nov. 1830.		13 Dec. 1837 wordt kapt. bij het O. I. leger.
de Petit. Gerrit, Willem, Lucas,	1 ^e lt. 17 Febr. 1831.		7 Dec. 1837 wordt kapt. bij de 5 ^e afd. inf.
van Hopbergen. Frederik, Christiaan,	Id.		13 Dec. 1837 wordt kapt. bij het O. I. leger.
van Suchtelen. Pieter, Arnold,	2 ^e lt. 16 Aug. 1829.	1 ^e lt. 17 Febr. 1831.	19 Dec. 1841 overleden.
Just de la Paisières. Augustus, Ferdinandus,	2 ^e lt. 17 Febr. 1831.	1 ^e lt. 14 Aug. 1831.	Overgegaan bij het regt. grenadiers en jagers.
Volcker. Willem, Christiaan,	2 ^e lt. 16 Aug. 1829.	Id.	21 Febr. 1843 eervol ontslagen met den rang van kapitein.
Snoeck. Adriaan,	Id.	1 ^e lt. 6 Nov. 1831.	12 Oct. 1838 eervol ontslagen.
Paets. Adriaan,	2 ^e lt. 17 Febr. 1831.	1 ^e lt. 5 Junij 1832.	Overgegaan bij het regt. gren. en jagers.
Keuchenius. Samuël, Jacob, Peregrinus,	2 ^e lt. 10 Oct. 1831.	Id.	11 April 1834 overleden.
de Sturler de Friniberg. Ludwig, Alexander,	Id.	Id.	6 Nov. 1841 eervol ontslagen.
Veenhuijzen. Johannes, Andries,	Id.	Id.	18 Julij 1837 overgeplaatst bij het algemeen depôt der landmagt N ^o 33.
de Ponthier Hosso, Henricus, Jacobus,	Id.	Id.	Overgegaan bij het regt. grenadiers en jagers.
de Bijlandt. Carolus,	2 ^e lt. 17 Febr. 1831.	Id.	Id.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang en datum van aanstelling bij het korps.	Bevorderingen bij het korps.	Wanneer en op welke wijze het korps verlaten.
Wildeman. Jan, Abraham, Godefridus, Trouillé,	2 ^e lt. 10 Oct. 1831.	1 ^e lt. 10 Sept. 1836.	Overgegaan bij het regt. grenadiers en jagers.
Schooneveld. Theodorus, Georg,	2 ^e lt. 24 Dec. 1832.	1 ^e lt. 3 Jan. 1839.	Id.
Ledel. Julianus, Dorotheus, Unus,	2 ^e lt. 23 Oct. 1832.	2 ^e lt.-adj. 18 April 1841. 1 ^e lt.-adj. 2 Mei 1842.	Id.
Staring. Hendrik, Carel,	2 ^e lt. 24 Dec. 1832.	1 ^e lt. 2 Mei 1842.	2 Junij 1843 overgeplaatst bij het regt. grenadiers.
van der Kastelee. Frederik, Casimir, Samuel,	2 ^e lt. 4 Junij 1837.	Id.	20 Maart 1843 overgeplaatst bij het O. I. leger.
van Doorninck. Martinus,	2 ^e lt. 8 Maart 1839.	1 ^e lt. 2 Mei 1842.	Overgegaan bij het regt. grenadiers en jagers.
de Bordes. Pierre, Francois,	2 ^e lt. 20 Maart 1838.	Id.	Id.
van Loon. Antonius, Lourentius,	2 ^e lt. 15 Maart 1839.	1 ^e lt. 19 Maart 1843.	Id.
Mulert. Otto, Nicolaas, Baron	2 ^e lt. 18 April 1837.	Id.	Id.
van den Berg. Henricus, Godefridus,	2 ^e lt. 24 Febr. 1839.	Id.	Id.
2e Luitenants.			
Desart. Jean, Nicolas, Eugène,	2 ^e lt. 16 Aug. 1829.		12 Nov. 1830 eervol ontslagen.
d'Alblaing van Giessenburg. Rudolph, Carel,	2 ^e lt. 5 Junij 1832.		28 Junij 1839 Id.
Gevers Deijnoot. Willem, Theodore,	Id.		Id.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang en datum van aanstelling bij het korps.	Bevorderingen bij het korps.	Wanneer en op welke wijze het korps verlaten.
Roche. Peter, Nicolaas,	2 ^e lt. 18 Julij 1832.		26 Sept. 1834 eervol ont-slagen.
Gevers. Marinus, Dirk,	2 ^e lt. 23 Oct. 1832.		23 Mei 1838 wordt over-plaatst bij het O. I. leger.
van Gorcum. Louis, Johannes, Lambertus, Theodorus,	2 ^e lt. 24 Dec. 1832.		6 Jan. 1837 id.
Binkhorst. Joannes, Theodorus,	Id.		29 Dec. 1835 eervol ont-slagen.
van Suchtelen. Mathijs,	2 ^e lt. 18 April 1837.		16 Mei 1841 wordt overge-plaatst bij het O. I. leger.
Crommelin. Samuël,	2 ^e lt. 20 Māart 1838.		Overgegaan bij het regt. grenadiers en jagers.
Wollweber. Carl, August, Frederik, Willem,	2 ^e lt. 24 Febr. 1839.		29 Mei 1841 wordt overge-plaatst bij het O. I. leger.
de Hartitzsch. Edmond, George,	2 ^e lt. 1 Febr. 1840.		Overgegaan bij het regt. grenadiers en jagers.
Geneeskundige dienst.			
Cornelisse. Gerrit, Ble-sius,	Chirurg. 2 ^e kl. 13 Sept. 1829.		7 Mei 1835 overgeplaatst bij het bataillon vrijwillige artilleristen.
Lippe. Jacobus, Francisus,	Id. 7 Mei 1835.		31 Dec. 1838 id. bij de 7 ^e afd. inf.
Custis. Jacobus,	Off. v. gez. 2 ^e kl. 31 Dec. 1838.		3 Febr. 1840 eervol ont-slagen.
Honig. Christoffel,	Id. 19 Febr. 1840.		4 Sept. 1840 overgeplaatst bij het 2 ^e bat. jagers.
van Ghert. Johan, Maria, Eduard,	Id. 26 Aug. 1840.		12 April 1841 uit de sterkte gebracht.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang en datum van aanstelling bij het korps.	Bevorderingen bij het korps.	Wanneer en op welke wijze het korps verlaten.
Proetorius. Wilhelmus,	Off. van gez. 3 ^e klasse 13 Sept. 1829.		19 Julij 1831 overgeplaatst bij de 12 ^e afd. inf. als tijdelijk 2 ^e klasse.
Lampe. Jan., Cornelis,	Id. 18 Julij 1831.		12 Dec. 1832 id. bij het leger te velde.
Donkersloot. Bernhard,	Id. 19 Nov. 1832. (Tijd.)		1 Junij 1834 id. bij de geldersche schutterij.
Blom. Mathijs,	Id. 24 Jan. 1834. (Tijd.)		12 Oct. 1835 overgeplaatst bij de garnizoens- en hospitaaldienst.
van Hees. Cornelis, Johannes,	Off. van gez. 3 ^e kl. 12 Oct. 1835.		11 Maart 1836 id.
van Wijck. Johannes,	Id. 11 Maart 1836.		11 April 1838 id. bij de ambulance.
Woltersom. Johannes, Jacobus,	Id. 11 April 1838.		6 Jan. 1841 id. bij het regt. ligte drag. N ^o . 4.
Administratie.			
Fock van Coppendaal. Jan,	1 ^e lt. kwart. 16 Aug. 1829.		11 Mei 1832 wordt kapt. kwartiermeester bij de 2 ^e afd. inf.
Helge. Frederik, Willem,	Id. 11 Mei 1832.		27 Maart 1841 overgeplaatst bij het 3 ^e regt. artillerie.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang en datum van aanstelling bij het korps.	Bevorderingen bij het korps.	Wanneer en op welke wijze het korps verlaten.
2^e Bataillon Jagers.			
Kommandanten.			
Everts. Jacob, Nicolaas, Jonkheer	Lt. kol. kommdt. 16 Aug. 1829.	Kol. 10 Sept. 1836.	19 Febr. 1838 wordt kommandant der afdeeling grenadiers.
Herr. David, George,	Id. 19 Febr. 1838.		7 Julij 1840 id. der 2 ^e afd. inf.
Rochell. Gerard, Joseph, Johannis,	Id. 31 Julij 1840.		5 Jan. 1841 id. der 8 ^e afd. inf.
Hoofd-Officieren.			
de Facqz. Adolphe,	Maj. 16 Aug. 1829.		Van 24 Nov. 1830 tot 7 Aug. 1831 non-actief., 1 Sept. 1831 op $\frac{2}{3}$ activiteits-tractement gesteld.
Madiol. Johannis, Laurent,	Maj. 17 Febr. 1831.		8 Sept. 1840 wordt kommandant van het 1 ^e bat. afd. jagers.
Kapiteins.			
Schlim. Jan, Pieter, August,	Kapt. 16 Aug. 1829		24 Febr. 1831 eervol ontslagen.
Goëtz. Wilhelm, George, Daniël,	Id.		10 Sept. 1836 wordt majoor bij de 2 ^e afd. inf.
Thiéfry. Karel, Joseph,	Id.		24 Febr. 1831 eervol ontslagen.
de Renette. Eugenius,	Id.		12 Nov. 1830 id.
de Haze Bomme. Huijbregt,	Kapt. 17 Febr. 1831.		7 Dec. 1837 wordt majoor bij de 10 ^e afd. inf.
de Rouville. Willem, Hendrik,	Id.		3 Jan. 1838 id.
Wortman. Willem,	Id.		8 Oct. 1840 wordt majoor bij de 2 ^e afd. inf.

NAMEN EN VOORNAMEN	Rang en datum van aanstelling bij het korps.	Bevorderingen bij het korps.	Wanneer en op welke wijze het korps verlaten.
Siborgh. Frederik, Antonius, Andreas,	1 ^e lt. 4 Maart 1831.	Kapt. 7 Febr. 1833.	17 Maart 1848 gepensionneerd als majoor.
Staël van Holstein.	1 ^e lt. 16 Aug. 1829.	Kapt. 10 Sept. 1836.	25 Oct. 1841 eervol ontslagen.
Gerhard, Wilhelm,	Id.	Kapt. 7 Dec. 1837.	Overgegaan bij het regt. grenad. en jagers.
van Boecop. Henricus, Justus, Barøn	Id.	Kapt. 7 Dec. 1837.	Overgegaan bij het regt. grenad. en jagers.
Latour. Matthias,	1 ^e lt. 17 Febr. 1831.	Kapt. 3 Jan. 1839.	5 Dec. 1850 op non-activiteit gesteld.
de Lange van Betuw.	1 ^e lt.-adj. 16 Aug. 1829.	afd.-adj. 23 Nov. 1840.	Overgegaan bij het regt. grenad. en jagers.
Johannes, Hendrikus,	Id.	Kap.-adj. 27 Maart 1841.	Overgegaan bij het regt. grenad. en jagers.
1e Luitenants.			
Capiaumont. Alexis,	1 ^e lt. 16 Aug. 1829.	Id.	24 Febr. 1831 eervol ontslagen.
Adolphe,	Id.	Id.	26 Oct. 1830 vermist.
Dauchie. Séraphin,	Id.	Id.	30 Dec. 1841 eervol ontslagen.
Vranx. Antoine, Marie,	1 ^e lt. 16 Aug. 1829.	Id.	12 Nov. 1830 eervol ontslagen.
Camille, Benoît,	Id.	Id.	24 Febr. 1831 id.
Damman. François,	Id.	Id.	Id.
Louis,	Id.	Id.	Id.
Benier. Hendrik,	2 ^e lt. Id.	1 ^e lt. 17 Febr. 1841.	Overgegaan bij het regt. grenadiers en jagers.
van der Straal. Hugo,	1 ^e lt. 17 Febr. 1831.	Id.	19 Julij 1832 wordt kapt. bij de 5 ^e afd. inf.
de Witt. Fredrik, Marie,	Id.	Id.	28 Aug. 1835 overgeplaatst bij het algemeen depôt der landmagt N ^o 33.
Jacob, Laurens,	Id.	Id.	10 Junij 1836 id. bij de 5 ^e afd. inf.
Hofland. Jan,	Id.	Id.	15 Febr. 1841 overleden.
von Padtberg. Karel,	1 ^e lt. 1 Maart 1831.	Id.	Id.
Bernhard,	Id.	Id.	Id.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang en datum van aanstelling bij het korps.	Bevorderingen bij het korps.	Wanneer en op welke wijze het korps verlaten.
Siborgh. Frederik, Antonius, Andreas,	1 ^e lt. 4 Maart 1831.		5 Junij 1832 wordt kapt. bij de 9 ^e afd. inf.
Veerén. Rudolf, Hendrik, Johan,	2 ^e lt. 17 Febr. 1831.	1 ^e lt. 14 Aug. 1841.	Overgegaan bij het regt. grenadiers en jagers.
Creijghton. Herman, Henri,	Id.	Id.	24 Nov. 1836 overgeplaatst bij het O. I. leger.
Cluijsenaer. Dirk, Gijsbert, Louis, Frederik,	Id.	Id.	Overgegaan bij het regt. grenadiers en jagers.
Boonacker. Abraham, Nicolaas, Franken,	2 ^e lt. 10 Oct. 1831.	1 ^e lt. 6 Nov. 1831.	Id.
de Ridder. Jacobus,	Id.	Id.	Id.
Schuak. Johannes, Hermanus,	Id.	1 ^e lt. 5 Junij 1832.	Id.
van Naerssen. Charles, David.	Id.	1 ^e lt.-adj. 10 Junij 1842.	Id.
von Leschen. Karel, Wilhelm, August,	Id.	1 ^e lt. 5 Junij 1832.	Id.
Bladergroen. Abraham,	Id.	Id.	Id.
Spaan. Anthonij, Hendrik,	Id.	1 ^e lt. 24 Dec. 1832.	Id.
Corboz. Jacques, Charles, François, Gabriël,	2 ^e lt. 8 Dec. 1832.	1 ^e lt. 26 April 1834.	Id.
van Gorkum. Petrus, Paulus,	1 ^e lt. 19 Mei 1836.		18 Nov. 1836 wordt afd.-adj. bij de 8 ^e afd. inf.
Mac—Leod. William, Gascoe,	2 ^e lt. 18 Julij 1852.	1 ^e lt. 7 Dec. 1837.	3 Maart 1843 wordt overgeplaatst bij het O. I. leger.
Smits. Johannes, Cornelius, Jacobus,	Id.	1 ^e lt. 3 Jan. 1839.	Overgegaan bij het regt. grenadiers en jagers.
Weijmar Schultz. Christoffel, Pieter,	2 ^e lt. 7 Febr. 1833.	Id.	8 Nov. 1841 wordt overgeplaatst bij het Departement van Oorlog.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang en datum van aanstelling bij het korps.	Bevorderingen bij het korps.	Wanneer en op welke wijze het korps verlaten.
de Bruijn. Balthasar, Rutger,	2 ^e lt. 4 Junij 1837.	1 ^e lt. 3 Jan. 1839.	27 Feb. 1843 wordt overgeplaatst bij het regt. grenad.
de Greve. Johan, Fredrik,	2 ^e lt. 14 April 1837.	id.	Overgegaan bij het regt grenadiers en jagers.
Wentholt. Jan, Barteld, Gerard,	Id.	1 ^e lt. 2 Mei 1842.	21 April 1843 wordt overgeplaatst bij het regt. grenadiers.
van Lijnden van Sandenburg. Jacques, Charles, Marie, Baron	2 ^e lt. 7 Febr. 1833.	Id.	27 Febr. 1843 id.
Oosterdiep. Willem, Jan, Hendrik,	2 ^e lt. 24 Febr. 1839.	1 ^e lt. 19 Maart 1843.	Overgegaan bij het regt. grenadiers en jagers.
Six. Cornelis, Charles,	2 ^e lt. 14 April 1837.	Id.	Id.
2e Luitenants.			
de Niulant. Théodore,	2 ^e lt. 16 Aug. 1829.		24 Febr. 1831 cervol ontslagen.
Demerie. Aman, André, Marie,	Id.		12 Nov. 1830 als deserteur afgevoerd.
Degrady. Albert,	Id.		19 Oct. 1830 id.
de Caylar. Karel, Fredrik, Pieter, Herman,	2 ^e lt. 7 Febr. 1833.		1 Junij 1835 overleden.
de Hartzitsch. Edmond, George,	2 ^e lt. 14 April 1837.		1 Febr. 1840 overgeplaatst bij het 1 ^e bat. jagers.
Administratie.			
Knaack. Johan, Benjamin,	1 ^e lt.-kw. 16 Aug. 1839.		16 Aug. 1840 wordt kapt. kwart. bij de 7 ^e afd. inf.
van Oorschot. Mathijs,	Id. 16 Aug. 1843.		27 Maart 1841 wordt overgeplaatst bij het 1 ^e regt. lansiers.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang en datum van aanstelling bij het korps.	Bevorderingen bij het korps.	Wanneer en op welke wijze het korps verlaten.
Geneeskundige dienst.			
Morren. Pieter, Jacobus,	Chir. 2 ^e kl. 13 Sept. 1829.		19 Nov. 1830 als deserteur afgevoerd.
Grotendorst. Jean, Charles,	Off. van gez. 2 ^e kl. 14 Nov. 1830.		31 Dec. 1838 overgeplaatst bij de 12 ^e afd. inf.
de Jongh. Levie, Joseph,	Id. 7 Dec. 1838.		26 Aug. 1840 cervol ont- slagen.
Honig. Christoffel,	Off. van gez. 2 ^e kl. 4 Sept. 1840.		12 April 1841 uit de sterkte gebragt.
Custis. Jacobus,	Off. van gez. 3 ^e kl. 5 Oct. 1829.		27 Junij 1830 wordt offic. van gez. 2 ^e kl. bij de 17 ^e afd. inf.
Nieuwenhuijsen. Johannis, Thomas,	Id. 11 Oct. 1830.		12 Dec. Dec. 1832 id. bij het leger te velde.
Tromer. Vincent, Ferdinand,	Id. 19 Nov. 1832.		14 Julij 1839 eervol ont- slagen.
Cales. Hugo,	Id. 16 Dec. 1837.		12 April 1841 uit de sterkte gebragt.

NAMEN EN VOORNAMEN.	Rang en datum van aanstelling bij het korps.	Bevorderingen bij het korps.	Wanneer en op welke wijze het korps verlaten.
---------------------	--	------------------------------	---

Afdeeling (later regiment) jagers.

Madiol. Johannis, Laurent,	Maj. komd. 1 ^e bat. 8 Sept. 1840.	Lt.-kol. 8 Oct. 1840.	24 Oct. 1841 wordt komm. van het 5 ^e regt. inf.
Wortman. Willem,	Maj. komd. 2 ^e bat. 27 Maart 1841.		Overgegaan bij het regt. grenadiers en Jagers.
Buchner. George, Jacob,	Lt. kol. komd. 1 ^e bat. 1 Nov. 1841.		Id.
Happé. Cornelis, Hendrik,	Kapt. 2 ^e bat. 20 Dec. 1841		Id.
Ledel. Leopold, Jacobus,	Id.		Id.
van den Wall. Reinhard, Borchard, Willem,	Id.		Id.
Maslow. Johan, Godfried, Frederik,	1 ^e lt.-adj. 2 ^e bat. 27 Maart 1841.		26 Mei 1842 op non acti- viteit gesteld.
Everts. Anatole, François, Charles, Giulain, Jonkheer	2 ^e lt. 2 ^e bat. 2 Mei 1842.		Overgegaan bij het regt. grenadiers en jagers.
Fock van Coppenaar. Jan,	Kapt.-kwart. 19 Sept. 1840.		28 Oct. 1843 overgeplaatst bij het 1 ^e regt. dragonders.
Alberti. Cornelis,	1 ^e lt.-kwart. 2 ^e bat. 27 Maart 1841.		Overgegaan bij het regt grenaders en jagers.
Engeringh. Jacobus,	2 ^e lt.-kwart. 1 ^e bat. Id.		Id.
van Raalten. Reijer,	Off. van gez. 3 ^e kl. 6 Jan. 1841.		12 April 1841 uit de sterkte gebracht.

BIJLAGE N.º 5.

NAMEN der onderofficieren van de grenadiers en jagers, die tot officier bevorderd zijn.

NAMEN.	Graden.	Datum van aanstelling als officier.	Bij welk korps.
Coks.	Adj.-ond. off. afd. gren.	2 ^e lt. 14 Sept. 1830.	15 ^e afdeeling infanterie.
Vincken.	Sergt.-maj. „	„	17 ^e „
Becking. H. F. J.	„ „	„	1 ^e „
Staats. F. L.	Sergt. „	„	9 ^e „
Maréchal. P.	„	„	14 ^e „
Tichler. P. L.	„	„	6 ^e „
Spieringhs. J. A.	„	„	16 ^e „
Durand.	„	„	2 ^e „
de Resteaux.	„	„	5 ^e „
Huijgens. J.	Adj.-ond.off. „	2 ^e lt. 17 Febr. 1831.	2 ^e „
Smit. J. F.	„	„	10 ^e „
Smits. J. G.	„	„	2 ^e „
Nantzing. M.	„ 2 ^e bat. jag.	„	10 ^e „
Janssen. E. W.	Sergt.-maj. afd. gren.	„	2 ^e „
Embreek. J. J. H.	„ 2 ^e bat. jag.	„	10 ^e „
Berlot. L. A.	„ 1 ^e „	„	7 ^e „
Tellegen. B. W. J.	„ afd. gren.	„	8 ^e „
Rijnders J. W.	„ 1 ^e bat. jag.	„	7 ^e „
Vermin. W. M. H.	„ 2 ^e „	„	5 ^e „
de Vree. F. G.	Sergt. afd. gren.	„	8 ^e „
Meijer. J.	„ 2 ^e bat. jag.	„	Algemeen depôt der landmagt.
Jongen. A.	„	„	10 ^e afdeeling infanterie.
van Manen. J. W.	„ afd. gren.	„	8 ^e „
Tusch. J. F.	„	„	7 ^e „
Schweisgut. J.	„ 2 ^e bat. jag.	„	10 ^e „

NAMEN.	Graden.	Datum van aanstelling als officier.	Bij welk korps.
Meijer. J. H.	Fourier 2 ^e bat. jag.	2 ^e lt. 17 Feb. 1831.	Alg. depôt der landmagt.
Amiot. P. J.	• afd. gren.	•	9 ^e afdeeling infanterie.
Almeij. D. J.	adj.-ond. off. •	2 ^e lt. 26 Febr. 1831.	Plaatselijke staf.
Smits. J. H. W. A.	Sergt.-maj. •	2 ^e lt.-kwart. 12 April 1831.	7 ^e afdeeling infanterie.
Weijmar Schultz. C. P.	Kadt.-sergt. •	2 ^e lt. 3 Sept. 1831.	12 ^e •
Roche. P. N.	• 1 ^e bat. jag.	•	17 ^e •
Huijsers. A. G.	adj.-ond. off. afd. gren.	•	5 ^e •
Smeesters. G. G. A.	•	•	2 ^e •
Stoltenhoff. J. F.	Sergt.-maj. 1 ^e bat. jagers.	•	2 ^e •
van Essen. C. G.	Sergt. 2 ^e •	•	10 ^e •
Roulet. J. D. L.	• afd. gren.	•	7 ^e •
van der Meer. A. S.	Four. afd. gren.	2 ^e lt. 3 Sept. 1831.	5 ^e •
Pfister. H.	Sergt.-maj. 1 ^e bat. jagers.	•	2 ^e •
Blank. J. G.	Sergt. •	2 ^e lt. 22 Dec. 1831.	5 ^e •
Gevers. M. D.	•	•	17 ^e •
Lomon. J. F.	•	•	8 ^e •
Waleson. J. A.	• afd. gren.	•	5 ^e •
van der Haer. H. B.	•	•	2 ^e •
Reigersman. C. J. A.	Kadt.-sergt. 1 ^e bat. jagers.	•	5 ^e •
van Lijnden van Sandenburg. J. C. M.	• 2 ^e	•	8 ^e •
Laubersheimer. C. P.	Sergt. •	•	5 ^e •
Rost van Tonningen. J. J.	Kadt.-korp. afd. grenad.	•	2 ^e •
de Bordes. P. F.	Kadt.-sergt. 1 ^e bat. jagers.	•	14 ^e •
Queijsen. A. J.	•	•	5 ^e •

NAMEN.	Graden.	Datum van aanstel- ling als officier.	Bij welk korps.
Roelofs. B. A. A.	Sergt. afd. gren.	2 ^e luit-kwart. 4 Mei 1832.	18 ^e afdeeling infanterie.
Hardenberg. D. H.	Sergt.-maj. .	2 ^e lt. 5 Junij 1832.	2 ^e .
Planten. A. H.	. 1 ^e bat. jag.	. .	10 ^e .
Molenaar D.	. 2 ^e .	. .	12 ^e .
Amiot, J.	Sergt. afd. gren.	. .	8 ^e .
von Fürstenrecht. C.	13 ^e .
van Suchtelen. M.	13 ^e .
van der Meer. W. R.	Adj.-ond. off. 2 ^e bat. jag.	2 ^e lt.-kwart. 4 Aug. 1832.	5 ^e .
Tentije A. W.	Sergt.-maj. . afd. gren.	. .	10 ^e .
Roebij H. W.	. 2 ^e bat. jag.	. .	14 ^e .
van den Bosch. N.	Sergt. 1 ^e .	2 ^e lt. 28 Aug. 1832.	5 ^e .
von Leschen. F. A. E.	2 .
van Maurik. W.	Sergt. 2 ^e .	2 ^e lt. 19 Oct. 1832.	Plaatselijke staf.
Scheepis. J. M.	Sergt.-maj. afd. gren.	2 ^e lt. 21 Dec. 1832.	18 ^e .
Six. C. C.	Sergt. 1 ^e bat. jag.	. .	5 ^e .
Creutz. Lechleitner. J. N.	. afd. gren.	2 ^e lt. 24 Dec. 1832.	8 ^e .
Howen. O. J. A.	Kadt.-sergt. 1 ^e bat. jagers.	2 ^e lt. 2 April 1833.	14 ^e .
van Goch. D. H.	Sergt.-maj. .	2 ^e lt. 17 Mei 1833.	10 ^e .
van Pallandt. A. W. Baron de Roij van Zuidewijn. E. A. A. J.	Sergt.-lit. afd. grenad.	. Aspirant-inten- dant 21 Junij 1834.	Afdeeling grenadiers. Militaire administratie.

NAMEN.	Graden.	Datum van aanstelling als officier.	Bij welke korps.
Kooij. K. K.	Vrijwilliger 1 ^e bat. jagers.	2 ^e lt. Aug. 1834.	Mobiële friesche schutterij.
Luessen. D. J.	Adj.-ond.-off. afd. gren.	2 ^e lt.-kw. 2 Maart 1835.	2 ^e afdeeling infanterie.
van Welderen. Mr. E. baron Rengers.	Vrijwilliger 1 ^e bat. jag.	2 ^e lt. Aug. 1836.	Mobiële friesche schutterij.
Eekhout. Z.	Kadt. sergt. .	2 ^e lt. 10 Sept. 1836.	7 ^e afdeeling infanterie.
Lopez Suasso Dioz da Fonseca. A. C.	.	.	8 ^e .
Engering. J. J.	. 2 ^e bat. jag.	.	17 ^e .
von Preuschen. G. E. L.	. 1 ^e .	.	8 ^e .
Bretz. G. W.	Adj.-ond.off. 2 ^e .	.	5 ^e .
Juta. J. C.	Adj.-ond.off. afd. gren.	.	8 ^e .
de Quaij. J. P. J. A.	Sergt.-maj. 1 ^e bat. jag.	.	8 ^e .
Hachez. J. C. A. H.	. 2 ^e .	.	Alg. depôt der landmagt.
Olivier. F. C.	. 1 ^e .	.	8 ^e afdeeling infanterie.
van Woerden. J. C. W.	. 2 ^e .	.	7 ^e .
van Woerden. G. F. F.	.	.	5 ^e .
Habbema. D.	Sergt. afd. grend.	.	13 ^e .
de Lannoy. C. F.	. 2 ^e bat. jag.	.	2 ^e .
van der Wijck. H. J.	.	.	2 ^e .
van Bijlandt. W. H. C. R. Graaf	. 1 ^e .	.	10 ^e .
van den Bergh. M. L. G.	.	.	14 ^e .
van Welij. H. D.	. afd. grenad.	.	13 ^e .
von Bosc. E. C. O.	. 1 ^e bat. jag.	.	10 ^e .
van Gheel Roëll. G. M.	. 2 ^e .	.	5 ^e .
Wagner. J. L.	. 1 ^e .	.	Alg. depôt der landmagt.
de Vries. F. H. C.	. afd. grend.	.	.

NAMEN.	Graden.	Datum van aanstelling als officier.	Bij welk korps.
de Jongh van Rodenburgh. C. M.	Sergt. afd. gren.	2 ^e lt. 10 Sept. 1836.	14 ^e afdeeling infanterie.
de Wolf van Westeroode. J. K.	• 2 ^e bat. jag.	•	10 ^e •
Leijssius. H. G. F.	• 1 ^e •	•	5 ^e •
Quarles de Quarles. A. A. Baron	• 2 ^e •	•	2 ^e •
Brill. H. J.	• 1 ^e •	2 ^e lt.-kwart. •	9 ^e •
Reigersman. P. C. A: C.	Vrijw. 1 ^e bat. jag.	2 ^e lt. 10 Sept. 1836.	Mobiele geldersche schut-terij.
Buijt. H. N.	Sergt. 1 ^e •	2 ^e lt. 7 Dec. 1837.	9 ^e afdeeling infanterie.
Beekman. J. F.	•	•	5 ^e •
van Poppel. H. M.	Sergt. maj. afd. grend.	•	9 ^e •
Eilbracht. H.	Sergt. 1 ^e bat. jag.	•	7 ^e •
de Moor. T.	Sergt.-maj. 2 ^e •	•	13 ^e •
Everts. G.	Sergt. 2 ^e •	•	5 ^e •
Morée. D.	Milicien 1 ^e bat. jag.	Tijd. off. van gez. Mei 1833.	
Teulings. H. F.	• 2 ^e •	Id. 31 Dec. 1838.	5 ^e •
Hess G. F.	Sergt. 1 ^e •	2 ^e lt. 3 Jan. 1839.	18 ^e •
Muller. F. P. C.	• afd. gren.	•	2 ^e •
van Oorschot. M.	Sergt. tit. 2 ^e bat. jag.	•	18 ^e •
van Hillen. C. M.	Sergt. •	•	18 ^e •
de Geer. J. F. W.	Sergt. tit. regt. gren. en jag.	2 ^e lt. 6 Julij 1846.	7 ^e regiment infanterie.
van Spengler. A. W. T. Jonkheer	• •	2 ^e lt.-kwart. 21 Nov. 1846.	6 ^e •
Verschoor. J. J. D. H.	•	• 29 Jan. 1848.	6 ^e •
Boer. F. N.	Sergt. maj. •	2 ^e lt. 9 Aug. 1848.	6 ^e •
Hogendoorn. F. J.	Adj.-ond.off. •	•	4 ^e •
Döderlin de Win. W. J.	Sergt.-maj. •	•	Infanterie in Oost-Indië.

NAMEN.	Graden.	Datum van aanstelling als officier.	Bij welk korps.
Gertner. A. L. H.	Sergt.-maj. regt. gren. en jag.	2 ^e lt. 25 April 1851.	4 ^e regiment infanterie.
van Cattenburch. O. F.	Sergt. .	. .	6 ^e .
Neeteson. J. F. L.	Sergt.-maj. .	. .	8 ^e .
Brakel. J.	Fourier. .	2 ^e lt. 5 Maart 1852.	Infanterie in West-Indië.
Otterbein. A. H.	. .	2 ^e lt. 26 April 1852.	6 ^e regiment infanterie.
La Fors. H.	Sergt. .	2 ^e lt. 27 April 1853.	4 ^e regt. inf. .
Stokbroo. P.	4 ^e .
Murman. H.	Sergt.-maj. .	. .	4 ^e .
den Exter van den Brink. K. K.	Sergt. .	2 ^e lt. 28 Nov. 1853.	2 ^e .
van der Plas. W. C. F.	. .	2 ^e lt. 17 April 1854.	2 ^e .
Gaster. H. W. J. A.	Sergt.-maj. .	. .	5 ^e .
van Haeften. J. H.	Sergt.-tit. .	. .	8 ^e .
Maarschalk. C. L.	Sergt. .	. .	2 ^e .
van Loo. L. G. G.	Sergt.-maj. .	. .	7 ^e .
Hesta. A.	Sergt. .	2 ^e lt. kwart. 22 Mei 1854.	4 ^e .

BIJLAGE N.º 4.

*a. Zamenstelling der Afdeeling Grenadiers volgens
Koninklijk Besluit van 7 Julij 1829 N.º. 104.*

Staf der afdeeling:

- 1 kolonel of luitenant kolonel.
- 1 majoor à la suite.
- 1 kapitein-adjutant.
- 1 kapitein-kwartiermeester.
- 1 administrateur van kleeding en wapening.
- 1 chirurgijn-majoor.
- 1 tamboer-majoor.
- 1 korporaal-hoornblazer.
- 18 muzikanten.
- 1 meester-kleermaker.
- 1 meester-schoenmaker.

28 hoofden.

Staf van elk der drie bataillons:

- 1 luitenant-kolonel of majoor.
- 1 eerste luitenant-adjutant.
- 1 tweede luitenant-kwartiermeester.
- 1 officier van gezondheid der 2^e klasse.
- 1 idem. der 3^e klasse.
- 1 adjudant-onderofficier.
- 1 vaandeldrager.
- 1 korporaal-tamboer.
- 1 meester-geweermaker.

9 hoofden.

Elke der vier kompagniën van een bataillon:

- 1 kapitein.
 - 1 eerste luitenant.
 - 2 tweede luitnants.
 - 1 sergeant-majoor.
 - 6 sergeanten.
- } Bij de evene kompagniën 1 eerste en 2
} tweede luitnants, bij de onevene om-
} gekeerd.

- 1 fourier.
 8 korporaals.
 4 tamboers en hoornblazers.
 85 vrijwilligers. (op voet van vrede hieruit 4 vice-korporaals te nemen.)
 30 lotelingen één jaar onder de wapenen.
 65 idem ééne maand.
 40 idem niet opkomenden.
-
- 244 hoofden.

Recapitulatie.

De staf der afdeeling	28	hoofden.
3 bataillonsstaven elk van 9 hoofden	27	•
12 kompagniën elk van 244 hoofden	2928	•
	totaal 2983 hoofden, welke	

eene jaarlijksche uitgave van f 367913,75 veroorzaken.

Om de kompagniën op voet van oorlog te brengen moeten de vice-korporaals vervallen, en worden zij met 1 luitenant en 4 korporaals vermeerderd.

b. Zamenstelling der Afdeeling Grenadiers volgens Koninklijk Besluit aan 12 December 1830, N°. 8.

Staf der afdeeling.

- 1 kolonel.
 1 kapitein-adjutant.
 1 chirurgijn-majoor.
 1 tamboer-majoor.
 18 muzikanten.
-
- 22 hoofden.

Staf van het depôt (bestaande uit 2 kompagniën.)

- 1 luitenant kolonel.
 1 kapitein kwartiermeester.
 1 administrateur van kleeding.
 1 eerste luitenant-adjutant.

- 1 officier van gezondheid 2^e of 3^e klasse.
- 1 adjudant-onderofficier.
- 1 korporaal-tamboer.
- 3 meesters-werklieden.

10 hoofden.

Staf van elk der beide veld-bataillons (ieder van 4 kompagniën.)

- 1 luitenant kolonel of majoor.
- 1 luitenant-adjudant.
- 1 luitenant kwartiermeester.
- 2 officieren van gezondheid.
- 1 adjudant-onderofficier.
- 1 vaandeldrager.
- 1 korporaal-tamboer.
- 1 meester-geweermaker.

9 hoofden.

Elke kompagnie van

een veld-bataillon :	het depôt:
1 kapitein.	1 kapitein.
2 ^e eerste luitnants.	1 eerste luitenant.
2 tweede luitnants.	1 tweede luitenant.
1 sergeant-majoor.	1 sergeant majoor.
6 sergeanten.	3 sergeanten.
1 fourier.	1 fourier.
12 korporaals.	6 korporaals.
4 tamboers en hoornblazers.	4 tamboers en élèves.
200 grenadiers.	2 hoornblazers en élèves.
229 hoofden.	100 soldaten (meer of minder).

120 hoofden.

Recapitulatie.

De staf der afdeeling	22	hoofden.
De staf van het depôt	10	„
2 bataillonsstaven elk van 9 hoofden.	18	„
8 veld-kompagniën	229	„ 1832 „
2 depôt	240	„ 240 „

totaal 2122 hoofden, welke
eene jaarlijksche uitgave van 278850,75 veroorzaken.

Volgens besluit van den 5^{en} Junij 1832, N°. 21 werden de kaders van het depôt vermeerderd met 1 luitenant kwartiermeester, 1 kapitein, 1 eerste luitenant, 2 tweede luitnants, 4 sergeanten, 1 korporaal-hoornblazer en 8 korporaals, maar volgens besluit van den 8^{en} Januarij 1840, N°. 104 werden de depôts weder geheel gesupprimeerd.

Bij besluit van den 5^{en} April 1840, N°. 107 vervielen de korporaal-hoornblazer en de hoornblazers, bij de afdeeling grenadiers.

*c. Zamenstelling van het Regiment Grenadiers,
volgens Koninklijk Besluit van 6 Maart
1841, N°. 85.*

Staf van het regiment :

- 1 kolonel.
- 1 kapitein-adjutant.
- 1 kapitein kwartiermeester.
- 1 administrateur van kleeding. ;
- 1 vaandeldrager.
- 1 tamboer-majoor.
- 18 muzikanten.
- 2 meesters-werklieden.

26 hoofden.

Staf van elk der beide bataillons :

- 1 luitenant-kolonel (majoor bij het andere bataillon).
- 1 luitenant-adjutant (bij het eene bataillon een 1^e luitenant,
bij het andere een 2^e)
- 1 luitenant-kwartiermeester id.
- 1 adjutant-onderofficier.
- 1 korporaal-tamboer.
- 1 meester-geweermaker.

6 hoofden.

Elk der vier kompagniën van een bataillon :

1 kapitein.	} Bij de evene kompagniën 1 eerste en 2 tweede luitnants bij de onevene omgekeerd.
1 eerste luitenant.	
2 tweede luitnants.	
1 sergeant-majoor.	
6 sergeanten.	
1 fourier.	
8 korporaals.	
4 tamboers.	
85 vrijwilligers.	
30 lotelingen zes maanden onder de wapenen.	
30 id. ééne maand.	
60 id. met groot verlof.	
<hr/>	
229 hoofden.	

Recapitulatie.

De staf van het regiment.	26
2 bataillonsstaven elk van 6 hoofden.	12
8 kompagniën	229 . . . 1832

totaal 1870 hoofden, waar

voor de kosten in het jaar *f* 175343,25 beliepen.

Bij besluit van den 1^{en} Augustus 1841, N°. 56 kwam er bij iedere kompagnie een regimentskind, terwijl bij besluit van den 27^{en} Januarij 1843, N°. 60, 3 schrijvers bij het regiment werden aangesteld.

d. Zamenstelling van het Regiment Grenadiers en Jagers, volgens Koninklijk Besluit van den 13^{en} October 1843, N.º 4.

(Het 1^e en 2^e bataillon grenadiers, het 3^e en 4^e bataillon jagers.)

Staf van het regiment:	
1 kolonel	
1 kapitein-adjutant.	
1 kapitein-kwartiermeester.	

- 1 administrateur van kleeding.
 1 vaandeldrager (bij de grenadiers).
 1 tamboer-majoor id.
 18 muzikanten.
 3 schrijvers.
 2 meesters-werklieden.

29 hoofden.

Staf van elk der 4 bataillons :

- 1 majoor (bij het 1^e bataillon 1 luitenant-kolonel).
 1 luitenant-adjutant (bij 2 bat^e. een 1^e luit. bij de andere een 2^e).
 1 luitenant-kwartiermeester Id.
 1 adjudant-onderofficier.
 1 korporaal tamboer (bij het 1^e bat. doet de tamboer-majoor deze dienst bij een der bat^{ona} jagers een sergeant en bij het andere een korporaal-hoornblazer).
 1 meester-geweermaker.

6 hoofden (bij het 1^e bataillon slechts 5).

Elke der 4 kompagniën van een bataillon :

- 1 kapitein.
 3 luitenants (hunne verdeeling gelijk boven).
 1 sergeant-majoor.
 4 sergeanten.
 1 fourier.
 8 korporaals.
 4 tamboers (bij de jagers hoornblazers).
 85 vrijwilligers.
 24 lotelingen 3 maanden onder de wapenen.
 24 Id. 1
 48 Id. met groot verlof.
 24 Id. in reserve.

227 hoofden en 1 regiments kind:

Recapitulatie.

De staf van het regiment	29
4 bataillonsst. (drie van 6, een van 5 hoofd.)	23
16 kompagniën á 227 hoofden	3632

totaal 3684 hoofden, benevens

16 regimentskinderen.

Bij besluit van den 3^{en} Maart 1848 werd iedere kompagnie met 2 sergeanten vermeerderd; den 25^{en} Januarij 1849, werden de kompagnieën echter weder verminderd met 2 sergeanten en 9 vrijwilligers.

Den 23^{en} Mei 1850 werd bepaald, dat de bataillons-adjudanten onverschillig 1^e of 2^e luitenants konden zijn.

e. Zamenstelling van het Regiment Grenadiers en Jagers, volgens Koninklijk Besluit van den 21^{en} November 1850, N° 70.

Staf van het regiment :

- 1 kolonel.
 - 1 kapitein-adjutant.
 - 1 kapitein-kwartiermeester.
 - 2 eerste luitenant-kwartiermeesters.
 - 1 tweede id.
 - 1 administrateur van kleeding.
 - 1 vaandeldrager (bij de grenadiers.)
 - 1 tamboer-majoor id.
 - 18 muzikanten.
 - 3 schrijvers.
 - 1 meester kleermaker.
 - 1 meester schoenmaker.
-
- 32 hoofden.

Staf van elk der 4 bataillons :

- 1 majoor (bij het 1^e bataillon 1 luitenant-kolonel).
- 1 luitenant-adjutant (1^e of 2^e luitenant).
- 1 adjutant-onderofficier.
- 1 korporaal (dezelfde aanmerking als bij de voorgaande zamenstelling.
- 1 meester geweermaker.

5 hoofden (bij het 1^e bataillon 4).

Ieder bataillon telt 4 linie-kompagniën en 1 tirailleur-kompagnie.

Sterkte eener linie-kompagnie : Sterkte eener tirailleur-komp. :

1 kapitein.	1 kapitein.
1 eerste luitenant.	3 luitenants. (bij de onevene bataillons 1 eerste en 2 tweede, bij de evene omgekeerd).
1 tweede luitenant.	
1 sergeant-majoor.	1 sergeant-majoor.
4 sergeanten.	6 sergeanten.
1 fourier.	1 fourier.
6 korporaaals.	8 korporaaals.
3 tamboers. (bij de jagers hoornblazers).	3 hoornblazers.
60 vrijwilligers.	60 vrijwilligers.
19 lotelingen drie maanden onder de wapenen.	69 lotelingen (verdeeld even als die eener linie-kompagnie,
19 . zes weken id.	179 hoofden.
38 . met groot verlof.	
20 . in reserve.	

174 hoofden.

Recapitulatie.

Staf van het regiment	32
4 bataillonsstaven (drie van 5, één van 4 hoofden)	19
16 linie-kompagniën elk à 174 hoofden	2784
4 tirailleur-kompagniën elk à 179 hoofden . .	716

totaal 3551 hoofden.

Bij besluit van den 29^{en} November 1853, N.º 23 B, werd bepaald, dat in de formatie onder de 2e luitenants, ook 1e luitenants konden begrepen zijn.

Bij besluit van den 21^{en} April 1854 werd bepaald, dat het getal sergeanten per kompagnie op 6 en dat der korporaaals op 8 zoude worden bragt.

Eindelijk werd bij besluit van den 15^{en} Mei 1854 de sterkte van het regiment met een 2^e luitenant-kwartiermeester vermeerderd.

*f. Zamenstelling van het Instructie-Bataillon
volgens Koninklijk besluit van 8 Maart
1830, N.º 105.*

Staf van het bataillon:

- 1 majoor.
- 1 eerste luitenant-adjutant.
- 1 eerste luitenant-kwartiermeester.
- 1 adjudant-onderofficier.
- 1 vaandeldrager.
- 1 korporaal-tamboer.

6 hoofden.

Elke der vier kompagniën:

- 1 kapitein.
- 2 eerste luitenants.
- 2 tweede luitenants.
- 1 sergeant-majoor.
- 6 sergeanten.
- 1 fourier.
- 12 korporaals.
- 3 tamboers.
- 1 hoornblazer (bij de onevene kompagniën 2).
- 105 soldaten.

134 hoofden.

Zoodat de geheele sterkte van het bataillon 542 hoofden bedroeg.

Bij besluit van den 8^{en} November 1830, werd dit bataillon ontbonden.

*g. Zamenstelling van een Bataillon Jagers, volgens
Koninklijk Besluit van 7 Julij 1829, N.º 104,*

Staf van het bataillon.

- 1 kolonel of luitenant-kolonel kommandant.
- 1 luitenant-kolonel of majoor.

- 1 eerste luitenant-adjutant.
- 1 eerste luitenant-kwartiermeester.
- 1 administrateur van kleeding.
- 1 officier van gezondheid der 2^e klasse.
- 1 idem 3^e klasse.
- 1 adjudant-onderofficier.
- 1 eerste hoornblazer.
- 3 meesters-werklieden.

12 hoofden.

Elke der vier kompagniën.

- 1 kapitein.
- 3 luitenants. (bij de evene kompagniën 1 eerste en 2 tweede bij de onevene omgekeerd.)
- 1 sergeant-majoor.
- 6 sergeanten.
- 1 fourier.
- 8 korporaals.
- 4 hoornblazers.
- 85 vrijwilligers.
- 30 lotelingen één jaar onder de wapenen.
- 65 idem ééne maand . . .
- 45 idem niet opkomenden.
- 35 idem in reserve.

284 hoofden.

De geheele sterkte van het bataillon was dus 1128 hoofden en de kosten voor de beide bataillons beliepen f 242074,50 in het jaar.

h. Zamenstelling van een Bataillon Jagers, volgens Koninklijk Besluit van den 12^{en} December 1830, N.º 8.

Staf van het bataillon.

- 1 kolonel of luitenant-kolonel kommandant.
- 1 luitenant-kolonel of majoor.

1 eerste luitenant-adjutant.
 1 officier van gezondheid der 2^e klasse.
 1 idem. 3^e klasse.
 1 adjudant-onderofficier.
 1 eerste hoornblazer,
 1 meester-geweermaker.

8 hoofden.

Elke der 4 veld-kompagniën.

1 kapitein.
 2 eerste luitenants.
 2 tweede „
 1 sergeant-majoor.
 6 sergeanten.
 1 fourier.
 12 korporaa's.
 4 hoornblazers.

200 jagers.

229 hoofden.

De depôt-kompagnie.

1 eerste luitenant-kwartiermeest.
 1 administrateur van kleeding.
 1 kapitein.
 1 eerste luitenant.
 2 tweede luitenants.
 1 korporaal-hoornblazer.
 2 meesters-werklieden.
 1 sergeant-majoor.
 4 sergeanten.
 1 fourier.
 8 korporaa's.
 8 hoornblazers.
 150 jagers.

181 hoofden.

Recapitulatie.

De staf van het bataillon 8
 De 4 veld-kompagnien . 1832
 De depôt-kompagnie . . . 181

totaal 2021 hoofden waarvoor de kosten jaarlijks f 129207,62^s beliepen, of voor beide bataillons f 258415,25

Bij besluit van den 2^{en} December 1832, werd ieder bataillon vermeerderd met eene kompagnie, van dezelfde formatie als de hierboven aangegevene, dat is 229 hoofden, zoodat daardoor de beide bataillons met 458 hoofden vermeerderd werden en dus een totaal van 2479 hoofden uitmaakten.

Bij besluit van 8 Januarij 1840, N.º 104 werden deze vijfde kompagniën benevens de depôts gesupprimeerd.

*i. Zamenstelling der Afdeeling Jagers, volgens
Koninklijk Besluit van 8 September
1840, N.º 75.*

Staf der afdeeling :

- 1 kolonel of luitenant-kolonel.
- 1 majoor à la suite.
- 1 kapitein-adjutant.
- 1 kapitein-kwartiermeester.
- 1 administrateur van kleeding.
- 2 meesters-werklieden.

7 hoofden.

Staf van elk der beide bataillons:

- 1 luitenant-kolonel of majoor.
- 1 eerste luitenant-adjutant.
- 1 tweede luitenant-kwartiermeester.
- 1 officier van gezondheid der 2^e klasse.
- 1 idem 3^e .
- 1 adjudant-onderofficier.
- 1 eerste hoornblazer.
- 1 meester-geweermaker.

8 hoofden.

Elke der 4 kompagniën van een bataillon

- 1 kapitein.
- 3 luitenants (als boven).
- 1 sergeant majoor.
- 6 sergeanten.
- 1 fourier.
- 8 korporaals.
- 4 hoornblazers.
- 220 soldaten.
- 35 reserve-soldaten.

279 hoofden.

6	sergeanten.	
1	fourier.	
8	korporaals.	
4	hoornblazers.	
85	vrijwilligers.	
24	lotelingen zes maanden onder de wapenen.	
24	Id	ééne
48	Id.	met groot verlof.
24	Id.	in reserve.
<hr/>		
229	hoofden.	

Recapitulatie.

De staf van het regiment	25
2 bataillonsstaven elk van 6 hoofden.		12
8 kompagniën elk van 229	1832

totaal 1869 hoofden, waarvoor

de kosten in het jaar / 154954 uitmaakten.

De besluiten bij de grenadiers aangehaald omtrent de schrijvers, de regiments-kinderen, enz. waren ook op de jagers toepasselijk.

~~1832~~

BIJLAGE N.º 5.

Kleding.

Bij koninklijk besluit van den 27^{en} September 1829 werd de kleding voor de grenadiers en de jagers vastgesteld.

Voor de grenadiers, zoude zij bestaan, uit:

Een korte donkerblauwe rok met koperen knopen, staande gesloten kraag, opslagen, panden, voering en biezen van ponceau rood laken; op de borst, kraag, opslagen en zakkleppen, gele lissen; breedte witte rood gevoerde schouderlappen, waarop een koperen granaat, voorts roode wings.

Een lange donkergrijze broek met een rood biesje op de buitennaad, met lederen souspieds en halve zwarte slobkousen.

Voor het 1^e en 2^e bataillon: Een grenadiermuts van beeren huid, met klep en koperen plaat in de gedaante eener halve zon, waarop een granaat van wit metaal. De bodem der muts bezet met rood laken, waarop een koperen granaat; op de linkerzijde eene wollen oranje kokarde, met een korte witte pluim; boven voor aan de muts een witte kwast; gele stormbanden, en een overtrek van waslinnen.

Voor het flankbataillon: Een schakot met oranje kokarde en gele lis, met eene plaat van hetzelfde model als op de grenadiermuts, maar daarop in plaats van de granaat, een witte metalen hoorn, waarin een granaat van hetzelfde metaal, witte vangsnieren, groene bal met roode vlam, gele stormbanden en een overtrek van waslinnen.

Een donkerblauw vest met mouwen, voor de korporaals en manschappen, de kraag als voor de rok, blauwe schouderlappen en opslagen met roode biezen.

Een donkergrijze overrok met staande gesloten kraag, waarop twee puntig uitgesneden rood laken gulpen van voren.

Een blauwe kwartiermuts met roode uitmonstering.

De onderofficieren in kleine tenue een rok van hetzelfde model als de hierboven beschrevene, maar alleen lissen op de kraag; bij het 1^e en 2^e bataillon in plaats van de muts een schakot met de plaat der muts, witte bal en witte vlam.

De adjudant-onderofficieren gekleed als de officieren met uitzondering, dat de dwarsstreepen in het goud galon van roode zijde zullen wezen. De kwast op de muts en de vangsnieren half goud en roode zijde. In kleine tenue een schakot als die der onderofficieren.

De muzikanten een donkerblauwe lange rok, met uitmonstering als boven, doch zonder lissen; alleen op elke zijde van de kraag een gouden lis, zijnde die verder bezet met een goud galon. Op de schouders klaverbladen van goud galon op rood laken. De kapelmeester onderscheiden door twee lissen op elke zijde van de kraag. — De muzikanten een schakot met plaat als de onderofficieren van het 3^e bataillon, maar vangsnieren met kwasten als die der onderadjudanten.

De tamboer-majoor gekleed als de onder-adjudanten, doch twee epauletten, waarvau de tongen in den omtrek der halve cirkels van goud zijn, met franjes van goud en roode zijde.

De korporaal-tamboers en hoornblazers gekleed als de overige korporaals, doch met onderofficiers laken en aan de wings franjes van goud en roode zijde.

De tamboers en hoornblazers gekleed als de soldaten, doch aan de wings roode en witte franjes.

De officieren in groote tenue een lange donkerblauwe rok, uitgemonsterd als die der soldaten, doch met lissen van goud galon op eenen ronden grond; in kleine tenue dezelfde rok, maar alleen lissen op de kraag.

Een donkergrijze broek over de laarzen, met goud galon waarin een rood biesje, van onderen met lederen souspieds vastgemaakt; in gewone dienst alleen een rood biesje op de buitennaad.

Een donkergrijze overrok met roode uitmonstering op de kraag.

Een grenadiermuts en schakot als die der soldaten, met uitzondering dat het koper verguld en het wit metaal, zilver is. De kwasten aan de muts en de vangsnieren met bouillons voor

de hoofdofficieren en kapiteins en met torsades voor de luitenants. Aan de muts een pluim in eene vergulde tulp geplaatst, even als het vlammetje op de bal bij het flank bataillon; de bal van goud voor de officieren van den staf.

Buiten dienst kunnen de officieren eenen driekanten hoed dragen met witte pluim.

De schabrak voor de paarden der hoofdofficieren en adjudanten van blaauw laken met goud galon en vergulde granaat in de achterhoeken.

Bij de veranderde benaming van het 3^e bataillon, 2^e geworden, 1 Jan. 1831) bleef dit de schakot als hoofdtooisel behouden, tot den 5^{en} Februarij 1840, toen het ook de beerenmuts kreeg.

Den 5^{en} April 1840 had een verandering in de tenue der mnzijkanten plaats; zij kregen een losse overslag van ponceau rood laken met goud galon omzet, op den rok, daarbij in groote tenue een kolbak van beerenhuid met zwart lederen bodem, roode bal en pluim; in kleine tenue een schakot zonder vang-snoeren.

Den 18^{en} Oct. 1841 kwam een nieuw model pluim op den hoed der officieren, van lange witte en gele vederen.

Den 24^{en} December 1843 vervielen de grijze pantalons en werden vervangen door ligtblaauwe.

Den 22^{en} Februarij 1852 werd een nieuw model mantel en sabel (voor officieren) benevens een nieuwe kwartiermuts ingevoerd.

Den 3^{en} Junij 1852 vervielen de gouden en gele lissen op de borst en zakkleppen; de lissen bleven alleen op kraag en opslagen.

De kwast, pluim en roode bodem der muts vervielen; alleen de hoofd-officieren behielden eene witte aigrette.

Voor de jagers, bestond de kleeding (27 Sept. 1829), uit:

Korte donkergroene rok met half overslaande klep, met twee rijen koperen knoopen, staande gesloten kraag; opslagen panden en zakkleppen, allen van groen laken met gele biezen, op elke zijde van de kraag twee gele lissen. Groene schouderlappen met gele bies en groene wings.

Lange donkergrijze broek met gele bies en halve zwarte slobkousen.

Schakot met oranje kokarde en gele lis, gele hoorn waarin het nummer van het bataillon, witte vangskoeren, groene bal met zwarte vlam.

Donkergroen vest met mouwen, de kraag als van de rok.

Donkergrijze overrok met gulpen van geel laken op de kraag.

Donkergroene kwartiermuts met gele uitmonstering.

De kleeding der adjudanten-onderofficier als die der officieren, de vangskoeren en kwasten half goud en gele zijde.

De eerste hoornblazers gekleed als de sergeanten, met franjes van goud en gele zijde aan de wings.

De hoornblazers gekleed als de soldaten, met gele franjes aan de wings.

De officieren in groote tenue een lange donkergroene rok, uitgemonsterd als die der soldaten, met lissen van goud galon.

Lange donkerzijde broek met goud galon en in het midden daarvan een zwarte bies; in kleine tenue alleen met gele bies op de buitennaad.

Donkergrijze overrok met gele uimonstering.

Schakot als die der soldaten, doch de hoorn en lis verguld. Gouden vangskoeren met bouillons voor de hoofd-officieren en kapiteins en met torsades voor de luitenants; het vlammetje in een' vergulden tulp op den bal, welke voor de officieren van den staf, goud is.

Buiten dienst voor de officieren een driekanten hoed met zwarte pluim.

De schabrak voor de paarden der hoofd-officieren en adjudanten van groen laken met goud galon en vergulde hoorn in de hoeken.

Den 24^{en} December 1843 krijgen de jagers donkergroene pantalone in plaats van de grijze.

Ook de sabel, mantel, politiemuts werden bij de bataillons jagers ingevoerd.

Den 13^{en} Junij 1852 kregen zij een rok van hetzelfde model als die der grenadiers maar geheel van groen laken met gele biesen.

De grenadiers en jagers zijn gewapend met het geweer model N.º 3; en de gewone infanterie-sabel. Het kader en de manschappen der staande armee van de 5^e kompagniën der bataillons jagers echter zijn met de bus en hartsvanger bewapend. Zij dragen den koppel om het lijf en hebben een nieuw-model patroontasch. De grenadiers hebben wit, de jagers zwart ledergoed; op de patroontasch en op den koppel een koperen granaat voor de grenadiers, een hoorn voor de jagers, en op de bandelier een koperen leeuwenkop; aan den sabel een roode sabelkwast met witte band voor de grenadiers, groen met zwarte band voor de jagers.

VERBETERINGEN.

Bladz.	3	regel	7	<i>staat:</i>	ten alle tijde	.	<i>lees:</i>	ten allen tijde
"	10	"	5	"	fuitenants . . .	"	luitenants	
"	14	"	5	"	opstijgt	"	opstijgt. Het piket jagers onder den 1 ^{en} luitenant van Boecop begeeft zich van hier naar de Place Roijale, terwijl het piket grenadiers in dezelfde stelling blijft.	
"	14	"	11	"	des morgen . . .	"	des morgens	
"	23	"	4	"	eene	"	eenige	
"	26	"	8	"	eskadrans . . .	"	eskadrans	
"	26	"	9	"	artillerie	"	artillerie	
"	30	"	15	"	in in de	"	in de	
"	50				De 1 ^e luitenant-adjutant Akersloot van Houten werd den 8 ^{en} October 1842 met de militaire willemsorde 4 ^e klasse begiftigd.			
"	54	"	2	"	herrinnering . . .	"	herinnering	
"	56	"	13 en 14	"	de Pruissenaere . . .	"	de Puijssenaere	
"	69	"	2	"	wij	"	mij	
"	78	"	4	"	brandspruiten . . .	"	brandspruiten	
"	83	"	1	"	kan	"	kon	
"	101	"	10	"	1836	"	1839	
"	126	4 ^e kolom	regel 18	<i>staat:</i>	1844	<i>lees:</i>	1848	
"	138	2 ^e	"	"	1 " 13 Julij	"	19 Julij	
"	146	2 ^e	"	"	5 " 1837	"	1836	
"	150	1 ^e	"	"	4 v. o. " d'Abiaing	"	d'Abiaing	
"	152	1 ^e	"	"	1 " Proetorius	"	Proetorius. Jo- Wilhelmus, hannis, Wilhelmus,	
"	153	onder aan	bijvoegen:	van Bunge, Samuël, Fredrik, Willem, kapt. 17 Febr. 1831 op non-activiteit gesteld 15 Dec. 1841.				

